

บทที่ 4

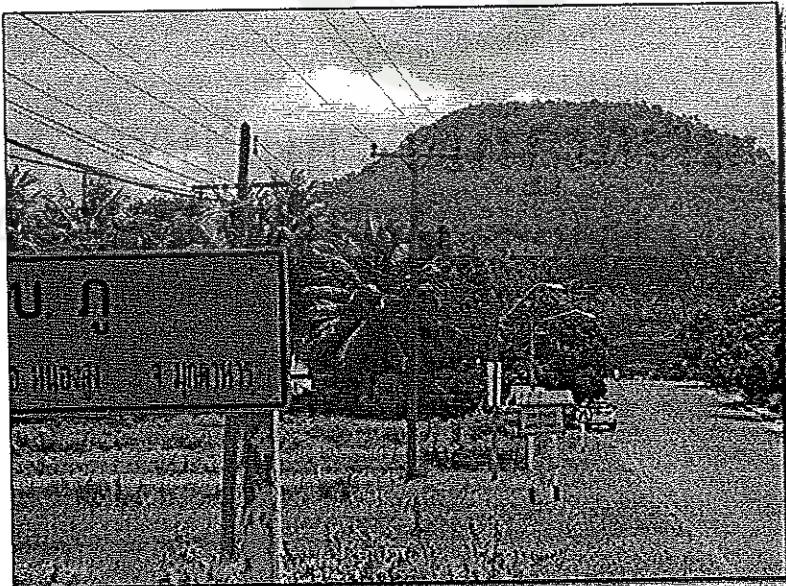
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินชีวิตก่อนมีต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

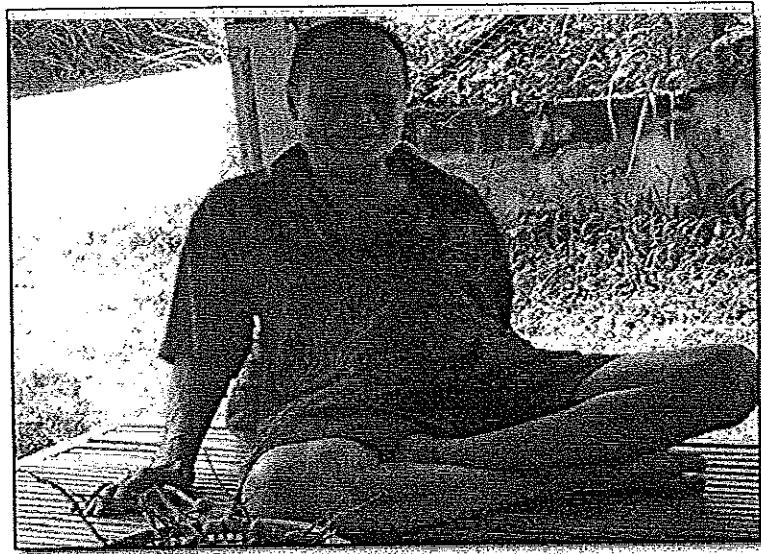
1. การดำเนินชีวิตก่อนมีต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. รูปแบบการดำเนินชีวิตของชุมชนบ้านภูหลังจากที่ได้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
3. สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนบ้านภูหลังจากมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

การดำเนินชีวิตก่อนมีต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. การดำเนินชีวิตของบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านภูก่อนมีต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

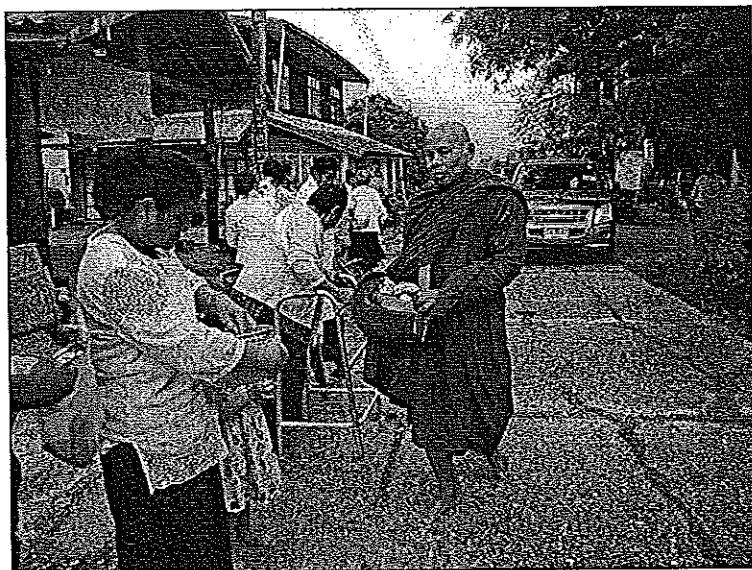
ภาพที่ 1 ที่ตั้งบ้านภู ตำบลบ้านเป้า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร

ภาพที่ 2 คุณตาคำบาง ป้าทุม ผู้ดำเนินประวัติบ้านกฎ

บรรพบุรุษของบ้านกฎได้ต่อสืบกันอุปถัրครองต่างๆมาอย่างมากหมายโดยเนพะกับภัยธรรมชาติซึ่งเป็นอุปถัรครองใหญ่หลวง นอกจากนี้ยังมีโรคภัยไข้เลิ�บอีกด้วย ไร้กีตาน เกี่ยวกับหมู่บ้านน้อยคนนักที่จะรู้จักชาวบ้านกฎเป็นชนเผ่าญี่ไทย อพยพจากฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง เมื่อ พ.ศ.2387 พร้อมกับชนชาติผู้ไทกลุ่มนี้ ๆ ที่อาศัยอยู่เด่นเรณุนกร จังหวัดนครพนม เมืองกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เมืองวาริชภูมิ เมืองสว่างแคนดิน เมืองวนรนิวาสจังหวัดสกลนคร และเมืองหนองสูงจังหวัดมุกดาหารชาวบ้านกฎเป็นกลุ่มเชื้อสายเมืองหนองสูงซึ่งรวมตัวกันตั้งต้นฐานบ้านเรือนอยู่ทางฝั่งขวาของห้วยมังอ้อ เมืองหนองสูงตั้งอยู่ฝั่งซ้ายและเรียกตัวเองว่า “บ้านบังอ้อ”

ชุมชนบ้านกฎมีการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม เช่น การปลูกพืช ทำนา เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น บ้านกฎมีอาชีพทำนาตามตั้งแต่บรรพบุรุษทำนาเป็นเพื่อปลูกข้าวเหนียวไว้บริโภคแต่ข้าวจ้าวส่วนใหญ่เราจะรักษาอยู่ในบ้านไม่ได้เลี้ยงปลาทุกชนิด ปลูกไว้ ริมสระ ปลูกพืชผักสวนครัว ผลไม้ เลี้ยงหมู เลี้ยงปลา เม็ด กไก่ วัว ทำนา แต่พื้นที่นาไม่ค่อนข้างน้อยเพราเป็นที่รำเริงทำการทำเกณฑ์น้ำขึ้นอยู่กับชาวบ้าน มีการปลูกพืชผักสวนครัวสามารถเก็บผักกินเองได้เรื่อย ๆ โดยไม่ต้องซื้อผักมาประกอบอาหารอาศัยธรรมชาติหาอาหารการกินจากป่าธรรมชาติ เช่น หน่อไม้ ผักหวานป่า ไข่มดแดง เห็ด ผลไม้ป่าต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นอาหารและที่สำคัญชาวบ้านส่วนใหญ่ทำนาทำไร่มีการซ่วยเหลือกันภายในครอบครัวพึ่งพาตนเองในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตมีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย

ภาพที่ 3 ชาวบ้านภูตภานตรในตอนเช้า

ชาวบ้านภูมิประเพณีอันงดงามที่มักเห็นในตอนเช้า คือ การทำบุญตักบาตรซึ่งเป็นประเพณีและวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวผู้ไทย สืบสานประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งชับถึงวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและปฏิบัติตนในทางที่ดี ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น สามารถพึ่งตนเองได้ในระดับบุคคลและยังเป็นที่พึงให้แก่ครอบครัวและบุคคลอื่น ๆ ในชุมชน อีกด้วย ซึ่งหลักคิดเหล่านี้ได้มาจากการปลูกฝังเรื่องจริยธรรมและคุณงามความดีจากพ่อแม่ครู อาจารย์ในโรงเรียน และจากวิถีการดำเนินชีวิตในแต่ละวันในบางวันกลับจากหุ่งนา แม่บ้านก็ จะหักหน่อไม้เก็บผักหวานป่าดอกกระเจียว และอาจมีไข่ไก่แดงติดกระบุงกลับมาจากนาด้วยที่ มีถ้ำต้นหน่อไม้ต้องจิ่นกับแจ่วซ้อมผู้ไทย ซึ่งมีสูตรเด็ดด้วยเมล็ดฟักทองคั่วโขลงรวมกับต้นหอม พริกสดและปลาร้าว ในสะแหะ หากครอบครัวใดมีปีดหรือไก่ อาจจะจับไก่ หรือปีดมาทำเป็นอาหาร บางครอบครัวก็เลี้ยงเป็ดไว้เก็บกิน ไข่ชาวบ้านอยู่กินกันอย่างง่าย ๆ หากินตามหุ่งนาไป เข้า เป็นอย่างนี้เรียบง่ายสำหรับชาวบ้าน มีความเป็นอยู่ที่พอ มีพอกิน ไม่เดือดร้อนชาวบ้านมี ความพอใจอย่างมาก และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีการพึ่งตนเองได้ในระดับหนึ่ง สามารถลดการพึ่งพาภายนอกได้ ทำให้มีความมั่นคงในการดำเนินชีวิตโดยไม่ได้รับผลกระทบจาก การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมภายนอกมากนัก

เมื่อเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจหลายพื้นที่ในประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบจาก สภาวะภัยแล้งถาวรชุมชนบ้านภูมิปัญญาที่เป็นอีกชุมชนหนึ่งที่ได้รับผลกระทบในหลาย ๆ ด้าน

ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบด้านการค้ารังอยู่ของชุมชนการได้รับค่าตอบแทนผลิตต่อ การที่คนในชุมชนเลือว่าการทำงานในไร่นาเป็นงานไม่คุ้มค่า จึงไม่ส่งเสริมให้บุตรหลานทำงานในภาคเกษตรกรรม ผู้คนนั้นที่การเพิ่มผลผลิต ทำให้คนในชุมชนให้ความสนใจเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีการใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างไม่ถูกวิธี เช่นยาฆ่าแมลงทำให้เป็นอันตรายทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคการใช้ปุ๋ยเคมีมากจนทำให้คิดเสื่อมการใช้เครื่องมือเครื่องจักรเพื่อทุ่นแรงมาก จนทำให้ขาดการพึ่งพาอาศัยกันทางด้านแรงงาน คนในชุมชนมีชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่ ขาดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีของคนในชุมชนปัญหาดินเสื่อม โภรมขาดคุณภาพ มีการตัดไม้ทำลายป่า โดยไม่มีการปลูกทดแทนและคนรุ่นใหม่เบลอกแยกจากความรู้ที่เกย์สะสมมาในชุมชน ทำให้ภูมิปัญญา หรือความรู้ที่เคยมีมา ไม่ได้รับการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทำให้ชุมชนตกอยู่ในภาวะที่ต้องพึ่งผู้อื่นในทางความรู้

จากปัญหาดังกล่าวจึงทำให้ชุมชนบ้านภูมิปัญหาแนวทางเพื่อแก้ปัญหาของชุมชนและใช้วิธีการเลี้ยงชีวิตแบบรู้จักพอโดยได้นำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาในช่วงปี พ.ศ. 2548 ชาวบ้านมีการปลูกผักในบริเวณบ้านมากขึ้น มีการแบ่งบ้านหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำสิ่งที่ค่น ๆ ของหมู่บ้านมาเป็นฐานต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น กลุ่มหอผ้าฝ้าย กลุ่มหอผ้าไหม การเลี้ยงโภชุน และการทำปุ๋ย ชีวภาพตามารถนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันของตนและครอบครัวให้ทำให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างพอเพียงและมีความสุข อยู่กันแบบพื้นเมือง มีอะไรก็ซื้อยกันทำชาวบ้านก็ปลูกผักไว้กินเป็นผักปลอดสารพิษ โครงการเหลือจะไร้ก็อกน้ำ ได้บ้านภูมิปัญญาเป็นนักกิจกรรม มีการรวมกลุ่มกันขึ้นมาหลายกลุ่มตามความชอบชุมชนบ้านภูมิปัญญาให้ความร่วมมือดี

ปัจจุบันบ้านภูมิปัญญาเป็นหมู่บ้านโภรมสเตย์ นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมหมู่บ้านอยู่เป็นประจำ มีการจำหน่ายสินค้าในท้องถิ่น ชาวบ้านได้เข้าร่วมกิจกรรมกีฬามีรายได้ เด็กเล็ก ๆ บาง คนมีเงินฝากเป็นจำนวนมาก จากการเข้าร่วมกิจกรรมโภรมสเตย์ เช่น การฟ้อนรำ การร้องเพลง ฯลฯ ภาพที่เห็นประจำหลังจากเสร็จสิ้นการกิจพ่อบ้านอาจมานั่งสาบสิว สาบแหหือซ้อม เครื่องมือที่ใช้หาอาหารเป็นการฆ่าเวลา ก่อนนอนบางทีก็ไปพูดคุยกับเพื่อนบ้านซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่นอนดึกกว่า ๆ 2-3 ทุ่มหมู่บ้านก็เงียบสงบแล้ว บ้านภูมิปัญญาเป็นไร้ช่วยกัน อย่างกินอะไรก็ปลูกกิน อย่างก็ได้อะไรก็ทำเอาไม่ค่อยได้ซื้อห้า อยู่กันแบบพื้นเมือง มีอะไรก็ซื้อยกันทำ เช่น ตัดหญ้าสายไหม หรือร่วงกีม่าซึ่งกันไคร ไม่ว่าจะกี่ไม่ร่วงก็ไม่ร่วงกันถือว่าได้ออกกำลังกาย

ชาวบ้านภูมิปัญญาได้มีวิถีชีวิตแบบพอเพียง พึ่งพาอาศัยกัน ถูกผูกทำไว้ทำนา เสร็จจากนาทำสวนปลูกพืชผักสวนครัวไว้ใช้ในครัวเรือน ปลูกหม่อนเดี่ยงใหม่ ปลูกฝ้ายไว้หอผ้า พอเตรี่จากการเก็บเกี่ยวข้าวแม่บ้านกีหันมา

หอผ้าเป็นหลัก โดยมีนำเอกสารอนุรักษ์เพื่อประเพณีและวัฒนธรรมที่袭ื้อเพื่อเก็บกันตามวิถีชีวิตแบบไทยฯ ในอดีต

2. ประวัติความเป็นมาและสาเหตุการก่อตั้งศูนย์การเรียนรู้ของเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและสาเหตุการตั้งศูนย์การเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่ามีความเป็นมาอย่างไรบ้าง

ภาพที่ 4 ครุประยงค์ แสนสุข ด้วยผ้าไหมในปี พ.ศ.2517

เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2517 มีเรื่องราวอันเป็นความทรงจำที่แสนจะประทับใจ ของชาวบ้านภูซึ่งได้เล่าให้ครุต่อครุฟังอย่างไม่รู้เบื่อนั่นก็คือการที่กลุ่มหอผ้าไหมคีรินครบ้านบ้านภูร่วมกับคุณยายสุวนิจ จันทมาศ ได้เข้าเฝ้าพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ที่ได้เดิมจمامทรงเยี่ยมราษฎร ที่อันเกอนางек จังหวัดคุรุพนม ที่บ้านสถานแวง โดยได้นำผ้าไหมมัดหมีไปถวายและพระองค์ได้เห็นลายผ้าชั้นพื้นบ้านของบ้านภู ก็ทรงประทับใจมากและได้ขอให้คุณยายและกลุ่มหอผ้าไหมคีรินคร ได้หอผ้า ถวาย และเมื่อหอเสร็จผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 ในขณะนั้นคือนายพัน แสนสุข และผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 คือ นายถ้า อาจวิชัย ไปบังกองราชเลขาว่าห้าที่ทรงรับสั่งได้หอเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงมีรับสั่งให้ชาวบ้านภู จำนวน 160 คนเข้าวังเพื่อนำผ้าไหมถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และพระบรมราชินีนาถ ณ พระราชวังจิตรลดา ซึ่งทั้งสองพระองค์ทรงชื่นชมในฝีมือของชาวบ้านภูเป็นอย่างยิ่ง ถือเป็นเกียรติ ประวัติอันยิ่งใหญ่ของหมู่บ้านแห่งนี้และในครั้งนั้นน่องที่ชาวบ้านภูได้มีโอกาสที่จะได้เห็น

โครงการในพระราชดำริ ในพระราชวังสวนจิตรลดานในครั้งนี้พลดอกสายหยุด เกิดผลเป็นผู้นำชาวบ้านภูจำนวน 160 คนชน โครงการในพระราชดำริต่าง ๆ มากมายและชาวบ้านนำโดยนายสิงห์โพธิไสย และมีนายประยงค์ แสนสุข อธิศกรใหญ่โรงเรียนบ้านภูเป็นผู้ดูแลที่ได้รับการแต่งตั้งมาต่อมา

**“ถึงอย่างไรเป็นที่ระลึกมีใจความว่า
องค์ราชัน”**

คณะกรรมการฯ ได้เข้าเฝ้าในครั้งนี้จึงพabayานนำอาสาสิ่งดี ๆ หลายอย่างที่ได้เห็นมาปรับใช้กับชุมชนของตนเองโดยไม่รู้ว่านั่นคือ จุดเริ่มต้นแห่งเศรษฐกิจพอเพียงที่ชาวบ้านภูได้เริ่มซึ่งเข้ามาในชีวิตโดยไม่รู้ตัว แต่ในขณะเดียวกันของการเดินทางเพื่อไปเข้าเฝ้าในครั้งนี้คณะกรรมการหมู่บ้านได้มีความหวังอย่างหนึ่งในใจติดไปด้วยอย่างคือความต้องการโรงเรียนประจำตำบลสักหนึ่งโรง การได้เข้าร่วมจึงเป็นโอกาสที่ดีของพวกเราที่จะได้แสดงผลงานของเราชุมชนบ้านภูอย่างมีโรงเรียนมัธยมประจำตำบลเพื่อให้บุตรหลานไม่ต้องเดินทางไปเรียนด้วยความลำบากเนื่องจากอยู่ห่างไกลจากตัวจังหวัดและยังเป็นหมู่บ้านที่อยู่ในทุบเทือกภูเขาอีกด้วย ต่อมาก็ได้โรงเรียนพลังรายภูรีพิทยาลัยฯ เป็นโรงเรียนมัธยมประจำตำบล

ชาวบ้านภูมีความคิดเห็นว่าตนเองเกิดมาในหมู่บ้านที่มีความสมบูรณ์มีความสวยงามที่เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์ของธรรมชาติ มองไปทางไหนก็มีแต่ความงามตามคณะผู้นำหมู่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้านได้ระดมความคิดว่าทำอย่างไรบ้านภูจึงจะอนุรักษ์ภูมิปัญญาท่องถิ่น และสืบสานวัฒนธรรมผ้าทอมีอิฐแบบดั้งเดิมให้คงอยู่กับชุมชนต่อไปครบนานเท่านานแค่เมียการส่งเสริมการทอผ้าใหม่ในหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง แล้วต่อมาจึงมีการพabayานพัฒนาหมู่บ้านในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นการประกวดคุณต่างๆ ก่อน

ปี พ.ศ. 2527 มีการประกวดหมู่บ้านอพพ. โดยการฟิกอบรมให้หมู่ 2 แล้วจึงฟิกให้หมู่ 1 ในปี พ.ศ. 2529 และได้รับรางวัลระดับจังหวัดในปี พ.ศ. 2530 ต่อมาได้รับรางวัลระดับภาค หลังจากพ.ศ. 2531 หลังจากที่ได้รับรางวัลระดับภาคแล้วโครงการต่าง ๆ ได้ตามมาจำนวนมากจนทำให้บ้านภูกลายเป็นหมู่บ้านแผ่นดินธรรมะนั่นคือต้องต่อมาในปี พ.ศ. 2532 สถาบันการเมืองสถาบันพระปกเกล้าได้ร่วมเอาทุกหน่วยงานมาจัดงานที่บ้านภูมีการต้อนรับแบบพากเพียบ แก่ผู้ที่ต้องรับแขกที่มาเที่ยวบ้านภูโดยต้องรับที่โรงแรนแกรนด์โซเตลและโรงแรนพลอย พาเลซเป็นจำนวนถึง 30-40 ครั้งซึ่งชาวบ้านภูได้คนตระเป็นสื่อในการรวมกลุ่มและนอกจากนี้คณะกรรมการชุมชนยังมีความต้องการที่จะให้บ้านภูเป็นหมู่บ้านแห่งการท่องเที่ยว แต่ก็ยังหาแนวทางไม่ได้

จนในปี พ.ศ. 2541 บ้านภูจึงได้รับรางวัลหมู่บ้านวัฒนธรรมดีเด่นประจำจังหวัดมุกดาหาร ในปี พ.ศ. 2547 กรมส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งชาติ โครงการหนุนเสริมศักยภาพนักวิจัยชุมชนสืบคัน ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมท้องถิ่น คณะคร. กีริมูน จงกุษิเวย์ ดร.มาเรียน นิลพัทธ์ ศ.ส.มนประสงค์ น่วมบุญศิรินันนกศึกษาระดับปริญญาโทมาพักบ้านภูลายครึ้ง เพื่อช่วยกระตุ้นแรงขับเคลื่อนในชุมชน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2547 จนถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2548 แต่ก็ยังไม่สามารถเป็นหมู่บ้านการท่องเที่ยวได้ และในปี พ.ศ. 2549 ส่วนราชการได้จัดการประกวดหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนได้รู้จักกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ภายในชุมชน และกระตุ้นให้ชุมชนรู้จักคำว่าเศรษฐกิจพอเพียง และจาก การเข้าประกวดหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงในครั้งนี้ จากการพิจารณาและสิ่งที่เคยชินจน กลายเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิต ไปแล้ว คณะกรรมการหมู่บ้านจึงได้ส่งบ้านภูเข้าประกวดหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และได้ระดมความคิดของชาวบ้านว่าจะทำอย่างไรเพื่อให้หมู่บ้านมี จุดเด่นที่จะนำไปสู่การประกวดครึ่งนี้ได้จะเห็นได้ว่าหมู่บ้านนี้มีความสมัครสมานสามัคคีกัน เป็นอย่างดี ทำให้มีการพัฒนาไปในทางที่ดีบ้านภูได้เข้าร่วมประกวดหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จนได้รับรางวัลถ้วยเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอันดับหนึ่งในจังหวัด ของศูนย์พัฒนาชุมชน เขต 3 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร ได้รับรางวัลเป็นเงินสดจำนวน 290,000 บาท

เมื่อบ้านภูได้รับรางวัลที่หนึ่งในการเข้าประกวดหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัด ทำให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปจึงทำให้คณะกรรมการหมู่บ้านมาร่วมกันคิดอีกรึ่งว่าจะเอาอะไร มาเป็นจุดเด่นให้ผู้ที่สนใจศึกษาดูงาน และได้มีการนำเอกสารดำเนินชีวิตของชาวบ้านมาทำ ให้เป็นรูปธรรม ให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อนำมาเป็นจุดขายให้กับผู้ที่สนใจหรือผู้ที่เข้ามาศึกษาดู งานและได้สร้างเป็นฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มดังเดิมที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวของสมาชิกใน ชุมชน

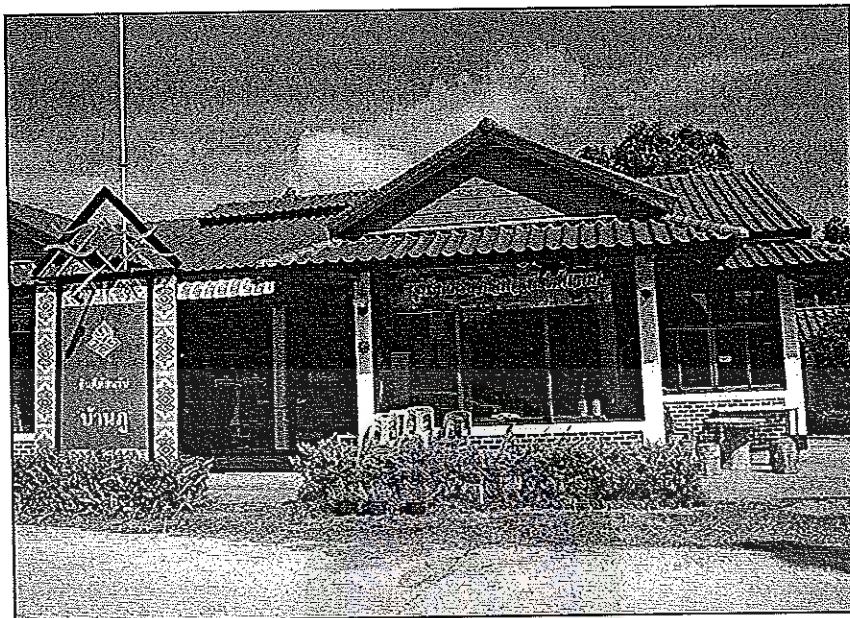
คณะกรรมการมีหน้าที่วางแผนการทำงานของกลุ่ม โดยมีคณะกรรมการมีส่วนร่วมตั้งแต่ ร่วมคิดร่วมวางแผนร่วมดำเนินการและร่วมรับผลประโยชน์ และการบริหารจัดการที่โปร่งใส การบริหารงานของกลุ่มอยู่ในรูปคณะกรรมการบริหารจากทุกกลุ่มในชุมชนการตัดสินใจใน การพัฒนากลุ่มตลอดจนการพัฒนาชุมชนจะเกิดจากเวทีประชาคมซึ่งมีการประชุมในวาระ ปกติประจำทุกเดือนมีการกำหนดข้อตกลง กฎกติการ่วมกัน เสริมสร้าง ความเข้มแข็งภายใน ชุมชนพบว่าชุมชนบ้านภูได้มีการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ภายในชุมชนโดยอาศัย กระบวนการการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในชุมชนกัน หากเด่น จุดเด่นแล้วนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาตลอดจนหาแนวทางในการแก้ปัญหา และ

แนวทางความต้องการของชุมชนในการพัฒนาโดยใช้วิธีการระดมความคิด อาศัยประสบการณ์ ทุนจากสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในชุมชน ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น และหาหนทางนำมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม โดยได้รับความร่วมมือจากองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกชุมชนเพื่อสร้างเสริมศักยภาพ โดยมีการจัดฐานการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมค่านิยม ให้แก่สมาชิก โดยจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนขึ้นและมีฐานการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมอาชีพจากการที่บ้านญี่ได้รับรางวัลหนูบ้านเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้นำเงินดังกล่าวและเงินจากการบริหารส่วนตำบลบ้านเป้ามาสร้างศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงหลังจากที่ได้ประกวดหนูบ้านห้องที่บ้านเรือนรักษ์วัฒนธรรมแล้ว

กรมพัฒนาชุมชนสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน โดยการดำเนินโครงการขับเคลื่อนระเบียบวาระชุมชน ในปี พ.ศ. 2551 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญของชุมชนและร่วมกันพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการและกระตุ้นให้ประชาชนตื่นตระหนักในสภาพปัญหาของชุมชนและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองและชุมชนให้มีความเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ รวมทั้งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของชุมชน ยอมรับในศักยภาพที่มีอยู่ของชุมชนและสนับสนุนให้หนูบ้านบ้านญี่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีหลักการของการสร้างศูนย์การเรียนรู้ ก่อตั้งการให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในทุกด้านนอกจากศูนย์การเรียนรู้ซึ่งเป็นศูนย์กลางที่ประชาชนทุกคนสามารถเรียนรู้ ค้นคว้าหาความรู้ และเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งพัฒนาศัษตรรศ เพื่อสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือในการพัฒนาตนเองของชุมชน และยังเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ต่ออดีตของประชาชนและเพื่อประชาชน

เดิมศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้เคยเป็นศาลาประชาคม หรือศาลาอิสานเพื่อไว้มาต่อหน้าและใช้เป็นที่ประชุมของชาวบ้าน จากนั้นได้รื้อศาลาอิสานเพียว มาสร้างโดยนำเงินรางวัลที่ได้ร่วมทั้งเงินที่ อบต.ม่อนให้รวมเบ็ดเต็ร์จราฯ 700,000 กว่าบาทจึงได้รื้อใหม่ ใช้สำหรับเป็นที่ประชุม เสา屋 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนและกระบวนการพัฒนาชุมชน ได้ส่งเสริมให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแห่งนี้ เป็นแหล่งเรียนรู้ในการประกอบอาชีพและสร้างรายได้ที่มั่นคง ให้กับคนในชุมชน โดยมีผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหนูบ้านร่วมกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์โดยคุ้มครองให้ความรู้กับชาวบ้าน โดยมีศูนย์หลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริฯ ทุกอย่างเริ่มจากการคุยกันทำการประชุมหมู่บ้าน ให้เห็นว่าสิ่งที่จำเป็นต้องแก้ไขเรื่องแรกๆ นั้นคืออะไร บ้านญี่โดยการขับเคลื่อนของกลุ่มหนุ่มสาวชาวคริรันครต่างมีความคิดเห็นที่ตรงกันว่าบ้านญี่แห่งนี้มีสภาพแวดล้อมที่สวยงามและมีความสามารถที่จะพัฒนาได้ จึงได้จัดเวทีเสวนาร่วมกันเพื่อขอความร่วมมือจากชุมชนให้ร่วมแรงร่วมใจกับขับเคลื่อนชุมชนแห่งนี้ หลังจากที่ได้รับหนูบ้าน

เศรษฐกิจพอเพียงบ้านถูกเริ่มเป็นที่รู้จักของผู้คนมากขึ้นจึงได้ร่วมกันคิดว่าบ้านถูกจะนำเสนอให้ผู้นำเมืองได้เห็นการดำเนินงานดังกล่าวภายใต้การนำของพัฒนากรอำนวยองสูง ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานที่ทำงานร่วมกับชาวบ้านถูกมาโดยตลอด

ภาพที่ 5 อาคารศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านถูก

ศูนย์เรียนรู้ชุมชน นี้คือศูนย์กลางรวบรวมข้อมูล่าวสารความรู้ของชุมชนที่จะนำไปสู่การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชน ในชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของชุมชนเป็นแหล่งบริการชุมชนด้านต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการเรียนรู้ ของชุมชน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ และมุ่งการพัฒนาแบบพื้นตนเอง เป็นศูนย์ฯ ของประชาชน ที่ดำเนินการโดยประชาชน และเพื่อประชาชน ที่จะก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน

สรุปได้ว่า ศูนย์เรียนรู้ชุมชนในความคาดหวังของกรมการพัฒนาชุมชนนั้นมากจาก การประชาคมหมู่บ้าน การทำงานแบบมีส่วนของคณะกรรมการในชุมชน และการมีเครือข่ายภายนอกเข้าไปส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้

3. การสร้างสัมพันธภาพในชุมชน

ชาวบ้านภูมิปัญญาคือคนรักถิ่นฐานบ้านเกิดมีความภูมิใจและห่วงใยห้องถังของตน เคราะห์ เชื่อฟังผู้สูงอายุ ผู้แก่เฒ่า และต่างก็พึงพาอาศัยกัน ในบรรดาเครื่องญาติจะทำการปลูก สร้างบ้านเรือนอยู่ใกล้ชิดติดกันสะดวกในการพึ่งพาอาศัยและให้ความช่วยเหลือกันในด้าน ต่าง ๆ แก่กันและกัน บรรดาเพื่อนบ้านมีการเพื่อแปรเปลี่ยนเครื่องมือเครื่องใช้ตลอดการอยู่ ภารกิจ ซึ่งเป็นวิถีชีวิตตามธรรมเนียมของชาวผู้ไทยที่ได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาayan สุขสนุก ร่วมกัน ยามทุกข์ก็ร่วมด้วยช่วยกันสังเคราะห์

ในแต่ละคุ้มมีการสร้างกลุ่มความสัมพันธ์ร่วมแบ่งปันช่วยเหลือเพื่อนบ้านที่อยู่ใน คุ้มเดียวกัน และมีการเพื่อแปรต่อไปถึงคนที่อยู่นอกคุ้มพร้อมทั้งลูกหลานในสถานศึกษาและผู้คน ในชุมชน ประเพณีที่สำคัญของท้องถิ่น ทุกคนใส่ใจปฏิบัติอย่างพร้อมเพรียงเพื่อการสืบทอดวิถี ชีวิตในด้านชนบทธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดีงามของชาวผู้ไทยไว้ให้ยั่งยืนกิจกรรม การศึกษา และเปลี่ยนเรียนรู้ฐานอีืออาเร โดยการพึ่งพาอาศัยกันด้านการอยู่ ภารกิจ เครื่องญาติที่ น่องจะแบ่งปันอาหารภารกิจในแต่ละเมืองให้แก่กันและกัน ทำให้แต่ละครัวเรือน ได้รับกันข้าว หกายอย่างแม่บ้านภูมิปัญญาศิริบ้านแต่ละคุ้มจะสนับสนุนกันมักทำกับข้าวมาตุ้ม โอมร่วมกันทำมาก หุ่ง ยามมีคนเจ็บไข้ได้ปวย หรือเดือดเนื้อร้อนใจ จะได้รับความห่วงใย ใส่ใจเกื้อกูลจากผู้แก่ ผู้เต่าและชาวบ้าน ใกล้เรือนเคียงจะช่วยกันรักษาเป็นสังคมต่างพึ่งพาอาศัยกันทำให้อยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุขและยังมีการอาศัยให้วางช่วยเหลือการงาน ปัจจุบันการ ให้วางพึ่งพาแรงงาน ขอความช่วยเหลือจากชาวบ้านยังคงมีอยู่ชาวบ้านมีน้ำใจต่อกันตามประสาญาติที่น่องแต่ละคุ้ม มีการสร้างกลุ่มความสัมพันธ์ร่วมแบ่งปันช่วยเหลือเพื่อนบ้านที่อยู่ในคุ้มเดียวกัน และมีการเพื่อ แปรต่อไปถึงคนที่อยู่นอกคุ้มพร้อมทั้งลูกหลานในสถานศึกษาและผู้คนในชุมชน ประเพณีที่ สำคัญของท้องถิ่น ทุกคนใส่ใจปฏิบัติอย่างพร้อมเพรียง เพื่อการสืบทอดวิถีชีวิตในด้าน ชนบทธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดีงามของชาวผู้ไทยไว้ให้ยั่งยืนกิจกรรมการศึกษา และเปลี่ยนเรียนรู้ฐานอีืออาเร โดยการพึ่งพาอาศัยกันด้านการอยู่ ภารกิจ เครื่องญาติที่น่องจะ แบ่งปันอาหารภารกิจในแต่ละเมืองให้แก่กันและกัน ทำให้แต่ละครัวเรือน ได้รับกันข้าวหกาย อย่างมีการช่วยงานประเพณีต่าง ๆ เช่น ทำบุญบ้าน งานบวช แต่งงาน เลี้ยงชวัญ สร้างเครื่องสน นา นอกนี้เป็นการขอให้วางแรงงานช่วยเหลือกิจกรรมอื่น ๆ ปลูกบ้าน ป่านฝาย เกี่ยวข้าว นวดข้าวหากมีใครไม่อยู่บ้านก็ช่วยกันดูแลผู้สูงอายุ

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่ส่งเสริมชุมชนผู้สูงอายุ ก็มีมากน้อย เช่น การเข้าวัด พิพิธภัณฑ์ จำลองการนั่งทานอาหาร เรื่องเด่าดูรักษาฟัน ออกกำลังกาย จัดงานคร�้ำข้อ พรในวันปีใหม่ วันสงกรานต์ และส่งเสริมงานกุ่มหัดกรรมผู้สูงอายุให้หลากหลาย นอกเหนือจากนี้ยังมีงานแสดงเคราะห์อื่น ๆ เช่น การจัดตั้งสถาปัตยกรรมผู้สูงอายุให้หลากหลาย กรรมกีฬาเป็นการแบ่งเบากว่าเดื่อครรุน ซึ่งได้ทำการจัดตั้งขึ้นหลายกุ่ม ได้แก่ กุ่ม สถาปัตยกรรมที่ชุมชนตั้งขึ้น เก็บครอบครัวละ 20 บาท กุ่มของธนาคารหมู่บ้านของกองทุน หมู่บ้าน และกุ่มสถาปัตยกรรมเคราะห์ของตำบลบ้านเป้า โครงการเงินออมวันละบาทเทศบาล ตำบลบ้านเป้า เป็นต้น

ปัจจุบันชาวบ้านภูมิความตระหนักรักห้องถีนและภาคภูมิใจที่ได้รับการยกย่อง ให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้คนจาก หลายห้องถีน ทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพดี มีเพื่อนสนทนากูดคุย สถานที่บ้านเรือนสะอาด ร่มรื่น ฝึกฝนลูกหลานปฏิบัติดีเป็นคนดีของพ่อแม่และเป็นศรีสังคมสืบไปจากการที่ชาวบ้านภู ซึ่งได้รู้ว่าเป็นนักกิจกรรมอยู่แล้วนั้นจากการดำเนินงานในหมู่บ้านตามนโยบายของรัฐที่เข้ามา ในช่วงเวลาหนึ่งๆ เช่น ในช่วงปีพ.ศ. 2548-2549 ที่รัฐบาลสนับสนุนให้ชาวบ้านดำเนินชีวิตตาม แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชาวบ้านภูกีปลูกผักในบริเวณบ้านมากขึ้น และบ้างก็เลี้ยง ปลาไว้เพื่อกินเองในครัวเรือน จากการปฏิบัติตั้งที่ก่อรามานี้ทำให้บ้านภูได้รับรางวัลหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงในปี พ.ศ. 2549 โดยได้รับโล่รางวัลพระราชทานจากสมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หลังจากความสำเร็จด้านการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง แล้ว ชาวบ้านภูได้พัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกันของคนในชุมชน โดยต่อยอด กิจกรรมของหมู่บ้านโดยการทำให้บ้านภูกลายเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวในรูปแบบ โอมสเตอร์โดย อาศัยความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นของสมาชิกบ้านภู

จนเมื่อปลายปี พ.ศ. 2549 โอมสเตอร์บ้านภูได้ก่อตั้งขึ้นจากการริเริ่มของกลุ่ม ผู้นำหมู่บ้านที่ต้องการให้บ้านภูเป็นหมู่บ้านซึ่งเป็นที่รักของผู้คนในวงกว้าง ผู้ใหญ่บ้านและ กลุ่มชาวบ้านที่เป็นอาจารย์ในโรงเรียนซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มคนที่เป็นผู้นำทางความคิดของ ชาวบ้านภูจึงเริ่มต้นพิจารณาว่าบ้านภูมีสิ่งใดที่จะสามารถนำเสนอให้ผู้มาเยือนได้เห็น การ ดำเนินงานดังกล่าวกระทำภายใต้การแนะนำของพัฒนากรอำเภอสูงซึ่งถือเป็นหน่วยงาน ที่ทำงานร่วมกับชาวบ้านมาตลอดจากการพัฒนาของรัฐบาลฯ โครงการที่ผ่านมา เช่น โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นโครงการที่ส่งเสริมให้ทุกหมู่บ้านมี “ผลิตภัณฑ์” เป็น ของตนเอง ซึ่งเป็นที่มาอันสำคัญของการท่องเที่ยวบ้านภู ความคิดเรื่องผลิตภัณฑ์ได้ต่อยอดมาสู่ ความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเจ้าหน้าที่พัฒนาและชาวบ้านภูที่เป็นผู้นำในด้านกิจกรรมของ

หมู่บ้านได้ช่วยกันคิดค่าว่าบ้านภูมิสิ่งให้สามารถนำเสนอด้วย และได้คำตอบว่าบ้านภูมิเป็น“ผู้ไทย” และมีวิธีชีวิตของความเป็นผู้ไทยซึ่งสามารถนำเสนอด้วย จึงนำจุดเด่นของบ้านภูมิเข้าสู่การก่อตั้งเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยววัฒนธรรมผู้ไทยที่ชาวบ้านจะเปิดบ้านให้นักท่องเที่ยวพักในรูปแบบของโอมสเตย์ด้วยช่วงแรกเริ่มของการเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยว

4. การประยุกต์ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์

บ้านภูมิ 1,หมู่ 2 ตำบลบ้านเป้า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร มีการดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาโดยตลอด ด้วยวิธีการประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสายของหมู่บ้าน การสอดแทรกให้ความรู้ ชี้แจงในการประชุมของหมู่บ้านและในการจัดเวทีประชาคมของหมู่บ้านจนได้รับคัดเลือกเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัด ประจำปี 2549 และยังเป็นหมู่บ้านหลักของนักพัฒนาอีกด้วย ส่งผลให้ได้รับงบประมาณสนับสนุนต่าง ๆ มากมายและในหมู่บ้านยังมีองค์กรต่าง ๆ อีกหลายกลุ่มที่จะปฏิบัติตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยปกติแล้วการดำเนินชีวิตของชุมชนบ้านภูมิ ถือได้ว่าดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับหนึ่งอยู่แล้ว และจากการพูดคุยกับผู้นำและสมาชิกในชุมชนจะเห็นได้ว่าการนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ครอบคลุมทั้งหมู่บ้านหรือชุมชนโดยที่ผู้นำชุมชนนั้นเป็นผู้ที่มีความเสียสละเป็นอย่างยิ่งในการที่จะทำให้ชุมชนของตนเอง เติบโตต่อไปเพื่อความยั่งยืน และพึงพาตนเองได้

จากการสังเกตจะเห็นได้จากการสมาชิกในชุมชน ได้ทำการผลิตเพื่อบริโภคโดยวิธีการระคุมทุนหรือปฏิบัติในครัวเรือน มีการดำรงชีวิตอย่างพอประมาณ เช่น การปลูกผักสวนครัวโดยใช้ขยะอินทร์แทนกระถาง ไว้บริเวณหน้าหรือหลังบ้านทุกหลังかれื่อนใช้ฟางข้าวหรือเศษใบไม้ ทำปุ๋ยหมัก หรือใช้มูลสัตว์แทนการใช้ปุ๋ยเคมีก็หนึ่งมีสินมาเพื่อใช้ในการศึกษาของบุตร หลาน และลงทุนในการเกษตร ทุกครัวเรือนมีการออมเงิน และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมในการประกอบอาชีพ ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

นอกจากนี้สมาชิกในชุมชนสามารถที่จะลด ละ เลิก เหล้า บุหรี่ และอบายมุข เป็นการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงวางแผนก่อนดำเนินกิจกรรมใด เพื่อทำให้ประหยัดเวลา อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ไม่เผาะยะ และพัฒนาบริเวณที่อยู่อาศัย ให้น่าอยู่เสมอ ถ้ามีหญ้าปักคลุมในบริเวณใด ผู้นำชุมชนจะเป็นผู้นำในการตัดหญ้า ซึ่งผู้นำในชุมชนบ้านภูมิ 1,2 มีคติว่าควรร่วมกันทำ ถ้าสมาชิกไม่ว่างก็จะดำเนินการเองจนแล้วเสร็จ โดยไม่เกี่ยวกันว่าจะเป็นบริเวณหน้าบ้าน หรือซึ่งชุมชนบ้านภูมิ นั้นมีการประสานสามัคคี มีน้ำใจต่อกันในการพัฒนาอาชีพต่าง ๆ ในหมู่บ้าน มีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความรู้อย่างสม่ำเสมอ

ปัจจุบันทุกครัวเรือนเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งทุกกลุ่มต่างมุ่งหวังที่จะเห็นความเจริญในหมู่บ้าน อย่างเห็นขาวบ้านพึ่งตนเองได้ ชุมชนลดการใช้สารเคมีและหันมาใช้ปุ๋ยชีวภาพมากขึ้นซึ่งขณะนี้ชุมชนบ้านภูมีกำลังในการผลิตเพียงแค่ใช้ในชุมชนยังไม่สามารถที่จะนำไปขยายในชุมชนอื่นได้ เนื่องจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น ทุนในการดำเนินการ และบุคลากรที่มีความรู้

รูปแบบการดำเนินชีวิตของชุมชนบ้านภูหลังจากมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เศรษฐกิจพอเพียง

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตหลังจากมีต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. บทบาทและหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง
2. การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
3. การดำเนินการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง
4. การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ
5. การพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
6. การพัฒนาทักษะเฉพาะด้าน
7. การใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ
8. การแนะนำอาชีพให้กับเยาวชนในท้องถิ่น
9. การสืบทอดอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
10. กลุ่มและองค์กรในหมู่บ้านที่มีความสำคัญในบ้านภู

1. บทบาทและหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง

ศูนย์เรียนรู้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ทุกด้าน ทุกรูปแบบ ไม่เน้นการเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นศูนย์กลาง ที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้ามาเรียนรู้ กันกว้างหากความรู้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งการพบปะ สังสรรค์ เพื่อสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือในการพัฒนาตนเองและชุมชน เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน

บทบาทของศูนย์เรียนรู้ชุมชนมีดังนี้

1. จัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตลอดจน การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของประชาชนในชุมชน

2. เป็นศูนย์รวมของข้อมูล เช่น ข้อมูล จปฐ. กชช.2ค. แหล่งน้ำ กลุ่มอาชีพ ฯลฯ รวมทั้งข่าวสาร สาระความรู้ ที่เกื้อต่อการเรียนรู้ เท่าทันสถานการณ์โลก

3. รวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์ความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน องค์ความรู้ที่มีอยู่กระจัดกระจายในชุมชน และจัดการให้เป็นหมวดหมู่ มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมที่ประชาชนสามารถเข้าไปสืบค้นศึกษาและเรียนรู้ได้ทุกเวลา

4. เป็นศูนย์กลางในการจัดการความรู้ที่ดำเนินการโดยประชาชนและเพื่อประชาชน

5. เป็นศูนย์ประสานและบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วน ภาคประชาชน ได้แก่ ผู้นำ กลุ่ม/องค์กร เครือข่าย ภาคเอกชน และภาคีการพัฒนาภาครัฐ

6. เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน

7. เป็นสถานที่ที่มีโครงสร้างเป็นอาคาร หรือสถานที่ใด ๆ ที่มีองค์ความรู้ สามารถให้การเรียนรู้แก่ประชาชนที่ต้องการความรู้ สามารถเข้าถึงได้องค์ประกอบ/รูปแบบ องค์ประกอบศูนย์เรียนรู้ชุมชน

1. ศูนย์เรียนรู้ชุมชนเกิดขึ้นได้ ตามความต้องเป็นความต้องการของประชาชน ในชุมชน เพราะจะเป็นสนับติดของชุมชน จึงควรนำแนวคิดเข้าเวที ประชุมประชาชนของ หน่วยบ้าน เพยแพร่ความคิด โน้มน้าวสร้างการยอมรับ และซึ่งให้เห็นความสำคัญของการมีแหล่งเรียนรู้ของชุมชน การจัดเก็บองค์ความรู้ ประวัติชุมชน และภูมิปัญญาของชุมชนอย่างเป็นระบบ การแสดงข้อมูลข่าวสารของชุมชนให้ได้เรียนรู้กันอย่าง ทั่วถึง รวมทั้งการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ให้ล้ำลึก โดยร่วมจากการจัดระเบียบแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชน และให้เป็นไป ตามกำลังที่ชุมชนจะสามารถดำเนินการได้ อีกทั้งให้มีขอบเขต และลักษณะตามความเห็น ของชุมชน

2. โครงสร้างของศูนย์เรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วยคณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้แทนจากผู้นำชุมชน กลุ่ม/องค์กร เครือข่ายองค์กรชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน อาสาสมัคร ฯลฯ โดยมาจากการคัดเลือกของชาวบ้านเอง และชาวบ้านให้การยอมรับ ซึ่งคณะกรรมการจะ ร่วมมือกันวางแผน และดำเนินตามแผนยุทธศาสตร์ที่ได้วางกันกำหนด เพื่อร่วมผลักให้เกิด การเรียนรู้และบริหารจัดการในศูนย์เรียนรู้ให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ที่ปรึกษา เป็นภาคีการพัฒนาภาคธุรกิจ เช่น พัฒนาชุมชน การศึกษานอกโรงเรียน เกษตร สาธารณสุข และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระเบียบข้อบังคับ ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้จัดทำขึ้น ที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารศูนย์ฯ สถานที่เล็กใหญ่ไม่สำคัญ อาจจะอยู่ในห้องของอาคาร อบต. บ้านผู้ใหญ่บ้าน บ้านผู้นำ บ้านประษัชชาวบ้าน ศาลาวัด ได้ดันไม่ หลากหลายบ้าน ซึ่งเป็นสถานที่ให้พับปะ ประชุม ทำงานกัน ได้ตัดสินใจ ให้เป็นสถานที่ที่มีสิ่งปลูกสร้างของการรวมตัวกัน เพื่อการเรียนรู้ ไม่จำเป็นต้องหางบประมาณมาก่อสร้างศูนย์ใหม่ การบริหารจัดการศูนย์ฯ คณะกรรมการฯ ที่ได้รับการแต่งตั้งเดือก มีการบริหารจัดการเพื่อให้ศูนย์ฯ สามารถบริหารจัดการ ได้อย่างเป็นรูปธรรมงบประมาณ เพื่อพัฒนาคณะกรรมการของศูนย์ฯ เรียนรู้ชุมชนให้สามารถทำงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นในการพัฒนาศูนย์ฯ เรียนรู้ชุมชน

วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านภู

- ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพและสร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับคนในชุมชน โดยมีผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านร่วมกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์อยู่แล้วให้ความรู้กับชาวบ้าน โดยมีคลาสเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริฯ ชาวบ้านภูได้สร้างฐานสาขิตการเรียนรู้เพื่อให้ชาวบ้านภูได้มีการพัฒนาในด้านอาชีพซึ่งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนใช้เป็นสถานที่รวมรวม และจัดแสดง ข้อมูลของหมู่บ้าน ข้อมูลกลุ่มองค์กรชุมชน แผนชุมชน องค์ความรู้ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางที่กันในชุมชนเข้ามาพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันเป็นสถานที่เชื่อมโยงการทำงานระหว่าง กลุ่ม องค์กรชุมชนและภาคีการพัฒนาทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาหมู่บ้านร่วมกัน และเป็นอาคารสำหรับต้อนรับ และให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวศึกษาดูงาน และปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนแยกเป็นฐานสาขิตอาชีพจำนวน 6 ฐาน

- เรียนรู้และรักษาวัฒนธรรม เป็นการรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชน ให้ลูกหลานได้สืบทอดต่อกัน การสร้างความภาคภูมิใจ รัก หวงเหงา และรักษาไว้ซึ่งลักษณะที่โดดเด่นของชาวผู้ไทยซึ่งมีกิจกรรมสุดยอดแทรกไว้ในฐานการเรียนรู้และการอนุรักษ์

- เรียนรู้สิ่งที่ควรรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอกชุมชน โดยการเปิดตัวเป็นหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยวโดยเน้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนนอกชุมชน โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปเรียนรู้ เป็นการเผยแพร่ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักของคนนอกชุมชน และคนในชุมชน ได้แสดงให้ลูกหลานได้เรียนรู้ถึงชีวิตโดยทางอ้อม ในปี 2552 มีผู้เข้ามาศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จำนวนกว่า 80 คณะ จากหลายชุมชน

4. การจัดการความรู้ เป็นการรวบรวมความรู้เดิมและบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เก็บแสดงข้อมูลไว้ในศูนย์เรียนรู้ชุมชน เช่น วิธีทำแกงกะบัง การคิดค้นลายผ้าใหม่ การทดลองการแกะพิมพ์หิน การใช้สมุนไพรพื้นบ้านรักษาโรค เป็นต้น และขยายผลองค์ความรู้สู่กลุ่ม องค์กร บุคคลในชุมชนและภายนอกชุมชน

5. การประชาสัมพันธ์ศูนย์เรียนรู้ชุมชน เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับชุมชนอื่นได้ เรียนรู้วิถีการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน โดยการทำแผ่นพับ และเปิดเว็บไซต์บ้านกฎ ดอทเน็ต

การบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชน

คณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้ชุมชนคณะกรรมการที่ปรึกษา และชาวบ้าน ถูกใจร่วมกันวางแผนพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านถึงในส่วนอาคารศูนย์เรียนรู้ชุมชนและ ในส่วนที่จัดเป็นฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง 6 ฐาน รวมทั้งการพัฒนากิจกรรมตามฐาน การเรียนรู้ต่าง ๆ ให้สมบูรณ์แบบ ตามศักยภาพของชุมชนและตามวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นอยู่ ของชุมชน โดยมีการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ชุมชนดังนี้

1. ศึกษาแนวทางการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากเอกสารต่าง ๆ เช่น คู่มือ

2. ระเบียบวาระแห่งชุมชน คู่มือศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ฉบับนักพัฒนา คู่มือ ศูนย์เรียนรู้ชุมชน ฉบับประชาชนฯลฯ

3. ประเมินหมู่บ้านเพื่อกันหาศักยภาพเป็นหมู่บ้านเป้าหมาย

4. จัดตั้งทีมงานขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับอำเภอ ตำบล และจัดประชุม ชี้แจงทำความเข้าใจ กำหนดบทบาท หน้าที่ในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

5. จัดเวทีประชาคมเผยแพร่แนวคิดแกร่งภูมิปัญญาในหมู่บ้าน เพื่อชี้ให้เห็นถึง ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

6. จัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับตำบล โดยให้ ความสำคัญกับหน่วยงาน ในระดับพื้นที่ ได้แก่ นายกองค์กรบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์กร บริหารส่วนตำบล เกมนตร์ตำบล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำตำบล ครูอาสา กศน. และครูใน โรงเรียนในพื้นที่ และคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับหมู่บ้าน โดยมีผู้นำชุมชน ที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Smart Leader) เป็นแกนหลัก

7. จัดตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้ชุมชน

8. การกำหนดรูปแบบการดำเนินศูนย์การเรียนรู้ชุมชนออกเป็น 2 รูปแบบคือ

8.1 สถานที่ที่เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร องค์ความรู้ของ

ชุมชนและเป็นสถานที่รวมรวมสิ่งของ เครื่องใช้ ที่แสดงถึงวิถีชีวิตของชาว “ผู้ไท” บ้านกฎ
รวมทั้งเป็นสถานที่ให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน

8.2 เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการจัดฐานการเรียนรู้ไว้
6 ฐานการเรียนรู้ ได้แก่

- 8.2.1 ฐานลดรายจ่าย
- 8.2.2 ฐานเพิ่มรายได้
- 8.2.3 ฐานประทัยด
- 8.2.4 ฐานการเรียนรู้
- 8.2.5 ฐานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- 8.2.6 ฐานอื่นๆ

9. การตกแต่งอาคารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

9.1 การตกแต่งอาคารศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านกฎ

ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างจากเงินรางวัลจากการ
ชนะ การประกวดรวมกับเงินสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเป้า เป็นเงินจำนวน
290,000 บาท รวมกับงบโครงการ พพพ.ของรัฐบาล จำนวน 250,000 บาท และเงินจากโครงการ
SML จำนวน 250,000 บาทและเมื่อแล้วเสร็จได้ใช้งบประมาณทั้งหมดประมาณ 700,000 กว่าบาท
หลังจากนั้นคณะกรรมการฯ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันตกแต่งและบริษัทวังรีสอร์ทได้จัด
บริเวณโดยรอบศูนย์การเรียนรู้ โดยอาศัยความร่วมมือและการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ
เช่น กศน. อาเภอหนองสูง วัฒนธรรมอาเภอหนองสูง เกษตรอาเภอหนองสูง คณศรุ โรงเรียน
บ้านกฎ เป็นต้น รวมทั้งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากศูนย์ช่วยเหลือจากวิชาการพัฒนา
ชุมชนเขต 3 โดยมีสำนักงานพัฒนาชุมชนอาเภอหนองสูง เป็นหน่วยงานประสานการดำเนินการ

9.2 จัดแสดงข้อมูลภายในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดง
ประวัติความเป็นมาของชุมชน แสดงวิถีชีวิต วัฒนธรรมของชาวผู้ไท เช่น จัดแสดงเครื่องแต่ง
กาย เครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน เครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ รวมทั้งข้อมูลฐาน
การเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชน

9.3 การตกแต่งฐานการเรียนรู้ 6 ฐาน คณะกรรมการบริหารศูนย์การเรียนรู้
ชุมชน ได้ร่วมกันจัดกิจกรรมพัฒนาฐานเรียนรู้ในแต่ละฐาน โดยการจัดทำป้ายฐานเรียนรู้
จำนวน 6 ป้าย ปรับปรุงพัฒนาจุดเรียนรู้ในแต่ละฐานการเรียนรู้โดยการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์
ที่ใช้ประกอบการสาธิตกิจกรรม ณ ฐานการเรียนรู้

10. ทัศนศึกษาศูนย์เรียนรู้ชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเปรียบเทียบหาจุดดี จุดเด่นนำมาพัฒนาปรับปรุงหารูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสม

11. การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เพื่อขยายผลการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ชุมชน เชิงธุรกิจ

ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านภู เป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนที่มีความโดดเด่น ในหลาย ๆ ด้านทั้งด้านวัฒนธรรม ด้านวิถีชีวิตแบบชนเผ่าผู้ไทย และด้านเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านภูอยู่ในสถานที่ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการเรียนรู้ที่เป็นไปตาม ธรรมชาติ เนื้อหาในการเรียนรู้ มีการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามบทบาท มี การบริหารงานที่เป็นระบบ ตรวจสอบได้ มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ มีการวางแผน การดำเนินงาน และมีการพัฒนาภารกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยคณะกรรมการหมู่บ้านและชาวบ้านซึ่ง ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองสูง สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด นูกดาวาร และศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขต 3 และหน่วยงานภาคีซึ่งได้จัดระบบ การบริหารศูนย์เรียนรู้ชุมชนเชิงธุรกิจซึ่งกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสามารถก่อให้เกิดรายได้ ไม่เป็นภาระกับคนในชุมชน โดยจัดเป็นหมู่บ้านโภมสเตย เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ วัฒนธรรม ตามแนวของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านภู

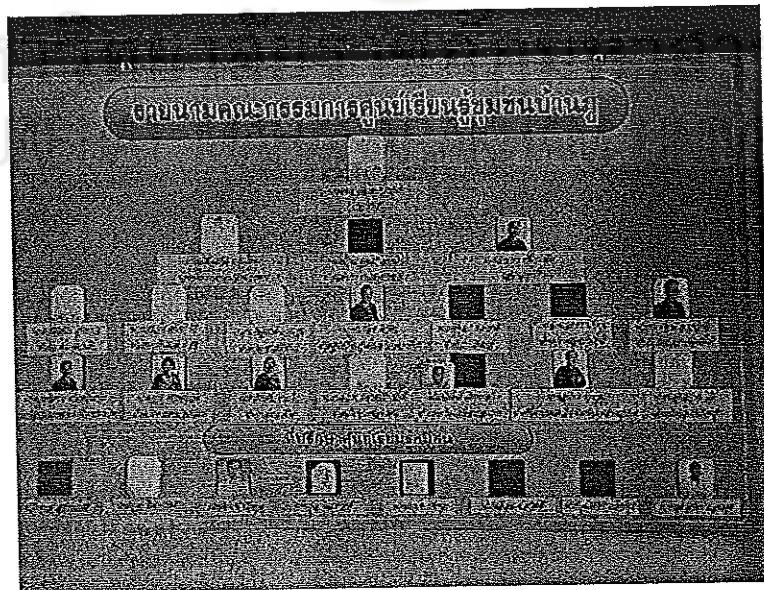
ตารางที่ 4 รายชื่อคณะกรรมการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านภู

รายชื่อคณะกรรมการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านภู

1. นายทรง กลางประพันธ์	ประธาน
2. นายเพ็ชร์ศักดิ์ เสน่ห์โภตร	รองประธาน
3. นายวัฒสุคนธ์ อาจิวิชัย	รองประธาน
4. นายจำร่อง จันทร์เต็ม	รองประธาน
5. นายสมสนิท สุนทรส	ฝ่ายอาคารสถานที่
6. นายสงวน อาจิวิชัย	ฝ่ายการเงินและพัสดุ
7. นายพยัญชณ์ แสนสุข	ฝ่ายประชาสัมพันธ์
8. นายอวลัย ผิวขา	ฝ่ายศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
9. นายอุดมย์ ช่อวงศ์	ฝ่ายประเมินผล

รายชื่อคณะกรรมการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านภู

10. นางจันทร์พร ปัทุม	ฝ่ายประชาสัมพันธ์ชุมชนบ้านภู
11. นายประโภ อาเจชัย	ฝ่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น
12. นายนุญธรรม แก้วศรีนวน	ฝ่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
13. นางวารี ศรีแพงเดิศ	ฝ่ายบริหารทางวิชาการ
14. นางสำหรับ งานไว	ฝ่ายกลุ่มอาชีพ
15. นายนฤกษ์ กิตติประพันธ์	ฝ่ายนโยบายและแผน
16. นายวิรัตน์ สุนทรต	ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ
17. นายสุนทร ปัทุม	ฝ่ายที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน
18. นายแสงสว่าง สีดี	เข้าหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้
19. นายวีรบุฑารักษ์ สุวรรณศรี	ที่ปรึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
20. นายกุล่า ไตรบวงศ์	ที่ปรึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
21. นายคำนง ปัทุม	ที่ปรึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
22. นายกุล ไตรบวงศ์	ที่ปรึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
23. นายเลื่อน ช่องวงศ์	ที่ปรึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
24. นายวุฒิศักดิ์ คงพยัคฆ์	ที่ปรึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
25. นายสุดสาคร แสนสุข	ที่ปรึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ภาพที่ 6 ทำเนียบรายนามคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านภู

3. การดำเนินการพัฒนาหมู่บ้านดันแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชนครุกิจพอเพียง

การพัฒนาหมู่บ้านชุมชนดันแบบศูนย์การเรียนรู้นี้มีการประชุมสัมมนา เพื่อทบทวนแนวคิดตามแนวปัจจัยของเศรษฐกิจพอเพียง และเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงค้นหาศักยภาพของตนเองและชุมชน มีการไปทัศนศึกษาดูงานสร้างเสริม ประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จตามพระราชดำริ การเปลี่ยนแปลง ของชุมชนบ้านภูในทุกวันนี้ นำมาซึ่งความสุข ความพอ ใจของชาวบ้านภู ในระดับหนึ่ง แต่ยังมีเรื่องที่พากษาต้องการพัฒนาเพื่อชุมชนต่อไป เช่นการพัฒนาการปลูกข้าวอินทรีย์เพื่อให้ชุมชนได้รับประโยชน์ข้าวที่มีประโยชน์ ไม่ทำลายลิงแวงด้อม และยังคงเป็นสิ่งที่ชุมชนแสวงหาหนทางที่เหมาะสมกับการใช้ทรัพยากรในชุมชนและการพัฒนาอาชีพเดิมที่มีแนวโน้มในการสร้างรายได้ เช่น การทอผ้าไหม การทอผ้าฝ้าย การทำปูยีชีวภาพ ฯลฯ เพื่อให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้นและสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมผ่านศูนย์การเรียนรู้ เพื่อร่องรับการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมให้สมาชิกได้มีอาชีพที่สามารถเลี้ยงตนเองได้อย่างยั่งยืนชุมชนบ้านภูมีความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามแนวปัจจัยของเศรษฐกิจพอเพียง

ในทุกวันนี้ชุมชนบ้านภู มีวิถีชีวิตที่เรียนร่าย การที่ชุมชนผ่านการเปลี่ยนแปลง ต่าง ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนวิธีคิดและการดำเนินชีวิตไปในทางที่สามารถพึ่งพาตนเองตามแนวปัจจัยเศรษฐกิจพอเพียง บนพื้นฐานของความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีความรู้คุณธรรมและความช่วยเหลือกัน ในการสร้างระบบภูมิคุ้มกันที่ดี และมีการดำเนินชีวิตแบบพอประมาณ ลดค่าใช้จ่าย เพิ่มรายได้จากการออมเงิน และไม่พวยยามก่อนหน้าเพิ่ม โดยชุมชนบ้านภูมีความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามแนวปัจจัยของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างจ่ายๆ ดังนี้

1. การใช้จ่ายอย่างพอเพียงของครอบครัว
2. การรู้จักตนเองและการใช้จ่ายอย่างประหยัด
3. การใช้องทำเอง
4. การจัดทำปัญชีครัวเรือน
5. การรู้จักออมวันละนิด
6. การรู้จักเพื่อแผ่ผู้อื่น
7. การลดคละ เลิกอบายมุข
8. การปลูกทุกอย่างที่กิน และกินทุกอย่างที่ปลูก
9. การใช้จ่ายทุกอย่างที่จำเป็น

10. การทำรื้อยึดใช้เอง เพื่อลดค่าใช้จ่าย

11. การปููกผักสวนครัว

โดยรวมจากสิ่งที่กล่าวมาแล้วข้างต้นล้วนแต่เป็นสิ่งที่ชุมชน ได้ปฏิบัติจนเป็นปกติ นิสัย ไม่ได้เป็นสิ่งที่รู้สึกว่าทำไม่ได้ แต่ตรงกันข้ามยังเป็นที่ต้องการของชุมชนที่ต้องการจะ เรียนรู้และพัฒนาต่อไป ซึ่งแนวคิดของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนศรีราชา ก็พอเพียง นอกจากการสร้างความเข้มแข็งในบ้านภูให้สามารถพึ่งตนเองได้ ในอนาคตยังต้องการขยายผล การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไปยังชุมชนใกล้เคียงอื่น ๆ อีกด้วย

4. การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

เดิมบ้านภูได้ทำการเกษตรเพื่อการยังชีพท่านนั้นแต่ในปัจจุบัน ได้มีการดำเนินชีวิต โดยยึดหลักตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์สาธิต และส่งเสริมอาชีพในชุมชน ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากองค์กรของรัฐหลายฝ่ายที่พยายามทุ่มเท เพื่อที่จะทำบ้านภูสามารถพึ่งพาตนเองโดยใช้ทรัพยากรที่ตนเองมีให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้ เกษตรกรในชุมชนบ้านภูมีวิถีการผลิตทางการเกษตรและการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น ไม่เป็นหนี้สิน รู้จักเก็บออมและประหยัดทำให้เกิดความยั่งยืนในการดำรงชีพสามารถยืดอายุได้ด้วยตนเองตาม แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบนพื้นฐานของความพอประมาณความมีเหตุผล การมีความรู้ คุณธรรมและความชาญฉลาด ในการสร้างระบบภูมิคุ้มกันที่ดี และมีการดำเนินชีวิตแบบ พอประมาณ ลดค่าใช้จ่าย เพิ่มรายได้มีการออมเงิน และส่งเสริมให้สามารถได้มีอาชีพที่สามารถ เลี้ยงตนเอง ได้อย่างยั่งยืน

จะเห็นได้ว่าชาวบ้านภูอาชีพบ้านภูต่างนิยมกีดืออาชีพเกษตรกรรม เพราะเป็น อาชีพที่ยั่งยืนและเจริญเติบโต ไปโดยธรรมชาติ สิ่งที่พัฒนามากที่สุด คือการพัฒนาความคิด สร้างจิตสำนึกรักในหมู่ไม่หวังพึงพาสิ่งภายนอก สารเคมี หรือคนภายนอกแต่ต้องใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่ในชุมชน ให้นำ去ที่สุดดังจะเห็นได้จากฐานการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

4.1 ฐานการเรียนรู้ด้านการลดรายจ่าย

ภาพที่ 7 ปุ๋ยชีวภาพเหล่งเรียนรู้ชุมชนบ้านภูฐานที่ 1

4.1.1 กลุ่มปุ๋ยชีวภาพมีนายนฤกพ กลางประพันธ์ เป็นประธานดำเนินการจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2535 ปัจจุบันมีสมาชิก 64 คน จำนวนเงินทุนของกลุ่ม 93,900 บาทซึ่งมี วัตถุประสงค์ที่จะช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมีเข้มเดิมกันเพื่อให้ชุมชนเป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง บ้านภูได้วางรากฐานให้นุต្តารหานคนที่รักและคนรอบข้างให้ปลูกอะไรก็ต้องเก็บทุกอย่างที่ปลูก ซึ่งจะช่วยลดรายจ่ายคือ การปลูกทุกอย่างไว้เพื่อบริโภค และลดการซื้อ ตั้งแต่ปุ๋ย ไปจนถึงเส้นเชือก ไม้ไผ่ ฯลฯ ประมาณก่อสร้างตั้งแต่ 100 บาท ได้รับเงินปันผลเมื่อสิ้นปีจากเงินหุ้นและกำไรจากการจำหน่ายปุ๋ยชีวภาพในชุมชน

การผลิตในปัจจุบันจะเน้นการนำไปใช้ในชุมชนแต่ยังไม่จำหน่ายให้กับชุมชน ใกล้เคียง บรรจุภัณฑ์ของกลุ่มก็จะเป็นกระสอบและในอนาคตชุมชนมีแผนการที่จะพัฒนาคุณภาพของปุ๋ยและออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้เป็นตราสินค้าของตัวเองต่อไปประธานก็จะมีหน้าที่ประสานงานภายในกลุ่มการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ใน การพัฒนาชุมชนจะเกิดจากเวทีประชุมซึ่งจะมีการประชุมเมื่อเกิดปัญหาหรือมีความต้องการอย่างในกลุ่ม ก็จะมีการปรึกษาหารือกันภายในก่อน จากนั้นนำไปเสนอในเวทีประชุมเพื่อตัดสินใจดำเนินการต่อไปการดำเนินการที่สำคัญที่สุดคือการนำปุ๋ยชีวภาพมาใช้ในการเกษตร ลดการใช้สารเคมี เป็นการผลิตเพื่อความอุดมสมบูรณ์ของผืนดินทำให้ชุมชนมีปุ๋ยคุณภาพดี ราคาถูกมาใช้ในการเกษตรลดต้นทุนจากการซื้อปุ๋ยเคมีที่มีราคาแพงและลดการทำลายสิ่งแวดล้อมจำหน่ายในราคาย่อมเยา

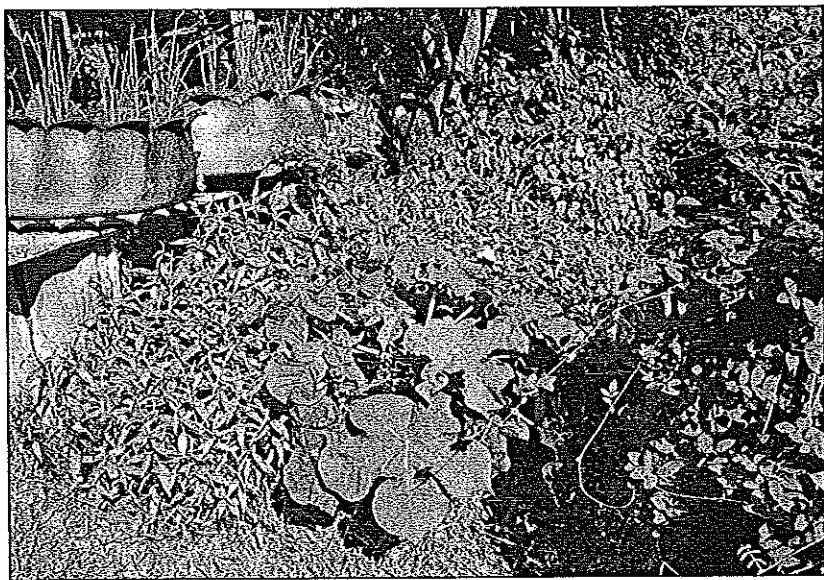
เป้าหมายอีกอย่างหนึ่งก็คือการส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมกับชุมชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนจึงเกิดแนวคิดที่จะผลิตน้ำหมักชีวภาพ เพื่อแจกจ่ายกันให้ในชุมชนในชุมชนบ้านถูกได้พabayarnaratong ให้ชาวบ้านหันมาใช้ปุ๋ยชีวภาพ ไม่ใช้สารเคมี และยาฆ่าแมลงเพื่อรักษาต้นไม้แล้วลดการหากอหังในนาข้าวโดยวิธีการ ปลูกกลบทอซัง เพื่อรักษาหน้าดินให้สมบูรณ์และรองพื้นด้วยมูลสัตัวและใช้ปุ๋ยชีวภาพในนาข้าว แล้วในแปลงเกษตรในหมู่บ้านมีการเดี่ยงปลา เดี่ยงหมู เดี่ยงไก่ เดี่ยงวัว มูลหมู มูลไก่ มูลวัวใช้ทำเป็นปุ๋ยให้กับพืชผักสวนครัว

4.1.2. กลุ่มเกษตรอินทรีย์

กลุ่มเกษตรอินทรีย์ออกเป็น 3 กลุ่ม

1. กลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้านถูก 1 นายธวัลย์ พิวิฒา เป็นประธาน
2. กลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้านถูก 2 นายบุญธรรม แก้วศรีนวน เป็นประธาน
3. กลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้านถูก 3 นายสนพร กลางประพันธ์ เป็นประธาน

ในหมู่บ้านได้รณรงค์ให้ครัวเรือนมีการผลิตและการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ และกลุ่มเกษตรอินทรีย์ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและช่วยรักษาคุณภาพดิน ลดการใช้สารเคมี คณะกรรมการในหมู่บ้านถูกได้จัดตั้งกลุ่มนี้ขึ้นมาเพื่อให้ชุมชนบ้านถูก ได้ดำเนินกิจกรรมลดคลายไข้จ้ำยในครัวเรือน และเป็นฐานที่ให้ความรู้โดยการสาธิต เช่น การทำปุ๋ยชีวภาพน้ำหมักขี้หมู การปลูกผักสวนครัวการเดี่ยงสัตว์ ชุดปลูกเดี่ยงปาน้ำหมักควันส้ม ไอล์เมล็ดน้ำยาล้างจาน การลดละเลิกอนามัยและการทำบัญชีครัวเรือน ในช่วงปีพ.ศ. 2549 จนถึงปี พ.ศ. 2552 การทำงานกลุ่มเริ่มจาก การคุยกันในการทำประชาคม ทุกคนต่างเห็นตรงกันว่าหากปล่อยไว้อย่างอิ่กในไม่นานหมู่บ้านจะเต็มไปด้วยสารเคมี ชาวบ้านก็จะมีสุขภาพที่ไม่แข็งแรง ดินก็จะเสื่อมสภาพ ชาวบ้านจึงอยากระนำสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนสามารถนำมาใช้ประโยชน์และยังช่วยลดต้นทุนได้เริ่มจากการนำเอาทุนที่ได้มาบริหาร โดยการจัดอบรมให้ชาวบ้านได้มีส่วนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง งานนี้จึงปลูกฝังแนวคิด การหัวสุดไก่ตัวมาประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพจัดการอบรมทำให้เห็นว่าสามารถลดต้นทุนอย่างเช่น ปุ๋ยลงได้เพียงแค่ใช้วัสดุที่มีในชุมชน เช่น น้ำเขี้ยวนาพสมกับแกลูน หัวเชือก เพื่อหมักทำเป็นปุ๋ยขึ้นมาใช้อีก โดยไม่ต้องเสียเงินไปซื้อปุ๋ยเคมีในราคามหาศาล ๆ ถึงจะไม่ได้เด็กใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถาวรแต่ก็ควรมีการผสมผสานควบคู่กัน ไประหว่าง เคมี และชีวภาพ ที่ให้ผลผลิตออกมากเป็นที่น่าพอใจชาวบ้านถูกได้มีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตความเป็นอยู่เพื่อเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง และมีการกระตุ้นให้ชุมชนได้พัฒนาตนเองเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ อายุ

ภาพที่ 8 ผักปลดสารพิษ

ชาวบ้านภูปู่ก็พึ่งผักสวนครัวปลดสารพิษไว้สำหรับกินเองไว้ทุกรอบครัว หากมีมากก็แบ่งปันให้กันเพื่อนบ้านหรือแลกเปลี่ยนกันซึ่งทำให้มีการลดรายจ่ายต่อครัวเรือนได้เป็นอย่างมาก อย่างกินอะไรก็ภูปู่ก็เอาไว้กินกินเปลี่ยนการรวมกลุ่มให้เป็นวิสาหกิจซึ่งเน้นด้านเกษตรอินทรีย์ เน้นการผลิตข้าวอินทรีย์ เริ่มตั้งแต่การใช้ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ มีสูตรอะ陶อมมิกนาในดิน วิสาหกิจชุมชนกับเกษตรอีกอย่างไม่ส่งเข้าคัดสรร เน้นเรื่องการปรับพื้นนาเพื่อเพิ่มผลผลิต ปรับปรุงดิน โดยไถกลบตลอดซังข้าวไม่เผาตอซังข้าวหาปุ๋ยกองจากมูลโคบุน ก่อนการปักดำต้องรองพื้น 200 กิโลกรัมต่อไร่ โดยเอาหัวเชื้อปุ๋ยชีวภาพซึ่งมีราคา 7 บาทต่อหนึ่งกิโลกรัม สูตรอะ陶อมมิกนาในโดยมีผู้ให้ความรู้คือร้อยตรีโภสินทร์ ไกรศรี และซึ่งมีโรงปุ๋ยอยู่ที่บ้านนาโสก การประชุมของคณะกรรมการกลุ่มเกษตรอินทรีย์นั้นจะเข้าประชุมก็ต่อเมื่อมีเหตุการณ์หรือแล้วแต่เหตุการณ์

การทำปุ๋ยเกษตรอินทรีย์นั้นยังไม่เพียงพอต่อการส่งออกจำหน่ายนอกชุมชนแค่พอใช้ในชุมชนเท่านั้นส่วนที่เกินนั้นส่งขายราษฎรนำมาใช้ในการทำปุ๋ยชีวภาพ จากแรงขับเคลื่อนของกลุ่มนี้ก็พยายามจะทำให้ชาวบ้านได้ซึ่งขั้นการใช้ปุ๋ยไปเรื่อย ๆ ใช้น้ำหมักปุ๋ยหมู น้ำส้มควันไม่ໄล์ แมลงและร่วมกันสร้างกระถางเพื่อให้ชาวบ้านรู้ถึงประโยชน์ในการใช้ปุ๋ย และกองทุนปุ๋ยได้เงินทุนจากกองทุนหมู่บ้านอยู่คิดมีสุขเพื่อซื้อวัสดุในการทำปุ๋ย ไว้ทำปุ๋ยให้กับชาวชุมชนซื้อหาในราคากูก เป็นการลดค่าใช้จ่ายอีกด้วยหนึ่ง

ปัจจุบันบ้านภูได้ภูปู่ข้าวไรซ์เบอร์รี่ซึ่งเป็นข้าวพันธุ์เกษตรอินทรีย์ข้าวพันธุ์นี้จะช่วยชาวบ้านให้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง มีภูมิคุ้มกันโรคและเป็นข้าวปลดสารพิษทำให้ชาวบ้านเริ่มเข้าใจการรักษาสิ่งแวดล้อมและไม่ใช้สารเคมีหมู่บ้านเพาะปลูกมีภูมิทัศน์เป็นทุน หมู่บ้านของเรา

สหงานและชุมชนมีวิถีไทยอื้อเพื่อเพื่อแผ่สำหรับบทบาทและหน้าที่ ซึ่งคุณครูวัลย์ พิวิช เป็น
แก่น้ำและมีส่วนร่วมทางกิจกรรม

รายได้ของกลุ่ม จากการจำหน่ายปูชีวภาพ มีการจัดสรรเงินปันผลปีละครึ่ง มีค่าแรง
พิเศษสำหรับคนที่ทำงาน

4.2 ฐานเพิ่มรายได้

4.2.1 กลุ่มหอผ้าฝ้ายลายบิดบ้านภูตังอยู่ใกล้กับวัดครืนนพาราม บริเวณคุ้มเจ้ากิตติ
ราชจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2541 มีนางประภี ปัพทุมเป็นประธานกลุ่ม มีสมาชิก 31 คน จำนวน
เงินทุนของกลุ่ม 50,000 บาท กลุ่มเป็นทั้ง โรงพยาบาลและสถานที่จำหน่ายยาที่ทำ
สมาชิกกลุ่มของเราก็จะมาหอผ้าอยู่ในบริเวณที่ทำการของกลุ่ม ซึ่งมีห้องผ้าฝ้ายลายบิด ผ้าพื้นและ
ผ้าคลุมลายต่างๆ โดยนำเส้นผ้าที่ย้อมจากสีธรรมชาติซึ่งใช้เปลือกไม้ที่หาได้ตามท้องไร่ท้องนา
 เช่น ประดู่ เกียง ครั้ง เพและมะม่วงในการย้อม บางทีก็ย้อมด้วยสีเคมี และห้ามก็อกลงซึ่งเกิด
จากภูมิปัญญาชาวบ้านทำให้สีติดทนนานและเนื้อผ้านุ่มนวลขึ้นกว่าเดิมในกลุ่มเราก็จะมี
ผลิตภัณฑ์ได้แก่ ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ ผ้าห่ม ผ้าปูโต๊ะ ผ้าคลุมเตียง ผ้าขาวม้าทำเตื้อได้แต่ละตัว
ต้องใช้เวลาหลายวันเพราะเป็นงานละเอียด ถ้าแขนยาวก็ขายตัวละ 600 บาท แขนสั้นก็ขาย
ตัวละ 400 บาท ลดลงมาอีกผ้าพื้นก็ขายตัวละ 300 บาท ผ้าพันคอตัวละ 250 บาท

สมาชิกในกลุ่มจะมีทุนคนละ 100 บาท ใครมีเวลา ก็สามารถจะมาหอผ้าฝ้ายได้
เรื่อยๆ ในกลุ่มสามารถที่จะยืมเงินทุนได้ ถ้าไม่อยากหอในนามของกลุ่มก็จะหอส่วนตัวนำไป
ขายแล้วค่อยคืนเงินทุนที่ยืมให้กับกลุ่ม

รายได้ของกลุ่ม ได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มและปันผลจากหุ้น
หรือสามารถยืมเงินทุนจากกลุ่มซึ่งอัตราที่ใช้ในการหอนามาหอ เมื่อขายได้ก็นำเงินทุนมาคืนให้
กลุ่มรายได้ต่อเดือนประมาณ 3,000-4,000 บาท

ภาพที่ 9 ผลิตภัณฑ์จากกลุ่มแปรรูป

4.2.2 กลุ่มแปรรูป ดำเนินงานโดยนางเทียนสมัย นามเหลาทำหน้าที่เป็นประธานกลุ่ม ซึ่งได้เล่าให้ฟังว่าสร้างจากหน้านา ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2543 ปัจจุบันมีสมาชิก 42 คน มีเงินทุนของกลุ่ม 30,000 บาท

กลุ่มนี้ขึ้นเพื่อจะทอดผ้าฝ้ายเป็นหลักสร้างแล้วก็นำมาแปรรูปเป็นเสื้อแขนยาว เสื้อแขนสั้นแล้วแต่ถูกคำต้องการจากน้ำหนักก็จะปัก漉ดลายการปักมีอีกหลายแบบ ตามที่ถูกคำต้องการ บางครั้งก็ทำไว้ให้ถูกคำเลือกหลาย ๆ รูปแบบและซึมผ้าห่มผ้าพันคอสีสันสดใสแบบชาวญี่ปุ่นและส่งขายไปยังญี่ปุ่นในเมืองหลวงอีกด้วย สถานศึกษาหลายแห่งได้สั่งจองให้ทางกลุ่มทอสั่ง สามารถที่จะมีรายได้ลึกลึกละ 3,000 บาทต่อเดือน เช่น การทำเสื้อ "ชั้นเพิง" เสื้อผู้ไทยหรือเสื้อยืดมีเนื้อเป็นสินค้าที่ทำรายได้เสริมให้ชาวบ้านญี่ปุ่นเป็นสินค้าประจำหมู่บ้าน เป็นรายได้เสริมเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนอีกทางหนึ่งหลังจากที่หมดฤดูกาลทำนา ก็ได้นำมาทุ่มเทให้กับการประกอบอาชีพที่เป็นรายได้เสริมให้ครอบครัวได้อีกทางหนึ่ง

รายได้ของกลุ่ม ได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มและปันผลจากหุ้น หรือสามารถยืมเงินทุนจากกลุ่มซึ่งขอสุดที่ใช้ในการทอนนำหุ้น เมื่อขายได้ก็นำเงินทุนมาคืนให้ กลุ่มรายได้ต่ำเดือนประมาณ 3,000-4,000 บาท เช่นเดียวกับกลุ่มทอผ้าฝ้ายเนื่องจากกลุ่มทั้งสอง ต้องพึ่งพาอาศัยกัน

4.2.3 กลุ่มทอผ้าใหม่บ้านญี่ปุ่น

กลุ่มทอผ้าใหม่ตั้งขึ้นเมื่อพ.ศ. 2530 เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการทอผ้าใหม่ ให้มีคุณภาพ ให้มีการพัฒนาคุณภาพเรื่อยมาจนเป็นที่ยอมรับเป็นแหล่งผลิตผ้าใหม่ที่มีชื่อเสียง ของจังหวัดมุกดาหารมาโดยตลอด ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ระดับ 5 ดาวคุณภาพของผลิตภัณฑ์ผ้าใหม่ด้วยที่อยู่ในระดับดีกว่าการทอผ้าที่มีการประดิษฐ์เนื้อผ้ามีความละเอียดและมีคุณภาพที่สวยงามเป็นเอกลักษณ์ของชาวญี่ปุ่นที่มีนางสำหรับงานไหว้เป็นประธานกลุ่ม ซึ่งเป็นคิดค้นผ้าลายแก้วมุกดาวง โดยอาจแนวคิดในการนำเสนอสัญลักษณ์ของจังหวัดมุกดาหาร ได้แก่ ลายดอกกระ奔跑 สัญลักษณ์แทนดอกช้างน้ำ ซึ่งเป็นดอกไม้ประจำจังหวัดมุกดาหารมาร่วมกับลายจือกแรก (ตีกแซ๊ก) ซึ่งสัญลักษณ์แทนแม่น้ำโขงซึ่งเป็นสายน้ำคู่จังหวัดมุกดาหาร แล้วนำมาผสมกับลายนาคน้อยหมายถึงพญานาคที่อาศัยอยู่ในแม่น้ำโขงฝ่าคูและความเป็นอยู่ของชาวเมืองมุกดาหารและซึมมีลายคุ้มเจ็ดไม้ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนดวงแก้วมุกดาหาร เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านญี่ปุ่นของชาวเมืองมุกดาหารและได้รับรางวัลที่หนึ่ง ช่วงแรก มีสมาชิกประมาณ 24 คน และได้รับเพิ่มอีก จำนวน 11 คน ปัจจุบันมีสมาชิก จำนวน 35 คน ซึ่งกลุ่มนี้จะมีฝ่ายการตลาดที่จะจำหน่ายให้กับกลุ่มจำหน่ายทุกวันที่โรงเรนนุกดาหาร แบรนด์ฝ่ายการตลาดส่งจำหน่ายภายในประเทศไทยและต่างประเทศในร้านค้าชุมชนบ้านญี่ปุ่น และ

ร้านค้ากลุ่มสตรีพัฒนาในหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่บ้านเป้าและยังมีพ่อค้าคนกลางมารับไปจำหน่ายตามงานออกร้านที่ทางราชการจัดขึ้นและจำหน่ายกับลูกค้าโดยตรงก็มี

ปัจจุบันกลุ่มนี้เงินทุนประมาณ 226,000 บาท ชาวบ้านมีรายได้ตลอดเวลา เวลา ส่วนมากใช้เวลาว่างมาทอและไม่ต้องกลัวว่าสินค้าจะเน่าเสียเพราะยังเก็บนานยิ่งมีราคา ซึ่งในกลุ่มจะผลิตผ้าไห่มอกมา 2 ชนิด คือผ้าไห่มที่ข้อมากไห่ม สีธรรมชาติ จะมีราคาแพง เช่น สีจากเปลือกสะเดา สีจากต้นไคร่นุ่น โดยการต้มไฟอ่อน ๆ ซึ่งไม่สะอาด ไม่ไคร่นุ่น ไม่ประดู่จะให้สีน้ำตาล แต่ต้นลินฟ้า ให้สีเขียว ถ้าข้อมเสร็จแล้วจะมีราคาขายตื้นละ 2,500 บาท ซึ่งไป การออกแบบลายผ้ามีง่ายคงลายที่เป็นเอกลักษณ์ผู้ไทยที่มีการผลิตสีบานหอดแก่รุ่นสูกylan ต่อเนื่องงานปัจจุบัน เช่น ลายมะจัน ลายตุ้ม ลายน้ำไหล ลายหมีบัง ลายหมีขอ และลาย ประยุกต์ให้เข้ากับกระแสนิยม เช่น ลายการบินไทย ลายธรรม ลายกาชาด ลายผีเสื้อ เป็นต้น ส่วนในเรื่องการใช้สีมักนิยมใช้สีสังเคราะห์ข้อมเนื่องจากสีติดคงทน หาได้ง่าย และราคาถูก การข้อมต้องประสีต ใจเย็น เน้นคุณภาพหากส่งขายส่วนใหญ่จะขายผ้าไห่มที่ข้อมสีเคมีเป็นสีที่ ลูกค้าต้องการ เพราะมีสีสนที่สวยงามสดใส แต่ถ้าส่งเข้าประกวดเพื่อคัดสรรยาขาวหรือเข้าประกวดของศูนย์ศิลปาชีพมักจะใช้ผ้าไห่มที่ข้อมจากสีธรรมชาติซึ่งการหดผ้าไห่มนั้นถือเป็น งานบานว่างของแม่บ้านหลังจากการปักคำเสร็จสิ้นก็จะมีเวลามาทอผ้าเพื่อหารายได้เสริมที่ มั่นคงให้กับครอบครัวโดยสามารถพึงพาตนเองได้

รายได้ของกลุ่ม ในแต่ละเดือนมีรายได้ของกลุ่มเดือนละประมาณหมื่นกว่า บาท และมีการจัดสรรเงินปันผลปีละครึ่ง มีการคืนทุน 30 บาท เนลลี่คืน 40 บาท แบ่งให้ คณะกรรมการ 15 บาท กองทุนใช้สอย 15 บาท เพื่อรับรองแรก

วิธีการเย็บเสื้อผ้าไทย

วิธีเย็บเสื้อผ้าไทย (เสื้อขับเพียง) มีขั้นตอนดังนี้

1. นำผ้าที่จะใช้เย็บเป็นเสื้อขาวพอประมาณ (64 นิ้ว) แล้วพับครึ่งด้านยาว
2. พับครึ่งด้านยาวประกอบกัน แล้วตัดเป็นคอกเสื้อ (กว้าง 20 นิ้ว)
3. ตัดแขนเสื้อ ความยาวพอประมาณยาว 22 นิ้ว รอบปลายแขนกว้าง 12 นิ้ว

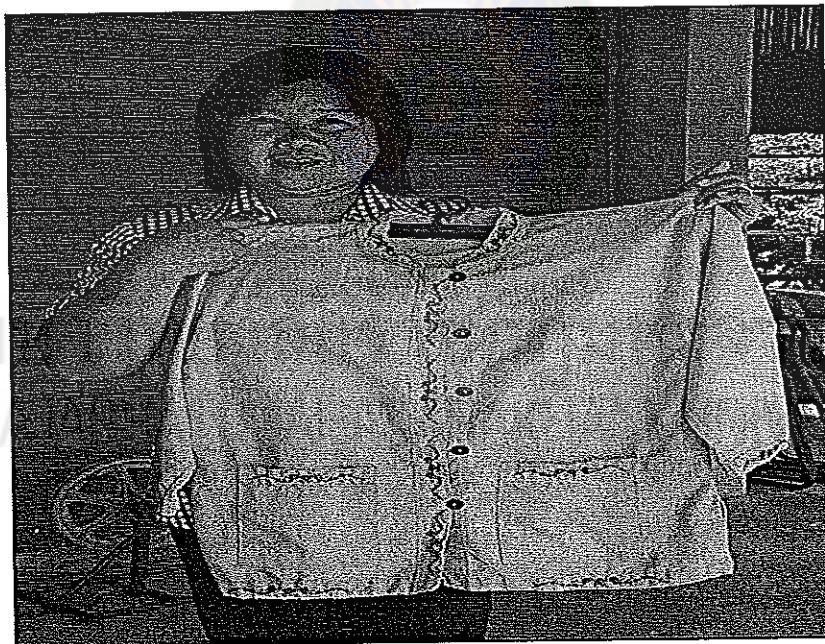
โคนแขน กว้าง 12 นิ้ว

4. ตัดกระเป้า กว้าง 7 นิ้ว ยาว 9 นิ้ว
5. ตัดส่วนที่นำมาสาบน้ำออกเสื้อ กว้าง 4 นิ้ว ยาว 64 นิ้ว แล้วพับครึ่งด้านยาว
6. กระดุมทำจากกระ吝ะพร้าว กลม สีเหลือง หรือวงรี ตามใจชอบทำเองพับ ครึ่ง ยาว 32 นิ้ว ตัดเป็นตัวเดือดตัดเป็นแขนเสื้อ ตัดคอกเสื้อ

วิธีเย็บด้วยฝ่าย

1. เอาเส้นฝ่ายหรือ ด้าย 3 เส้นมาประกอบกัน แล้วปั่นเข้าด้วยกันให้เป็นเส้นเดียว จากนั้นจึงเอาปี๊ฟังมาถูรุดไปมาพอประมาณ เพื่อเส้นด้ายที่ปั่นเหนียวทนนาน
2. เอาส่วนแขนมาเย็บต่อทั้งสองข้างด้วยวิธีการ เน่า รอบที่ 1 รอบที่ 2 ร้อยตาม
3. เย็บคอเสื้อ เย็บเหมือนกันกับเย็บแขน
4. ผ้าหน้าอกเสื้อ แล้วมาผ้าที่ตัดไว้สำหรับงานหน้าอก มาสาปที่หน้าอกทั้งสองข้าง วิธีการเย็บใช้วิธีเดียวกันแนวเป็นตัวเสื้อ
5. เม็ดชายเสื้อ พับชายแล้วเย็บวิธีเดียวกัน
6. ติดกระคุมคลานะพร้าวประมาณ 5 – 6 เม็ด
7. ติดกระเพาทั้งสองข้าง วิธีเย็บใช้วิธีเดียวกัน
8. ได้เสื้อผู้ชาย เสื้อเย็บด้วยมือตามต้องการเย็บเสร็จแล้ว เย็บเสร็จ ตกแต่ง

เรียบร้อยสวยงามอนุรักษ์และสืบทอดคุณธรรม

ภาพที่ 10 เสื้อชั้นเพียงที่มีลวดลายที่สวยงาม

วิธีทอผ้าไหนลายแก้วมุกดา

ขั้นตอนการทอผ้าไหนลายแก้วมุกดา

ผ้าลายแก้วมุกดา เป็นผ้ามัดหมี่ขึ้น เส้นไหนที่ใช้ขันลาย มีจำนวน 4 สี ได้แก่

1. ไหนเข็นควบศีน้ำเงินและศีขาว(ไหนทางกระรอก)สัญลักษณ์แทน

สะเก็ดแก้วมุกดาหาร

2. เส้นไหนสีนานเย็น
3. เส้นไหนสีเหลือง
4. เส้นไหนสีฟ้าคราม

เส้นที่ 2-4 ทั้งสามสีเป็นสัญลักษณ์แทนเครื่องทรงของเจ้าแม่สองนางสูติและเจ้าพ่อหลักเมืองของจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งต่อมา ผ้าลายแก้วมุกดา ได้รับเลือกเป็นลายผ้าประจำจังหวัดมุกดาหาร

ราคาผ้าไหนที่นำออกจำหน่าย

ผ้าไหนมัดหมี่ ราคา เมตรละ 500-800 บาท

ผ้าไหนพื้นเรียบ ราคาเมตรละ 400-600 บาท

ผ้าไหนทางกระรอก ราคามетรละ 600-1,000 บาท

ผ้าชุด 1 ชุด (ผ้าพื้น 2 เมตร ผ้าไหนมัดหมี่ 2 เมตร) ราคา 1,700-1,800 บาท

ราคาในห้องตลาดไม่ต่ำกว่า 2,000 บาท

มาตรฐานและรางวัลที่ได้รับ

1. ได้รับมาตรฐาน mph. ทุกผลิตภัณฑ์
2. ได้รับรางวัลอนดับที่ 1-3 ของทุกปีในการประกวดผ้าไหนระดับจังหวัดและระดับภาค
3. ได้มาตรฐานสินค้า OTOP ระดับ 3,4,5 ดาว

ขั้นตอนการย้อมไหนจากสีเคมีหรือสีสังเคราะห์

1. การฟอกไหน เพื่อให้เส้นไหนมีสีขาวและมีความอ่อนนุ่มเข้ม โดยต้มน้ำให้เดือดใส่ด่างฟอกไหนตามปริมาณที่กำหนดในคลาก คนให้ค้างกระจายทั่วทั้นแล้วนำไปลงด้วยเวลาประมาณ 30 นาที จากนั้นล้างน้ำเย็นประมาณ 2 ครั้งบิดพอหมาดๆ กระดูกเส้นไหนให้แตกด้วยมือทั้งสองข้างแล้วตากใส่ร้าวทึงไว้ให้แห้ง

2. นำไหนที่ได้ไปข้อมสีที่ได้ออกแบบไว้ การย้อมมักย้อมสีอ่อนหรือสีสว่าง ก่อนข้อมสีเข้ม (ผ้ามัดหมี่มักมีหลายสีในผืนเดียว) วิธีการย้อมโดยต้มน้ำให้เดือดใส่สีปริมาณตามคลากกำหนด นำไปลงย้อม แล้วล้างน้ำเย็นและนำไปตากให้แห้ง จากนั้นนำไหนมาตึง

ด้วยเครื่องมือตรึงไหム ทำการนัดหมายโดยใช้ฟาง มัดให้แน่นตามลายที่ต้องการ (เพื่อให้ถูกมีความสม่ำเสมอต้องนับเส้นไหムก่อนการนัดหมาย)

3. นำไหムที่ได้ไปข้อมือกรังด้วยสีที่ 2 ในระหว่างข้อมจะใช้มีพายคนตลอดเพื่อให้สีเข้มเข้าเส้นไหムสม่ำเสมอ ระยะเวลาในการข้อมประมาณ 3-4 ชั่วโมง ล้างและหากให้แห้งและมัดตามลายอีกรังหนึ่ง

4. ข้อมสีที่ 3 ทำเช่นเดียวกับการข้อมสีที่ 2

5. เมื่อมัดหมายตามลายและข้อมสีครบแล้ว นำไหムที่ได้ข้อมสีพื้นอีกรังหนึ่ง

6. นำไหุมัดหมายที่ตากแห้งแล้วมาแกะฟางออก

7. นำไหุมาปั๊บใส่หลอดเพื่อเตรียมการหอต่อไป (หลอดไหุที่ได้จะนำไปทดลองตามลวดลาย)

8. เตรียมไหุมาข้อมสีซึ่งไหุไหุนี้สีจะต้องเหมือน หรือเป็นสีเดียวกับสีพื้นของไหุมัดหมาย แล้วนำไปตากให้แห้ง

9. นำไหุไหุที่ได้มาตัดต่อ (สีบ) ใส่เท่าที่ไหุมาก่อ

10. นำไหุไหุที่ลีบแล้วมาหุงหรือจึงไหส์ที่หอผ้า แล้วทำการจัดเส้นไหุตลอดความยาวของกี ให้เป็นระเบียบเพื่อย่างในการหอ

11. นำไหุมัดหมายที่ปั๊บใส่หลอดมาหอ กันไหส์ที่จึงเตรียมไว้ ตามลำดับของหลอดไหุจะได้ไหุไหุตามที่ต้องการปริมาณการผลิต สามารถผลิตได้เฉลี่ย 32 ชุด/คน/ปี

ขั้นตอนการทำผ้ามัดย้อมจากสีธรรมชาติ มีดังนี้

1. ต้มน้ำให้เดือด ในภาชนะที่ใหญ่พอประมาณ (ขึ้นอยู่กับจำนวนผ้า ที่จะข้อมด้วย) ใส่เกลือลงไปพร้อมกับน้ำเพื่อให้สีติดทนนานและสีสดชื่น

2. นำวัตถุดิบไหส์ที่เตรียมไว้มาสับๆ ให้เล็กพอประมาณ แล้วใส่ในถุงผ้าหรือตาข่ายที่เตรียมไว้ แล้วนำเอาไปต้มกับน้ำที่เดือดเพื่อสักดเอาสารที่มีอยู่ในน้ำออกมาน้ำ ให้สังเกตสีที่ออกมากจากถ้าตีเข้มแล้วจึง

3. นำผ้าที่ผูกลายเสร็จลงไปในหม้อต้มสี ให้กลับด้านผ้าหรือกวน ให้ตลอดเพื่อให้สีผ้าดูดสีสม่ำเสมอ กันหงสี ให้สังเกตสีที่ซึมเข้าไปในเนื้อผ้า ถ้าพอใจหรือเหมาะสม แล้วจึงนำออกมาน้ำ ให้เย็นก่อน (ประมาณ 30 นาที ขึ้นอยู่กับอุณหภูมิของน้ำ)

4. แล้วค่อยเอากลังล้างขี้เบาๆ ในน้ำด้วยปูนกริยาเพื่อทำให้เกิดสีใหม่ เช่น น้ำสนิม น้ำสารส้ม น้ำปูนใส น้ำด่างปี้แล้ว (ในขณะที่แซ่บในตัวทำปูนกริยาแต่ละชนิดให้สังเกตถึงความต่างและการเปลี่ยนแปลงสีของแต่ละชนิดไว้ด้วย เพราะแต่ละตัวจะให้สีแตกต่างกัน)

ถ้าพอใจแล้วให้เกะลายออกแบบแล้วนำไปตากแคนให้แห้ง หรือถ้ายังไม่พอใจในสีที่ปรากฏให้นำไปล้างน้ำ จะขาดแล้วน้ำกัลนไปซ้อมกับตัวทำปฏิกริยาชนิดอื่น ๆ อีกแต่ข้อควรระวัง คือในระหว่างที่นำผ้าเปลี่ยนตัวทำปฏิกริยาให้ล้างน้ำเปล่าก่อน เพื่อไม่ให้ผสมกัน หรือถ้าไม่พอใจอีกอาจนำไปดมกับน้ำเปลือก ไม้อีกครั้งเพื่อข้อมใหม่ จนเป็นที่พอใจแล้วแก้ผ้าที่มัดไว้นำไปตากแคนให้แห้ง ประisan กู้นกล่าวเพิ่มเติมว่า

“บ้านภูเป็นหมู่บ้านที่มีฐานทรัพยากรธรรมชาติป่าหัวไทรป่าใหญ่สมบูรณ์ ประกอบด้วย ทุน ฐานเดิม คือภูมีปัญญาชาวบ้านที่ได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ที่มีอยู่ในชุมชน ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้จากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ใน การพัฒนาลายผ้า และการย้อมผ้าให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยอาศัยทุนเดิม ที่มีอยู่นำมาปรับปรุง จนสามารถนำมาปรับปรุงแก้ไข นำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์และเพิ่มนูกลักษณะการย้อมสีธรรมชาติ เป็นการลดการใช้สารเคมี” สมาชิกท่านหนึ่ง ได้เล่าให้ฟัง

สีธรรมชาติแยกเป็นโภกสีจากวัตถุดินจากธรรมชาติมีดังนี้

1. สีแดง ได้จาก รากยอ แก่นฝาง เปลือกสมอ ครั้ง
2. สีคราม ได้จาก ต้นคราม
3. สีเหลือง ได้จาก แก่นขุน ต้นหม่อน บน คงดาวเรือง
4. สีตองอ่อน ได้จาก เปลือกผลทับทิม ต้นคราม ในหุกวาง เปลือกและผลสมอพิเกก ในส้มปอขยะและมะม่วง ใบแค ใบสับปะรดอ่อน
5. สีดำ ได้จาก พลมะเกลือ ผลกระจาก ผลและเปลือกสมอ
6. สีส้ม ได้จาก เปลือกและรากยอ ดอกกรรณิการ (ส่วนที่เป็นหลอดสีส้ม)
7. สีเหลืองอมส้ม ได้จาก ดอกคำฝอย
8. สีม่วงอ่อน ได้จาก ถูกหัวว่า
9. สีชนพู ได้จาก ต้นฝาง
10. สีน้ำตาล ได้จาก เปลือกไม้โคงกา เปลือกผลมังคุดต้นคำแสง
11. สีเขียว ได้จาก เปลือกต้นมะริด ไม้ ในหุกวาง เปลือกสมอ

4.2.4 กู้นขนมจีนจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2545 มีนางอาเชีย บุรัตน์ เป็นประธานกู้น มีสมาชิก 30 คน จำนวนเงินทุนของกู้น 30,000 บาทนั้นจะทำเฉพาะ ในหน้าเทศบาลงานบุญหรือชุมชนมีความต้องการก็จะทำขึ้นเป็นครั้ง ๆ ไป สมาชิกกู้นขนมจีนเล่าให้ฟังว่า

“ส่วนมากกู้นขนมจีนนี้จะทำเฉพาะในเทศบาลต่าง ๆ หรืองานบุญที่เขามาสัก ให้ทำ ไม่ได้ทำทุกวันทำแต่ละครั้งถ้ามีกำไร ก็หักเข้ากู้นและปันผลเป็นรายปี วิธีการทำนั้นเป็นการทำขนมแบบเดิมซึ่งมีวิธีการทำตามสูตรดังเดิม

รายได้ของกลุ่ม เป็นการจัดสรรเงินปันผลทุกปี โดยมีการลงทุน ๆ ละ 100 บาท และปันผลทุกปี

วิธีการกำหนดเงิน

1. หนักข่าวข้าราชการเจ้าหน้าที่ไว้ครึ่งชั่วโมง เพื่อทำให้ข้าราชการอ่อนตัว แล้วจึงสรงใส่ต่ำกรา โดยข่าวที่นำมาเน้นจะต้องล้ำหน้าให้สะอาดเดียวกันปิดไว้ด้วยกระสอบเพื่อให้ดูความร้อน ข้าจะเป้อเร็ว มีสีคล้ำเล็กน้อยและมีกลิ่นแรงที่ไว้ประมาณ 2 วัน ข้าราชการเจ้าที่ใช้มักเป็นข้าแมลคหัก หรือที่เรียกว่า ปลายข้าจะเป้อเร็วกว่าข้าธรรมดานึงจากน้ำสามารถซึมเข้าไปได้ง่ายขึ้นตอนนี้ต้องหมั่นรดน้ำ เข้า-เย็นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเชื้อรา

2. บดข้าวการบดข้าวหรือการโน๊ข้าวนำข้าวที่ผ่านการหมักแล้ว มาล้างให้สะอาด และนำมาโน๊ให้ละเอียดด้วยเครื่องโน๊เปลี่ยนไฟฟ้า จะได้น้ำเปลี่ยนสีขาว แต่เนื้อเปลี่ยนไม่ละเอียด

3. กรองข้าวการกรองเปลี่ยนคือการนำเปลี่ยนที่ได้จากการโน๊แล้วซึ่งจะได้เนื้อเปลี่ยนที่ยังไม่ละเอียดมากกรองด้วยเครื่องกรองเปลี่ยนเพื่อให้ได้เปลี่ยนที่ละเอียดขึ้น โดยใช้ผ้าขาวบางที่ไว้ 1 คืน เพื่อให้เปลี่ยนตกละกอน

4. นองน้ำเปลี่ยนการนองน้ำเปลี่ยนคือการนำเปลี่ยนที่ผ่านการกรองใส่ถุงผ้าด้วยดิน เพราะมีความเหนียวทานทานมีช่องว่างห่วงเส้นไช ตั้งที่ไว้ 1 คืน เพื่อให้เปลี่ยนตกละกอน เมื่อตกละกอนแล้วรินน้ำใส่ๆทิ้งไว้ ก่อนที่จะนำไปหันน้ำเพื่อให้เปลี่ยนแข็งต่อไป

5. หันเปลี่ยนการหันน้ำหรือหันเปลี่ยนการหันน้ำเป็นการกำจัดน้ำส่วนเกินออกไปโดยการนำเปลี่ยนที่ตกละกอนและรินน้ำใส่ออกแล้ว มาใส่ถุงผ้าดิน ปิดปากถุงให้แน่น แล้วหันด้วยของหนัก (นิยมใช้หินในการหัน) ทิ้งไว้ 1 คืน เพื่อให้น้ำที่ติดอยู่กับไหลอออกมา ทำให้เปลี่ยนแห้งเร็วขึ้นในขั้นตอนนี้ต้องหมั่นคุ้มເປີດຜ້າประมาณ 2-3 ครั้งเพื่อให้เนื้อเปลี่ยนแห้งเร็วขึ้น

6. นึ่งเปลี่ยนการต้มหรือนึ่งเปลี่ยนเป็นการทำให้เปลี่ยนสุกบางส่วน และทำให้เปลี่ยนเหนียว ไม่ขาดง่ายเมื่อนำไปบีบ รอยเส้นการต้มเปลี่ยนด้วยการนำเปลี่ยนที่หันแห้งแล้วมาวางบนเสวี่ยนและหยอดน้ำลงไปต้มในน้ำเดือดใช้เวลาต้มประมาณ 30-40 นาที เปลี่ยนจะสุกเฉพาะบริเวณขอนด้านนอกเข้าไปอีกประมาณ 1 นิ้ว ไม่ต้องให้สุกทั้งก้อน เพราะจะทำให้เปลี่ยนเหนียวมากเกินไป ทำให้รอยเส้นได้ยากเมื่อต้มเปลี่ยนเสร็จแล้ว นำก้อนเปลี่ยนขึ้นพักไว้ให้เย็นก่อนจะนำไปนวดต่อไป

7. ตีแบ่งการนวดแบ่งหรือการตีแบ่งการนวดเป็นการผสมแบ่งคิบและแบ่งสุกเข้า ด้วยกัน โดยการก้อนนำแบ่งที่ต้มแล้วและพักไว้จนเย็นมาใส่เครื่องตีแบ่งไฟฟ้าตีแบ่ง ให้ละเอียด และเม็ดแบ่งแตกมากขึ้นในระหว่างตีแบ่งอยู่ให้เต็มน้ำสะอาดได้ลงไปทีละน้อย เพื่อให้แบ่งเหลว แบ่ง 1 ก้อนใช้เวลาตีประมาณ 20 นาทีจะได้แบ่งที่เหลวและละเอียดเข้ากัน

8. ครุดแบ่งการกรองหรือการครุดแบ่งการต้มแบ่งให้สุกทำให้แบ่งมีการจับตัวเป็น ก้อนและการนวดไม่สามารถทำให้แบ่งแตกตัวออกเป็นเนื้อที่ละเอียดได้หมดบางส่วน จึงยังเป็นก้อนเล็ก ๆ ปะปนอยู่ การกรองหรือการครุดแบ่งจึงเป็นขั้นตอนที่จะกำจัดเม็ดแบ่ง ที่เหลืออยู่ให้หมดไป ทำให้มีปัญหาในการ รอยเส้นการกรองนิยมใช้ผ้าขาวบางกรองโดย การนำแบ่งที่นวดหรือติดตะล้อด้วยแล้วเทใส่ในผ้าขาวบางรวนชาวยผ้าเข้าหากัน และหมุนผ้า เป็นเกลียว หรือใช้วิธีบีบก็ได้ เพื่อให้แบ่งให้หล่อนผ้าออกมา จะได้แบ่งที่เนื้อละเอียดไม่มีเม็ด แบ่งปนอยู่ และพร้อมที่จะนำไปรอยเส้นต่อไป

9. รอยเส้นการรอยเส้น นำแบ่งที่นวดและกรองแล้วใส่ลงในถังซึ่งถังนั้นเป็นถัง เก็บแบ่งพร้อมกับมีเครื่องมือในการ รอยเส้นติดอยู่ด้านข้างของถังเป็นลักษณะคล้ายกอกน้ำ ใช้ ยอดเรือในการบีบเส้นขนมจีน เมื่อเดินเครื่อง น้ำแบ่งจะผ่านแหวนลงในหม้อที่มีน้ำเดือดอยู่ การบีบเส้นแต่ละครั้งนั้นจะดูตามความเหมาะสม ประมาณ 15 วินาที จะบีบเส้นได้ประมาณ ครั้งละ 1 – 1.5 กิโลกรัมเมื่อเส้นสุกแล้ว โดยการสังเกตจากเส้นที่คลอยขึ้นจากน้ำใช้กระชอน หรือตะกร้ารับลาสติกซ้อนขึ้นไปแช่ในน้ำเย็น

10. จับเส้นการทำเส้นให้เย็นและจับเส้นคือการนำเส้นขนมจีนที่ตักขึ้นมาล้าง ในน้ำเย็น ประมาณ 2 นาทีให้เส้นขนมจีนเย็นพร้อมจับเป็นหัว ๆ และเพื่อหยุดการดูดน้ำของเส้น ขนมจีน การจับเส้นขนมจีนให้เป็นหัวหรือเป็นจับนั้นทำได้โดยใช้นิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือข้างที่ ณัค จับเส้นขนมจีนไปใส่ที่ปลายนิ้วชี้อีกมือหนึ่งแล้วโถงลงโดยใช้นิ้วหัวแม่มือบีบไว้ เมื่อได้ ขนาดหัวที่ต้องการแล้วจึงตัดเส้นขนมจีนออก นำไปปูงในกระดาษหรือภาชนะซึ่งมีใบตอง รองไว้แล้ว การจับเส้นขนมจีนนี้ ถ้าจะให้สวยงามต้องจับครั้งละน้อย ๆ จึงจะทำให้น่า รับประทาน การจับเส้นขนมจีน 1 จับหรือ 1 หัวจะมีน้ำหนักประมาณ 1 กิโล

4.2.5 กลุ่มข้าวกล่อง (กรมองผู้ไทยศรีนคร) จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2549 มี นายคำมี ปัพทุม เป็นประธานกลุ่มนี้สมาชิก 62 คน จำนวนเงินทุนของกลุ่ม 20,000 บาท

ข้าวกล่องชนิดหนึ่งที่ทำจากข้าวหอมมะลิ 105 ข้าวสารเป็นข้าวเปลือกที่นิ่งสุก จะมีรำข้าวและเส้นไอกหารอยู่ในแมล็ดข้าวอย่างครบถ้วน เมื่อจะเทจะเปลือกออก คุณค่าทาง อาหารจะไม่สูญเสีย เมื่อจากผ่านการนึ่งสุกมาแล้ว ไม่มีเมล็ดแทรกร้าว จะมีสีเหลืองตาม ธรรมชาติ

เมื่อข้าวสาวย่างไม่แตกหัก มีกลิ่นหอมมากกว่าข้าวทั่วไป และเมื่อนำไปปุ๋ยจะได้ข้าวสาวยที่มีกลิ่นหอมหวานรับประทาน มีคุณค่าทางโภชนาการของข้าวครบถ้วน

บ้านภูได้ส่งเสริมให้ข้าวหอมมะลิเป็นสินค้าโอทอปที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน หากมีงานหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ก็จะนำข้าวกล้องออกบ้าน ข้าวกล้องและสาง ข้าวหอมมะลิออกจำหน่าย ก็ทำให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นอีกด้วย

รายได้ของกลุ่ม ได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้ เช่น ข้าวมะลิ ข้าวสาวยัง ข้าวเกษตรอินทรีย์ ข้าวกล้องออก ข้าวกล้อง เป็นต้น จะปันผลทุกสิ่นปี การปันผลแล้วแต่รายได้ในแต่ละปี

4.2.6 กลุ่มเลี้ยงโคแม่พันธุ์ซึ่งมีนายแสงสว่าง สีดี เป็นประธานกลุ่ม มีสมาชิก 62 คน จำนวนเงินทุน 70,000 บาท สมาชิกจะช่วยกันดูแลโคแม่พันธุ์ และส่งเสริมให้ชาวบ้านได้เลี้ยงโคเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้โดยขายวัวแล้วกีเอโนเงินที่เป็นกำไรมากขึ้น ช่วยกันดูแลเลี้ยงโคแม่พันธุ์ เพื่อให้ลูกแล้วขายลูกให้กับผู้ที่อยากราบไปเลี้ยง ไม่ยุ่งยากอะไรแต่หัวเราะกันเล็กๆ พันธุ์มาปูกุในที่น่องแต่ละคน ช่วยกันเก็บเกี่ยวอาบานาให้วากัน

รายได้จากกลุ่ม ได้จากการขายแม่พันธุ์ และการผสมพันธุ์ของแม่พันธุ์นี้ การปันผลทุกสิ่นปี เช่นเดียวกับกลุ่มอื่น ๆ

4.3. ฐานด้านการประยัดด

4.3.1 กลุ่มธนาคารบ้านภูรีนคร

ธนาคารหมู่บ้านรีนคร ได้เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2542 ที่พระบ้านราอญ ห่างไกลจากชนาการ พวกราจึงมีการประชาคม และผู้นำที่ได้อาระเบียนมาวิเคราะห์ร่วมกัน กำหนดคุณสมบัติของสมาชิกและคณะกรรมการ จากนั้นก็มีการดำเนินงานธนาคารหมู่บ้าน รีนครขึ้นมา โดยได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านเป็นอย่างดี เพราะว่าชาวบ้านเห็นความสำคัญของการออมเงิน เนื่องจากมีการส่งเงินและการปันผลทุกสิ่นปีมีนายบุญธรรม แก้วรีรวม เป็นประธานกลุ่มปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 950 คน ซึ่งมีหลักการง่าย ๆ คือช่วยกันทุกคน ประมาณสัมพันธ์ทุกเดือน จะประชุมกันในกรณีที่เกิดมีปัญหาท่านนี้การจะฝากเงินนั้นเราจะฝากเท่าไหร่ ก็ได้ แต่การถอนจะต้องแจ้งล่วงหน้าซึ่งการถอนแต่ละครั้งจะต้องถอนได้ไม่เกินครั้งละ 50,000 บาท แต่สมาชิกสามารถยืมได้ทุกคนแต่ต้องเป็นบุคคลที่บรรลุนิติภาวะคือมีอายุครบ 20 ปี บริบูรณ์ ไม่เกินคนละ 40,000 บาท สำหรับการมาก็ต้องมีการjamin ที่ดิน

ภาพที่ 11 ผู้วิจัยกับธนาคารหมู่บ้านภูมิคุ้นคร

การที่ชาวบ้านภูมิคุ้นธนาคารหมู่บ้านทำให้ชาวบ้านมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เพราะถือว่ามีเงินมาพัฒนาครอบครัวของตนเอง อย่างสร้างบ้านกีสามารถที่จะยืมเงินออกมาสร้างบ้านได้ เด็กเล็ก ๆ ในหมู่บ้านก็มีเงินฝ่าจาก การที่หมู่บ้านแห่งนี้เป็นหมู่บ้านโอมสเตด์ การแสดงตัวตนรับคละนักท่องเที่ยวอย่าง ๆ เด็ก ๆ ก็ได้รับเงินเป็นค่าตอบแทน ผู้ประกอบกิจการที่นำมาฝ่ากับธนาคารหมู่บ้านไว้ให้เด็ก ๆ เหล่านี้ นอกจากนี้ชาวบ้านภูมิคุ้นในญี่ปุ่นไม่ค่อยจับจ่ายใช้สอยในเรื่องอื่น ๆ มากนัก แม้แต่การซื้ออาหารกีเทนจะไม่ค่อยไปซื้อห้า การมีธนาคารหมู่บ้านนั้น เป็นการส่งเสริมการออมเงินและบรรเทาปัญหาด้านการเงินของชาวบ้านญี่ปุ่นอย่างมาก ตามคำชี้แจงที่ว่า ยามมีฝ่า ยามยากถอน ยามเดือดร้อนให้กู้ และชาวบ้านภูมิคุ้นในญี่ปุ่นไม่ค่อยจับจ่ายใช้สอยในเรื่องอื่น ๆ มากนักแม้แต่การซื้ออาหารกีเทนจะไม่ค่อยไปซื้อห้า มีรถที่มาขายอาหารอยู่เพียงหนึ่งคันที่ชาวบ้านเรียกติดปากว่า“รถพูนพวง” เพราะมีอาหารต่าง ๆ ทั้งหวานทึ้งหรือมาเต้มคันรถไปหมด

ปัจจุบันธนาคารมีผู้ใช้ 300-400 คน และมีกลุ่มสถาปนิกิจศพอ 50 นามีสมาชิก 315 คนและสมาชิกจะต้องเป็นสมาชิกของธนาคารเท่านั้น จำนวนสมาชิกปัจจุบัน 947 คน จำนวนเงินทุน 10,494,904 ล้านบาท

เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนเห็นประโยชน์และความสำคัญของการออม จนเป็นผลให้มีเงินออมสะสมมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อมีรายได้ชาวบ้านกีนำเงินมาแบ่ง 2 ส่วน นำไปใช้ใน

ชีวิตประจำวัน 1 ส่วนเหลือไว้เก็บออม ซึ่งสมาชิกในแต่ละคนมีเงินเพิ่มขึ้นเป็นหลักประกันในชีวิตทุกคนในชุมชนมีจิตสำนึกรักในการออมมากขึ้น และรู้จักระยะหด ลดการใช้จ่ายสิ่งที่ไม่จำเป็น ในชีวิตประจำวัน

รายได้ของกลุ่มนี้เงินปันผลทุกปี นอกจากนี้ได้หักเงินจากผลกำไรในแต่ละปี ไว้ 70 เปอร์เซ็นต์ แบ่งตามคณะกรรมการ 15 เปอร์เซ็นต์และค่าใช้จ่ายอื่น 15 เปอร์เซ็นต์

4.3.2 กลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านภูซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2541 มีนางอันวยพร ปีกทุม เป็นประธานกลุ่มนี้ จำนวนสมาชิก 95 คน เงินทุนดำเนินการ จำนวน 8,000 บาทกลุ่มของเรามี การดำเนินการนำสินไห่มามาจำหน่ายให้กับกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้านและส่งเสริมการพัฒนาตนเอง และครอบครัว โดยให้ชาวบ้านได้นำสินไห่มาใช้ในการประกอบกิจกรรม ไม่เสื่อมเสีย ได้เท่าไหร่ จึงค่อยนำเงินมาคืนเป็นเงินค่าสินไห่ที่กองทุนลงทุนให้ก่อน โดยไม่ต้องไปหันเงินทุนออก ระบบมาใช้ ซึ่งเป็นการเพิ่มหนี้มีการดำเนินงานกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านภูซึ่ง ชาวบ้านที่อยู่อาศัยนำไปขาย แล้วค่อยนำเงินมาคืนให้กับกลุ่มการทำแบบนี้ทำให้ชาวบ้านไม่ต้อง ยืมเงินจากระบบ และชาวบ้านก็มีรายได้เพิ่มขึ้นอีกด้วยสมาชิกกลุ่มคนหนึ่งเล่าให้ฟังว่า

รายได้ของกลุ่มนี้ การปันผลกินให้กับสมาชิกตามเงินทุนที่มีอยู่ทุกสิบปี

4.3.3 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อคุณภาพชีวิตจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2525 มีนายวิรัตน์ ถุนทรรศเป็นประธานกลุ่มนี้ สมาชิก 241 คน จำนวนเงินทุนของกลุ่มนี้ 5,901,738 บาท จากคำนวณ

กลุ่มออมทรัพย์ในบุคแรก ที่เริ่มทำเป็นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ของครูพ่อช่วยเหลือในกลุ่มบ้านภูมีสมาชิกมาสมัครเยอะมาก และมีการปันผลทุกสิบปี หมู่บ้าน ที่นี่เน้นการทำงานกีด้วยสนับสนุนเป็นสมาชิกบ้างเพราะส่วนใหญ่ชาวบ้านอย่างฝ่ากออยกอ้อมไม่ ค่อยใช้เงินในสิ่งที่ไม่จำเป็น ต่อมาก็เกิดความยุ่งยากมากกับคนกีดกวงความกีดกัน ที่เลยรับเอาเฉพาะใน หมู่บ้านเท่านั้น ชาวบ้านก็ได้รู้จักระยะหด ลดการออมคนในชุมชนรู้จักระยะหด ทำให้กันในชุมชน สามารถดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และสอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวภูไท ที่รู้จักใช้จ่าย อย่างประหยัด รู้จักรักกันออม มีน้อยใช้น้อย มีมากใช้อย่างรู้คุณค่า

รายได้ของกลุ่มนี้ การปันผลจากเงินทุนและเงินจากดอกเบี้ยเงินปันผลกำไร ทุกสิบปี

4.3.4 กองทุนเงินล้าน ตามนโยบายของรัฐบาลซึ่งมีการเก็บเงินสััจะปีละ 120 บาท ต่อปี ชาวบ้านก็ยืมบ้างตามนโยบาย แต่ส่วนใหญ่ก็ยืมไม่นัก เพราะเป็นเงินที่ใช้ไม่หมด หรือ ถ้าหมดก็ยืมวนเวียนอยู่อย่างนั้น เงินปันผลก็ไม่นัก ซึ่งชาวบ้านต้องหาเงินคืนทุกปี

รายได้จากกลุ่มนี้ รายได้จากการปันผลทุกสิบปี

4.4 ฐานด้านการเรียนรู้ ชาวบ้านภูได้จัดให้มีการเรียนรู้และสืบทอดภูมิปัญญา ท้องถิ่น โดยประชาชนชาวบ้านจะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญให้กับ ลูกหลานในหมู่บ้าน ได้แก่ อัตลักษณ์วิธีชีวิตผู้ไทย ซึ่งมีหลักคิดมั่นในความยั่งยืน ประหยัด ซื่อสัตย์ สามัคคี และฝึกศึกษา การแต่งกายแบบผู้ไทย การขับร่องเพลิงส่อนธรรมะ เพลิงกล่อง เด็ก การเล่นคนตุ้นหน้าบ้าน เช่น โปงลาง การทำพิธีบายศรีสุ่งวัฒน์ และการถักสายรัดประดุจไหเม สำหรับพระภิกษุ เป็นต้นฐานการเรียนรู้ภูมิปัญญา เช่น ทองคำ, หม้อเป้า, หม้อเหยา, จักราน ที่จะ อนุรักษ์ภูมิปัญญา และพิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ การบายศรีสุ่งวัฒน์โดยจะฝึกให้ชุมชนมีความรู้ในเรื่องที่ กี่วากับการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็น

ภาพที่ 12 การทำพิธีบายศรีสุ่งวัฒน์

กลุ่มคนตุ้นเมืองบ้านภูได้จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2540 โดยมีนายปืนัง ปีทุ่ม เป็นประธานกลุ่มคนตุ้นเมืองบ้านภูได้จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2540 โดยมีนายปืนัง ปีทุ่ม เป็นประธานกลุ่มคนตุ้น สมาชิก 32 คน นักคนตุ้น 12 คน คณะกรรมการดำเนินงาน 5 คน จำนวน 5 คน ดำเนินทุนของกลุ่ม 3,000 บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมชาว ภูได้โดยรับงานแสดง ได้ทุกสถานที่มีคณะศึกษาดูงานจากทุกภาค ได้นำใช้บริการเพื่อศึกษา และเปลี่ยนเรียนรู้ กิจกรรมการศึกษาในฐาน ได้แก่

ภาพที่ 13 กลุ่มคนตรีพื้นเมือง

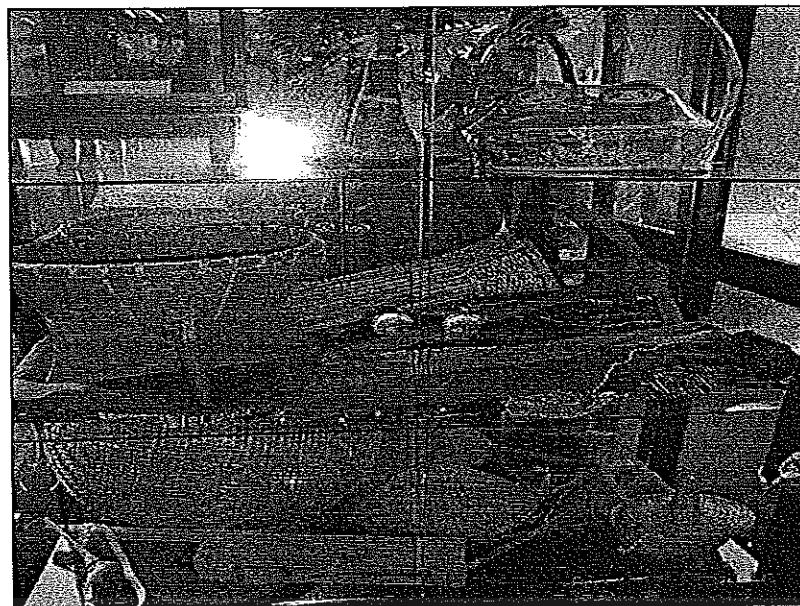
4.4.1. ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการสืบกันบุคคลในชุมชนท้องถิ่นที่มีภูมิรู้ในความสามารถพิเศษเฉพาะตนเกี่ยวกับการปฏิบัติกรรมช่วยเหลือสังคมให้อยู่เย็นเป็นสุข ด้วยวิธีที่แตกต่างกันออกໄไปตามความสนใจและ ใส่ใจของแต่ละภูมิปัญญา เพื่อนำมาสู่ การถ่ายทอดให้ถูกหลานได้สืบสานต่อ มีอยู่ด้วยกันหลายคนหลายค้าน เช่น คนเก่งจักสานงานเด่นทอผ้า หม้อข้าวหม้อน้ำ คนเป็นหมอมธรรม หมอดำ ผู้ยา การแสดงศิลป์วัฒนธรรม การหาอยู่หากิน การค้นคว้าเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นต้น

การพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างเป็นสุข มีการเรียนรู้อย่างค่อยเป็นค่อยไปโดยธรรมชาติและเริ่มลองผิดลองถูก การอยู่ร่วมกันมาก ๆ ทำให้ได้บทเรียน บางทีก็มีปัญหานำ้งในเรื่องของการสื่อสาร แต่ชาวบ้านภูมิคุกคาม ได้แลกคุยกัน กันมักได้รับเลือกให้เป็นประธานกลุ่มอยู่อย่างสม่ำเสมอ

รายได้ของกลุ่ม ได้รับเป็นเงินที่ได้รับการจัดสรรให้ในกิจกรรมหมู่บ้าน

โภมสเตย

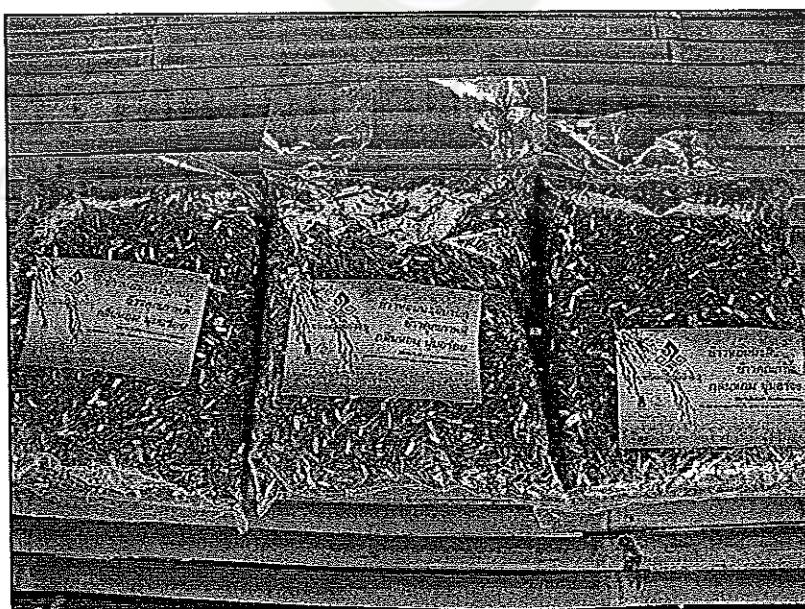
4.4.2. พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น เป็นการนำสิ่งของเก่าแก่ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ได้แก่ สิ่งของ เกี่ยวกับการสร้างเครื่องนุ่งห่ม เครื่องมือหาอยู่หากิน เครื่องใช้เกี่ยวกับอาหาร การกิน เครื่องใช้ด้านการเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน ตลอดจนสิ่งของชาติอื่น ๆ ที่หาได้ตามท้องถิ่น มาร่วบรวมเพื่อเป็นการศึกษาเรียนรู้ เช่น กระถาง เที่อกหนัง เคาะควาย กะเบนชาญที่วางน้ำเต้าปู�ง เป็นต้น

ภาพที่ 14 เครื่องใช้เกี่ยวกับอาหารการกิน

4.4.3. การลีนพื้นเมือง ได้แก่ การลีนสะบ้า เล่นมากเก็บ เล่นถูกข้างร่องลำปญา การแสดงของภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

4.4.4. ผลิตภัณฑ์แปรรูป ได้แก่ ข้าวซ้อมมือ ข้าวหาง แจ้วซ้อม ข้าวต้มผัดสมุนไพร เป็นต้น

ภาพที่ 14 ข้าวเกียบอินทรีย์

ปัญหาสังคมคล่องตัวที่ต้องร่วมกันมา ชาวบ้านสามัคคีกูแลกัน ชุมชนเข้มแข็ง ประกอบง่าย เราต้องกู้ในหมู่บ้านจากประชาชน อะไรที่ไม่ดีต้องกู้ไว้ป้องกัน ชาวบ้านให้ความร่วมมือดีและยังเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันความสามัคคีความเอื้อเพื่อเพื่อต่อตอกันในชุมชน บ้านกู พอพวกราบีศูนย์การเรียนรู้เรายิ่งมีความสัมพันธ์กันดีขึ้นกว่าเดิมวัน ไหนไม่ได้เจอเพื่อนๆ ในกลุ่มกูจะรู้สึกเหมือนขาดอะไรไปก็ไม่รู้ เลยทำให้ชุมชนของเราได้รับการยกย่องในหลาย ๆ ได้ไม่ว่าจะเป็นชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชาวบ้านกูช่วยกันดูแลรักษาพื้นที่บริเวณของชุมชนเข่น ถนนหนทางให้สะอาด ร่มรื่น พอนักท่องเที่ยวมาก็มีความสุข มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกิจกรรมแหล่งเรียนรู้ชุมชนในแต่ละ ฐานบางที่เขาก็ให้ความรู้เราด้วย บางที่เรารักก็ให้ความรู้กับเขาแลกเปลี่ยนกันสนุกดี ห้องอาหารที่ภูบึงกุ่มและภาคปัฐบันดิ แล้ว ชาวบ้านกูก็ได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้มาศึกษาดูงานและเยี่ยมชมกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านอีกด้วย จึงได้รับโอกาสในการท่องเที่ยว ได้รับการสนับสนุนต่อยอดการพัฒนาหมู่บ้านจาก ส่วนราชการอีกด้วย

4.5. ฐานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญใน การคุ้มครองป่าเป็นอย่างดี

ชาวบ้านมีความผูกพันกับป่ามาตั้งแต่บรรพบุรุษจัดทำแผนการอนุรักษ์ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมและดำเนินการตามแผนมีการแบ่งเขตบันดิตขอบดูแลป่า ภูเขาและแหล่งน้ำใน ชุมชน โดยกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้าน ซึ่งได้แบ่งหน้าที่ใน การคุ้มครองป่า ภูเขา และต้นน้ำลำธาร เช่น โครงการเหล่านี้ ในชุมชน ซึ่งชาวบ้านจะร่วมกันทำความสะอาดซึ่งช่วยกันทำความสะอาดห้วยของหมู่บ้านเพื่อทิวทัศน์ที่สวยงามและ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยถาวรของพิษจากคลองน้ำเพื่อสุขภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้าน ทุกคน โครงการอนุรักษ์พันธุ์ก็ล้ำยิ่งไม่ป้ำไม่ให้ชาวบ้านเกลื่อนข่ายกล้ายไม่มาปลูกตามบ้านเรือน ปล่อยให้อู่ตานธรรมชาติเพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่ โครงการเสียงตามสายเพื่อ การอนุรักษ์เพื่อกระตุนให้สามารถมีส่วนร่วมกับโครงการต่าง ๆ และมีการจัดตั้ง จัดกลุ่มการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลอ่างถุกไว้โดยผู้นำของหมู่บ้านร่วมกับคณะกรรมการ หมู่บ้าน ได้ร่วมกันออกประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ชาวบ้านในเรื่องการแยกขยะประเภทต่าง ๆ โดยจัดให้มีถังขยะตามที่ต่าง ๆ ในหมู่บ้าน

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมรณรงค์ลดการใช้สารเคมีในการเกษตรเป็นฐานที่ให้ ความรู้ กีฬากับพืช ผักพื้นบ้าน และการใช้สมุนไพรในการรักษาโรค รักษาเรตประเพณีอนุรักษ์ การแต่งกายแบบชาวไทย” ประธานกลุ่มเล่าให้ฟังเพราการเรียนรู้ที่ดีที่สุด กีฬาระหว่างประเทศต่าง ๆ ตัวเอง เพราะทุกอย่างที่อยู่รอบข้างเป็นทรัพยากรที่มีประโยชน์และสามารถนำมาใช้สอยได้

ทั้งนี้นั้น เช่น ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ หรือแม่กระถังเศษใบไม้ สามารถนำมาทำปุ๋ยหมักในสวนได้ ใช้มูลสัตว์มาทำเป็นปุ๋ยด้วยเช่นกันและมีการให้วัสดุหมักแทนการใช้เครื่องตัดหญ้า มีการใช้คอมพิวเตอร์ในศูนย์การเรียนรู้เพื่อเก็บข้อมูลต่าง ๆ ใช้สื่อโทรทัศน์ในการทำงาน เช่น มีรายการ โทรทัศน์นาถายทำการเกี่ยวกับวิธีชีวิตของคนในบ้านภูมู่ 1 และหมู่ 2 ตำบลบ้านเป้า และเผยแพร่ในรายการทางโทรทัศน์ และมีการใช้เครื่องจักรต่าง ๆ ทางการเกษตร เช่น เครื่องสูบน้ำซึ่งการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้อื้อให้เกิดการพัฒนาอาชีพค้าขายกรรมอย่างยั่งยืน

บ้านภูมือเป็นชุมชนต้นแบบแล้วทำให้ชาวบ้านสามารถหาอาหารเลี้ยงชีพได้ในเบื้องต้น มีการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ มีรายรับอย่างสม่ำเสมอ ทำการเกษตรที่สอดคล้องกับการเกษตรทุกภูมิใหม่ คือ มีการจัดพื้นที่การเกษตรเพื่อการทำนา ปลูกผลไม้ เลี้ยงสัตว์ สร้างแหล่งน้ำ และที่อยู่อาศัย และการจัดพื้นที่ทางการเกษตรสอดคล้องและเกื้อหนุนกับธรรมชาติและให้ผลผลิตอย่างพอเพียงชุมชนมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภูมิฯ เป้าไม้ หัวขอนองน้ำ เป็นแหล่ง涵养水源ของชุมชนห้องถินชาวบ้านมีความผูกพันในธรรมชาติตั้งแต่ครั้งปู่ย่าตายาย ชาวบ้านพากันรักษาและสงวนพื้นที่ทางธรรมชาติของห้องถินเป็นแหล่งที่ดิน มีภูมิเจ้าที่อันศักดิ์สิทธิ์ ชาวบ้านมีความรัก ความภาคภูมิใจในทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่สวยงามเชิงร่วมมือกันอนุรักษ์ให้คงอยู่กับต้นกลมตัวผู้ไทยบ้านภู ที่เชิดชูวัฒนธรรมประเพณี ที่ดีงาม ดังนี้

4.5.1. ภูเขา ป่าไม้ ต้นทุนทางธรรมชาติของบ้านภู มีภูเขารี้งรายล้อมรอบ คือ ด้านทิศเหนือมีภูจะก้อ ภูถ้ำเม่น ทิศใต้ ภูพาขาว ทิศตะวันออก ภูพาแดง และทางด้านทิศตะวันตกมีภูหินเหล็กไฟ ลักษณะพื้นที่ ผืนป่าของเขาน่าจะลึกมีความแตกต่างกันไป เช่น ภูจะ ก้อ ภูถ้ำเม่นเป็นป่าเต็ง รัง มีผักหวาน กล้วย ไม้ป่าและจันพา เกิดอยู่ทั่วไป ในต้นๆ ผันมีหีดละโอง เห็ดดิน เห็ดเพะเกิดขึ้นทั่วไป มีถ้ำเม่น ถ้ำປะ ถ้ำโงตก และถ้ำช้างสี ลักษณะเป็นพิงไพรทินดินดานที่ไม่ลึกนัก พุทธศิริ-ถ้ำโงตกเป็นพุทธสถานหมายสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ ภูพาขาว ภูพาแดงและภูหินเหล็กไฟ มีผืนป่าเป็นไม้เบญจพรรณ เกิดสาร หวาย ร่าวขึ้นอยู่ตามสันเขา มีสัตว์ป่าอาทัยอยู่หลายชนิด ชาวบ้านร่วมมือกันปีองกันไฟป่า สอดส่องมิให้มีการลักลอบตัดไม้ หางของป่าไปขาย ชาวบ้านมีการร่วมกันปักปูกป่าในที่สาธารณะเป็นประจำทุกปี

4.5.2. การอนุรักษ์แหล่งน้ำ มีลำห้วยกระเบนยัน ห้วยทราบ และห้วยถ้ำบึง ให้ต่อไปหมู่บ้าน ชาวบ้านได้ทำฝายเพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้ประโยชน์เป็นช่วงๆ ต้นลำห้วยจะเป็นไทรทำเป็นฝายธรรมชาติ (ฝายแม้ว) จำนวน 3 แห่ง เพื่อช่วยลดความชื้นชื้นของผืนป่า ที่ลำห้วยทราบได้ทำ การบุดลอกและกักเก็บน้ำเป็นระยะ ๆ เป็นแหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิตประปาหมู่บ้าน ส่งเสริม

การใช้น้ำให้เป็นประโยชน์สูงสุด เช่น การเลี้ยงปลาในกระชัง การเพาะพันธุ์พืชพื้นบ้าน การใช้น้ำเพื่อการเพาะปลูก เป็นต้น

4.5.3. การอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมผู้ไทยบ้านภู มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นหลายอย่างที่มีการสืบทอดจาก古 รุ่นสู่รุ่น เช่น การแต่งกาย ความสีบลํา ความสามัคคี

4.6. ฐานค่านการอื้ออาเร่อ กันเป็นฐานที่จะช่วยเหลือและแบ่งปันกันในชุมชน ความเอื้ออาทร ช่วยเหลือแบ่งปันกันเป็นภาพที่พูนเห็นได้เสมอชุมชนแห่งนี้ การดำรงชีวิตยังคงมี หลักการแบ่งปันอาหาร ผลผลิตทางการเกษตร ระหว่างบ้านใกล้เคียงและเครือญาติอยู่ อย่างพื้นเมืองช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น ในกรณีที่เกิดไฟไหม้ที่ครอบครัวหนึ่งไม่มีที่พักอาศัย ชาวบ้านภู ได้ช่วยเหลือกันสละเงินและแรงงานสร้างที่อยู่อาศัยโดยไม่หัก扣 ทึ้งกัน

บ้านภูมีน้ำใจต่อกันตามประสาญาติพี่น้อง บังมีการจัดตั้งอาบานิจิสต์ในชุมชน ให้ความช่วยเหลือกัน การพึ่งพาอาศัยกันในทุกด้านและเชื่อมโยงต่อกันในชุมชนอื่น ๆ กิจกรรมที่จะช่วยเหลือกัน เช่น เป็นรูปธรรมที่สามารถช่วยเหลือพ้องที่ควรจะมี อันเป็นการแบ่งปันผู้ด้อยโอกาสกว่า เช่น สวัสดิการเบี้ยยังชีพ เดือนละ 500 บาท สำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ ในชุมชน การจัดตั้ง ศูนย์ส่งเสริมฯ 2 แห่ง ดำเนินการส่งเสริมฯ ในเรื่องต่าง ๆ ให้ความรู้แก่เยาวชน การจัด สวัสดิการของหมู่บ้าน การเตรียมความพร้อมการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็ก และการพึ่งพา อาศัยซึ่งกันและกันของคนในชุมชน มีการจัดตั้งกองทุนอาบานิจิส 3 กองทุน ได้แก่ กองทุน อาบานิจิสบ้านภู กองทุนธนาคารหมู่บ้านคีรินคร กองทุนอาบานิจิสกองทุน หมู่บ้าน ร้านค้าสหกรณ์บ้านภู ร้านค้าชุมชนริมทาง

5. การพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

จากการที่ชาวบ้านภู ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นนักกิจกรรมอยู่แล้วนั้นจากการดำเนินงาน ในหมู่บ้านตามนโยบายของรัฐที่เข้ามาในช่วงเวลานั้นๆ เช่น ในช่วงปี พ.ศ. 2548-2549 ที่รัฐบาล สนับสนุนให้ชาวบ้านดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชาวบ้านภูก็ปลูกผัก ในบริเวณบ้านมากขึ้น และบ้างก็เลี้ยงปลาไว้เพื่อกินเองในครัวเรือนจากการปฏิบัติดังที่ กล่าวมานี้ทำให้บ้านภู ได้รับรางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงในปี พ.ศ. 2549 โดยได้รับโล่ รางวัลพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หลังจากความสำเร็จ ด้านการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ชาวบ้านภู ได้พัฒนาความสามารถในการทำงาน ร่วมกันของคนในชุมชน โดยต่อยอดกิจกรรมของหมู่บ้านโดยการทำให้บ้านภูกลายเป็นหมู่บ้าน ท่องเที่ยวในรูปแบบ โฉนดเตย์ โดยอาศัยความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นของสมาชิก บ้านภู

จนเมื่อปลายปีพ.ศ.2549 โอมสเตย์บ้านภูได้ก่อตั้งขึ้นจากการเริ่มของกลุ่มผู้นำหมู่บ้านที่ต้องการให้บ้านภูเป็นหมู่บ้านซึ่งเป็นที่รู้จักของผู้คนในวงกว้าง ผู้ใหญ่บ้านและกลุ่มชาวบ้านที่เป็นอาจารย์ในโรงเรียนซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มคนที่เป็นผู้นำทางความคิดของชาวบ้านภูซึ่งเริ่มต้นพิจารณาว่าบ้านภูมีสิ่งใดที่จะสามารถนำเสนอให้ผู้มาเยือนได้เห็น การดำเนินงานดังกล่าวกระทำภายใต้การแนะนำของพัฒนากรอำเภอหนองสูงซึ่งถือเป็นหน่วยงานที่ทำงานร่วมกับชาวบ้านมาตลอดจากโครงการพัฒนาของรัฐบาลฯ โครงการที่ผ่านมา เช่น โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นโครงการที่ส่งเสริมให้ทุกหมู่บ้านมี “ผลิตภัณฑ์” เป็นของตนเอง ซึ่งเป็นที่มาอันสำคัญของการท่องเที่ยวบ้านภู ความคิดเรื่อง “ผลิตภัณฑ์” ได้ต่อยอดมาสู่ความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเจ้าหน้าที่พัฒนากรและชาวบ้านภูที่เป็นผู้นำในด้านกิจกรรมของหมู่บ้าน ได้ช่วยกันคิดว่าบ้านภูมีสิ่งใดที่สามารถนำเสนอได้ และได้คำ同胞 ว่าบ้านภูเป็น “ผู้ไทย” และมีวิธีชีวิตของความเป็นผู้ไทยซึ่งสามารถนำเสนอได้ จึงนำจุดเด่นของบ้านภูนี้เข้าสู่การก่อตั้งเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่ชาวบ้านจะเปิดบ้านให้นักท่องเที่ยวพักในรูปแบบของโอมสเตย์ด้วยช่วงแรกเริ่มของการเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวนี้

ความรู้ด้านโอมสเตย์สำหรับชาวบ้านภูถือเป็น “ของใหม่” โดยเป็นความรู้ที่มาจากการยกย่องผ่านการให้ความรู้และสนับสนุนของเจ้าหน้าที่รัฐ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนเขต 3 (อุบลราชธานี) ได้ช่วยเหลือชาวบ้านในการกำหนดกิจกรรมเพื่อต้อนรับแขกที่มาคุยงาน ด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่บ้านภูตลอดจนการแนะนำแขกที่มาคุยงานและมาพักที่บ้านภูในรูปแบบโอมสเตย์แขกที่มาบ้านภูส่วนใหญ่จึงมาเพื่อศึกษาดูงานด้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยมากันเป็นกลุ่มใหญ่ราว 100-300 คนซึ่งแขกที่จะเป็นชาวบ้านจากจังหวัดต่างๆ ที่มาศึกษาปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของตน กิจกรรมสำหรับแขกที่มาคุยงาน คือ การศึกษาดูงานในฐานเรียนรู้ทั้ง 6 ฐานที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านเพื่อฟังบรรยายโดยมีชาวบ้านภูเป็นผู้บรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับหลักปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อฟังบรรยาย ในฐานเรียนรู้ทั้ง 6 ฐานแล้ว แขกจะทำการลงมือปฏิบัติในห้องเรียนที่ลานวัดของบ้านภู ชาวบ้านภูจะทำพิชิตชัยภูมิให้แก่แขกเพื่อเป็นสิริมงคล และให้แขกได้ชิมการแสลง โดยชาวบ้านได้เตรียมการแสลงไว้ให้แขกชิมหลายชุด เช่น พ่อนผู้ไทย รำเกี้ยว ซึ่งผู้แสดงเป็นชาวบ้านภูเอง แขกจะดูกิจกรรมและกินอาหารเย็นไปด้วย ซึ่งรายการอาหารมีเจ้าผู้ไทยและแกงหวานอยู่ด้วย เมื่อกิจกรรมในตอนช่วงเย็นสิ่งที่จำเป็น แขกจะแยกข้ามกันไปพักตามบ้านของชาวบ้านภูที่เปิดบ้านให้นักท่องเที่ยวได้อาศัยด้วยกันกับเจ้าของบ้าน อันเป็นสิ่งที่ชาวบ้านยกให้เป็นหลักสำคัญของโอมสเตย์ที่แขกต้องอาศัยในช่ายคานบ้านหลังเดียวกับเจ้าของบ้านแท่นนี้ หากแขกแยกไปพักในบ้านอีกหลังหนึ่งต่างหากจะไม่ใช้การพักอาศัยในรูปแบบโอมสเตย์

6. การพัฒนาทักษะเฉพาะด้าน

บ้านภูได้ยึดอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพตั้งเดิมของบรรพบุรุษ ซึ่งชาวบ้านมีความรู้เกี่ยวกับการเกษตรมาตั้งแต่เด็ก ชาวบ้านภูได้เกิดความซึ้งซับความรักและความผูกพันกับธรรมชาติและวิถีชีวิตของเกษตรกรมาโดยตลอด

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เปิดตัวเส้นทางท่องเที่ยวตามโครงการพัฒนาหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยวปี 2552 คัดเลือกกลุ่มโอมสเต็ปบ้านภู ตำบลบ้านเป้า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร เป็น 1 ใน 8 หมู่บ้านเพื่อการท่องเที่ยว หวังสร้างรายได้ให้ชุมชนในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจตามที่กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนินการพัฒนาหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องจากโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์โดยนำเสนอวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งชุมชนชุมชนนี้ ๆ มาเป็นจุดขยายร่วมกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP โดยมีเป้าหมายที่ต้องการจะสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนให้มากขึ้น ซึ่งตลอดระยะเวลา 2 ปี ได้ดำเนินการไปแล้ว 10 หมู่บ้าน

ในปีพ.ศ.2552 ดำเนินการพัฒนาหมู่บ้าน OTOP เพิ่มอีกจำนวน 8 หมู่บ้าน และกลุ่มโอมสเต็ปบ้านภู ตำบลบ้านเป้า อำเภอหนองสูงจังหวัดมุกดาหาร เป็น 1 ใน 8 หมู่บ้าน ที่ได้รับการคัดเลือก โดยมีการแตลงข้อปฏิสัมภានเพื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2552 พร้อมทั้งจัดพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) สำหรับการท่องเที่ยวหมู่บ้าน OTOP ร่วมกัน ระหว่างผู้นำหมู่บ้านและบริษัททัวร์หวังสร้างรายได้ให้ชุมชนในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจปัจจุบันมีบ้านที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 61 หลัง แต่ละเดือนมีนักท่องเที่ยวเวียนเข้ามาพักประมาณ 6-7 คืน หลังจากได้รับการคัดเลือกแล้ว หมู่บ้านมีการพัฒนาไปในหลาย ๆ ด้านที่เห็นได้ชัดคือความสามัคคีของผู้คนในชุมชน รวมทั้งวิถีชีวิต วัฒนธรรมพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นเช่นเด่นนี้เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจและเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

ชุมชนบ้านภูได้มีการพัฒนาทักษะเฉพาะด้านขึ้นในด้านการจัดการชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบโอมสเต็ป หรือการจัดบริการท่องเที่ยวแบบโอมสเต็ป (Home-stay) หรืออีกชื่อหนึ่งที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เรียกว่า “ที่พักสัมผัสรัตนธรรมนบท” ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวมิติใหม่ที่เน้นการอนุรักษ์และพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยการจัดบริการที่พักให้นักท่องเที่ยวพักร่วมกับเจ้าของบ้านเพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้การดำเนินชีวิตวัฒนธรรมประเพณีของผู้คนในชนบทไทยและศึกษาชีวิตความเป็นอยุ่งของชาวบ้านตามความเป็นจริง (ศูนย์มนุษยวิทยาริบันธ์ 2549) สารวิถีภาษาสมัยโบราณ (2553 : 202) เสนอว่าการบริการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ได้สะท้อนถึงมิติใหม่ของตลาดการท่องเที่ยวในยุค

โลกกวิตนซึ่งพื้นที่บ้านและวิถีชีวิตประจำวันของผู้คนสามารถนำมาเป็น“สินค้า” ที่ขายได้อันแสดงให้เห็นถึงการเรื่องโยงผูกทั่วโลกได้อย่างใกล้ชิดและเข้มข้นผ่านการบริการที่เอื้อให้และนักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเข้าใกล้กับชีวิตประจำวันของเจ้าของบ้านมากขึ้นส่วนเจ้าของบ้านต้องตอบอยู่ในสถานะผู้ถูกท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปสัมผัสและรู้เห็นชีวิตประจำวันถึงในระดับพื้นที่บ้านได้ชาวบ้านกูเป็น “ผู้ไทย” ซึ่งความเป็นชาติพันธุ์นี้เกิดขึ้นจากการมองตนเองและคนอื่นมองว่ามีความแตกต่างและลักษณะเฉพาะ ดังที่ชาวบ้านกูบอกให้เห็นว่าภาษาของตนเป็นภาษาผู้ไทยที่แตกต่างจากภาษาอีสานทั่วไปมีวิถีชีวิตวัฒนธรรมแตกต่างจากคนอีสานและคนไทยภาคกลางชาวบ้านกูมีสิ่งที่บ่งบอกถึงความเป็น “ผู้ไทย” อุปกรณ์แล้วในชีวิตประจำวันแต่ชาวบ้านกูยังมีการสร้างลักษณะความเป็นผู้ไทยบางอย่างในบริบทของการท่องเที่ยวด้วยเช่นการแต่งกายที่ชาวบ้านไม่ได้แต่งกายในแบบที่ใช้ส่วนใส่เพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวในชีวิตประจำวันของตนซึ่งที่มาของการสร้างอัตลักษณ์ผู้ไทยของชาวบ้านนี้มีจุดเริ่มต้นที่ชาวบ้านที่อยู่ก่อซุ่มผู้นำกิจกรรมของบ้านกูต้องการให้บ้านกูกลายเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวชาวบ้านกูมีส่วนอย่างมากในการกำหนดและสร้างอัตลักษณ์ของตนผ่านรูปแบบต่างๆ ที่เห็นได้เป็นรูปธรรมทั้งการนำเงินของหมู่บ้านมาสร้าง “เรือนผู้ไทย” สองหลังที่ล้านวัดการกำหนดรูปแบบ “ชุดผู้ไทย” ที่ส่วนใหญ่ในกิจกรรมการท่องเที่ยวรวมทั้งการแสดงฟ้อนผู้ไทย(พระราชนิรนามยั่งน. 2552 : 174) สิ่งต่างๆ ที่ชาวบ้านเลือกมาดำเนินการในบริบทของการท่องเที่ยวนี้บางอย่างก็เป็นรูปแบบใหม่ที่มิใช่วิถีชีวิตในความเป็นจริงที่เคยเป็นมาในอดีตอาทิไม่ได้มีการเลี้ยงสัตว์ไว้ตามบริเวณบ้านหรือใต้ถุนบ้านไม่ว่าจะเป็นวัสดุเบ็ดไก่หรือสุนัขซึ่งผู้นำกิจกรรมนั้นจะมีข้อกำหนดให้ชาวบ้านนำวัสดุไปเลี้ยงหรือสร้างคอกเลี้ยงไว้รอบนอกหมู่บ้านเพื่อมิให้เกิดความสกปรกหรือมีกลิ่นสัตว์มารบกวนกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักโภมสเตรียมในหมู่บ้านขณะนั้นถ้าไปบ้านกูแล้วเราจะไม่ค่อยเห็นสัตว์ต่างๆ เดินแพนแพนเท่าไรนักด้วยเหตุนี้รูปแบบที่ชาวบ้านได้ทำการจัดการภายในชุมชนของตนจึงมุ่งที่จะนำเสนอภาพเพื่อการท่องเที่ยวเป็นหลักอันเป็นการสร้างอัตลักษณ์ที่มีรูปธรรมให้เห็นชัดเจนทั้งการแต่งกายแบบผู้ไทยอาหารการกินที่เอ่ยถึงว่าเป็นแบบผู้ไทยแบบดั้งเดิมตลอดจนศิลปะและการแสดงแบบผู้ไทยการร้องรำทำเพลงแบบผู้ไทยอยู่อาศัยในเรือนแบบผู้ไทยซึ่งอาจกล่าวได้ว่าอัตลักษณ์ของผู้ไทยบ้านกูในบริบทของการท่องเที่ยวเป็น“ขัตติยมณฑลเชิงรูปธรรม” ที่สามารถเห็นได้อย่างเด่นชัดในสายตาของนักท่องเที่ยวทั่ว ๆ ไปวิถีชีวิตวัฒนธรรมผู้ไทยในบริบทของการท่องเที่ยวที่น้ำเราอาจทำความเข้าใจปรากฏการณ์นี้ผ่านความคิดของ John Eade (1997 : 27) ได้ว่าเมื่อวัฒนธรรมกูญของใหม่ๆ ไม่จำเป็นต้องหมายถึงวิถีชีวิตเฉพาะถิ่นเสมอไปความสำคัญของวัฒนธรรมทั้งในแวดวงวิชาการและปฏิบัติการระดับชีวิตประจำวันของผู้คนจึงเพิ่มมากขึ้นอย่าง

ผิดกฎหมายการประทับนักเรียนของความคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมแบบเดิมกับโลกกว้างนี้หรือปฏิบัติการโลกกว้างนี้ (Globalizing practices) ซึ่งหมายถึง “การเปลี่ยนการดำรงอยู่ทางสังคมและทางวัฒน์ให้กับโลกสมัยใหม่ท่าให้เกิดการเขื่อมต่อระหว่างสิ่งต่างๆแบบใหม่และทำให้โลกในฐานะองค์รวมถูกสร้างขึ้นมาในลักษณะของเวที (Arena) ที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติการด้านตลาดค้าปลีก ปัญญาด้านสิ่งแวดล้อมและปฏิบัติการด้านอื่น ๆ ในกรณีของชาวบ้านภูมิภาค “ขาย” ความเป็นวิถีชีวิตธรรมชาติไทยให้แก่นักท่องเที่ยวได้เข้ามาสัมผัสจึงเกิดภายใต้สถานการณ์การประทับระหว่างความเป็นชาติพันธุ์กับการพัฒนาของสังคมเมืองในบุคลโลกกว้างนี้ที่ทำให้ “บ้านภูมิภาค” เป็น “ฐานผลิต” สร้างชุมชนหรือพื้นที่ทางการค้าทั้งในระดับห้องถินภูมิภาคชาติและระดับโลกด้วย

7. การใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

บ้านภูมิภาคเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งชุมชนหนึ่งในภาคอีสานหมู่บ้าน ได้รับว่าเป็นแบบอย่างในหลาย ๆ ด้าน โดยชาวบ้านนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตและอาชีพโดยเฉพาะทางด้านเกษตรกรรมพบว่ามีความสำเร็จเป็นอย่างดีในชุมชนที่มีผู้นำเข้มแข็งและชุมชนเองมีความต้องการและความพร้อมที่จะพัฒนาพื้นที่ทำการร่วมกันอย่างยั่งยืนหรือมีการ “ระเบิดจากข้างใน” ในการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นในด้านการผลิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญาห้องถิน เชื่อมโยงกับเทคโนโลยีในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของชุมชน

ชาวบ้านภูมิภาคเดิมก็เคยประสบปัญหาความยากจนรวมทั้งยังมีปัญหาจากการใช้สารเคมีในการเพาะปลูกมากเกินไปปัจจุบันชาวบ้านสามารถพัฒนาเองได้และมีความตั้งใจที่จะใช้ชีวิตบนพื้นฐานของความพอเพียงอย่างต่อเนื่อง โดยผู้นำชุมชน ได้นำเทคโนโลยีทางด้านการเกษตรมาพัฒนาการทำเกษตรอินทรีย์ด้วยการบริหารจัดการผลิตผลทางการเกษตร พัฒนาการให้อาหารดิน โดยใช้วัตถุดินจากธรรมชาติโดยการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่น้ำฟุ่มอุดมสมบูรณ์ของดินการรักษาแหล่งน้ำให้สะอาดทั้งนี้เพื่อรับแนวทางเกษตรอินทรีย์สำคัญกลไกและกระบวนการของระบบนิเวศในการทำการผลิต

นอกจากนี้บ้านภูมิภาคยังได้พยายามที่จะแปรรูป ผลิตภัณฑ์ในห้องถินให้มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย เพื่อเพิ่มนูลค่าเช่น การแปรรูปผ้าฝ้าย ให้เป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ นอกเหนือจากที่มีอยู่ โดยให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และพื้นที่ชีวิตของชุมชนเกษตรกรรมใช้สีข้อมผ้าจากเปลือกไม้ต่างๆที่มีสีสันต่างกันออกໄไป ทำบนมีน โดยใช้สีเมือง จากดอกอัญชัน หรือสีเขียวจากใบเตย ปลูกข้าวหอมมะลิพันธุ์ 105 ซึ่งเป็นสายพันธุ์ข้าวเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเป็นวิถีพื้นพิงธรรมชาติซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนเกษตร

พื้นบ้านของสังคมไทยแต่ในขณะเดียวกันและผู้นำชุมชนด้านเกษตรอินทรีย์ได้พยายามพัฒนามาตรฐานการผลิตและระบบการตรวจสอบรับรองที่สร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคได้ว่าทุกขั้นตอนของการผลิตแปรรูปและการจัดการนั้นเป็นการทำงานที่พิมายามอนุรักษ์และพื้นฟูสิ่งแวดล้อมตลอดจนรักษาคุณภาพของผลผลิตให้เป็นธรรมชาติเดิมมากที่สุด

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านภาไชยได้พยายามปรับมาตรฐานการผลิตและระบบการตรวจสอบรับรองที่สร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคได้ว่าทุกขั้นตอนของการผลิตแปรรูปและการจัดการนั้นเป็นการทำงานที่พิมายามอนุรักษ์และพื้นฟูสิ่งแวดล้อมตลอดจนรักษาคุณภาพของผลผลิตให้เป็นธรรมชาติเดิมมากที่สุดและรักษาวัฒนธรรม ประเพณีในท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน

8. การแนะนำอาชีพให้กับเยาวชนในท้องถิ่น

ในชุมชนมีการแนะนำอาชีพให้แก่เยาวชนหรือบุตรหลานในท้องถิ่นของตนเองโดยอบรมเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและอาชีพเกษตรกรรมให้กับเยาวชน ไม่ว่าจะเป็นการคัดรายขายให้กับครัวเรือน เช่น การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมัก การปลูกผักสวนครัว การเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ บ่อเลี้ยงปลาท่าน้ำหมักสาร ไอล์เมลลงน้ำยาล้างจาน การลดละเลิกอนามัยมุขและการทำบัญชีครัวเรือน ฐานผลรายจ่ายตั้งอยู่ที่ กลุ่มน้ำหมักเม็ดชีวภาพ มีการสาธิตการทำปุ๋ยทุกชนิด เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำ สูตรต่างๆ ปุ๋ยอินทรีย์ ซึ่งชุมชนสามารถเข้ามาเรียนรู้ และนำไปใช้ในครัวเรือนทดแทนการใช้ปุ๋ยก农夫ในนา ไร่ สวน สามารถลดรายจ่ายค่าปุ๋ยได้เป็นอย่างมาก

การเพิ่มรายได้ คืนในชุมชนและอนุชุมชนสามารถเข้ามาเรียนรู้กับกลุ่มอาชีพที่มีอยู่ในหมู่บ้านได้ตามความต้นนัด ได้แก่ กลุ่มทอผ้าฝ้ายลายขิดบ้านภา กลุ่มทอผ้าฝ้ายแปรรูปบ้านภา กลุ่มพัฒนาอาชีพทอผ้าไหมบ้านภา กลุ่มทอผ้าเครื่องครัว กลุ่มแพะเห็ดและกลุ่มเตียงโโค จนสามารถทำเป็นอาชีพเสริม ทำให้ครัวเรือนมีรายได้ เพิ่มขึ้นจากอาชีพหลักที่ทำอยู่ และทุกครัวเรือนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การประยัด มีการดำเนินงานกิจกรรมกลุ่momทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านภา และธนาคารหมู่บ้านคิรินคร ส่งเสริมให้คืนในชุมชนรู้จักการประยัด ทำให้คืนในชุมชนสามารถดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และสอดคล้องกับวิถีชีวิตรากฐานไทย ที่รู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัด รู้จักเก็บออม มีน้อยใช้น้อย มีมากใช้อบายน้ำค่า

การเรียนรู้ ชาวบ้านภาได้จัดให้มีการเรียนรู้และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยประชุมชาวบ้านจะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญให้กับบุตรหลานและเยาวชนในหมู่บ้าน ได้แก่ อัตลักษณ์วิถีชีวิตผู้ไท ซึ่งมีหลักขีดมั่นในความยั่งยืน ประยัด ซื้อสัตย์ สามัคคี และไฟศึกษา การแต่งกายแบบผู้ไท การขับร้องเพลงสอนธรรมะ เพลงกล่อมเด็ก

การเด่นคนตระพื้นบ้าน เช่น โปงลาง การทำพิธีบายศรีสู่ขวัญ และการถักสาหรัดประดิษฐ์ใหม่ สำหรับพระภิกษุ เป็นต้น

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นฐานที่ให้ความรู้ เกี่ยวกับพืช ผักพื้นบ้าน และการใช้สมุนไพรในการรักษาโรค การแบ่งเขตวนพิเศษบนดินป่า ภูเขาและแหล่งน้ำในชุมชน โดยกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้าน ซึ่งมี การแบ่งหน้าที่ ในการดูแลเขตอนุรักษ์ป่า ภูเขา และต้นน้ำสำหรับต่าง ๆ

การอี้อารีต่อ กัน ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของหมู่บ้าน การเรียน ความพร้อมการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวเอง และการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของคนในชุมชน มีการจัดตั้งกองทุนมาปั้นกิจที่ 3 กองทุน ได้แก่ กองทุนมาปั้นกิจบ้านภู กองทุนมาปั้นกิจ ธนาคารหมู่บ้านศรีนคร และกองทุนมาปั้นกิจกองทุนหมู่บ้านและมีการจัดร้านค้าชุมชน เพื่อ ส่งเสริม การลดรายจ่ายในชุมชน ได้แก่ ร้านค้าชุมชนบ้านภู หมู่ที่ 1 และ หมู่ที่ 2 ร้านค้าสหกรณ์ บ้านภู ร้านค้าชุมชนริมทางซึ่งปัจจุบันนี้ เค็กลีก ๆ ก็มีเงินฝากกันแล้วจากการแสดงวิธีชีวิตของ ชาวผู้ไท

จะเห็นได้ว่าในแต่ละด้านที่ชุมชนบ้านภู ได้จัดตั้งขึ้นมาเน้นเยาวชนสามารถที่จะ ฝึกฝนและนำไปปฏิบัติดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการเรียนรู้ ถึงใหม่ ๆ และนำความรู้ที่ได้มามีประยุกต์ใช้กับการประกอบอาชีพและพัฒนาอาชีพของตนของ รวมทั้งชุมชนและสังคม

9. การสืบทอดอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ศูนย์การเรียนรู้ได้สืบทอดอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นว่าชุมชน ได้ปลูกฝังค่านิยม ปลูกจิตสำนึกแก่เด็กและเยาวชนให้เห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้มี การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป夷าวยานรุ่นหลัง ได้รับการสืบทอดต่อ กันมาจากพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย โดยมีการสืบทอดอาชีพ ในด้านเกษตรกรรม การผลิตข้าวของเครื่องใช้ภายในครอบครัว รวมถึงการเพาะปลูกพืชผัก เพื่อไว้ใช้ในครอบครัวมาแลกเปลี่ยนแบ่งปัน แก่ญาติพี่น้อง และที่ สำคัญยังนำส่วนที่เหลือขายสร้างรายได้ให้กับครอบครัวอีกด้วย รวมถึงวัฒนธรรม ประเพณียัง เป็นเอกลักษณ์ของชาวผู้ไทที่ได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นสืบท่อ กันมาซึ่งแสดงให้เห็นตัวตน ของชาวผู้ไท และมีวิถีการพึ่งตนเอง ตลอดจน การปรับตัวให้เหมาะสมกับกระแสความ เปลี่ยนแปลงของสังคม ปัจจัยการพึ่งตนเองของชุมชน

นอกจากนี้ โรงเรียนประจำหมู่บ้านเราเองก็ได้ปลูกฝังค่านิยมในการประกอบ อาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับเด็กนักเรียนรุ่นเดิ่ງรุ่นเด่าให้เข้ารู้จักระหว่าง ชีวสัตย์ อุดหนุนและมีวินัยสามารถดำรงตนอยู่ในครอบครัวด้วยความสามารถของสังคม เมื่อจบอุปการะนี้ที่

การงาน หลายคนยังคงยึดอาชีพเกษตรกรรมทำไว้ ทำนาซึ่งสิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าชาวชนรุ่นใหม่ ๆ ไม่ทำตัวว่างเพื่อหารือวัดถูนิยม รู้จักอดออม ทำให้เกิดความมั่นคงในทุก ๆ ด้าน และชาวบ้านภูษังใช้การเรียนรู้โดยการปฏิบัติในวิถีการดำเนินชีวิตเป็นหลัก เช่น การพาลูกหลานไปทำไร่ทำสวนกับญาติผู้ใหญ่ สร้างความสนิท สร้างกลุ่มหรือกลอกกล่ำให้เด็กอย่างเรียนรู้และปฏิบัติด้วยความสนุกสนาน และให้กำลังใจชั้นชั้นเมื่อประสบความสำเร็จ ซึ่งเด็กหรือเยาวชนเหล่านี้จะเป็นแกนนำสำคัญในการสืบสานต่อไปในอนาคต

10. กลุ่มและองค์กรในหมู่บ้านที่มีความสำคัญในบ้านภู

10.1 กลุ่มพัฒนาอาชีพหอพักใหม่บ้านภูจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2530 มีนางสาวรัตน์ งานไว เป็นประธานกลุ่มนี้ สมาชิก 32 คน จำนวนเงินทุนของกลุ่ม 226,000 บาท

10.2 กลุ่มหอพักฝ่ายลายขิดบ้านภู จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2541 มีนางปราภี ปีพทุม เป็นประธานกลุ่มนี้ สมาชิก 31 คน จำนวนเงินทุนของกลุ่ม 50,000 บาท ดำเนินการผลิตฝ้ายลายขิดเพื่อการจำหน่ายและแปรรูปและเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวบ้าน

10.3 กลุ่มป้ายชีวภาพจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2535 มีนายณฤกพ กลางประพันธ์ อาชีพ ทำนา เป็นประธานกลุ่มนี้ สมาชิก 64 คน จำนวนเงินทุนของกลุ่ม 93,900 บาท

10.4 กลุ่มผ้าฝ้ายแปรรูปจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2543 มีนางเทียนสมัย นามเหลา เป็นประธานกลุ่มนี้ สมาชิก 42 คน จำนวนเงินทุนของกลุ่ม 30,000 บาท

10.5 กลุ่มขนมจีนจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2545 มีนางอาเตียง บุรัตน์ เป็นประธานกลุ่มนี้ สมาชิก 30 คน จำนวนเงินทุนของกลุ่ม 30,000 บาท

10.6 กลุ่มชาวกล่อง (ชนกลุ่มน้อยไทยคีรินคร) จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2549 มีนายคำมี ปีพทุม เป็นประธานกลุ่มนี้ สมาชิก 62 คน จำนวนเงินทุนของกลุ่ม 20,000 บาท

10.7 กลุ่มเลี้ยงโโคแม่พันธ์ มีนายแสงสว่าง สีดี เป็นประธานกลุ่มนี้ สมาชิก 62 คน จำนวนเงินทุน 70,000 บาท

10.8 ธนาคารหมู่บ้านบ้านภู จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2542 ผู้จัดการธนาคาร นายบุญธรรม แก้วศรีนวน จำนวนสมาชิกปัจจุบัน 947 คน จำนวนเงินทุน 10,494,904 ล้านบาท

10.9 กลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านภู จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2541 มีนางอันวยพร ปีพทุม เป็นประธานกลุ่มนี้ จำนวนสมาชิก 95 คน เงินทุนดำเนินการ จำนวน 8,000 บาท ดำเนินการนำเส้นใหม่มาก่อนนำไปให้กับกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้านและส่งเสริมการพัฒนาตนเองและครอบครัว

10.10 กลุ่มคุณตรีพื้นเมืองบ้านภู จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2540 มีนายปีนัง ปีพทุม เป็นประธานกลุ่มนี้ สมาชิก 32 คน นักคุณตรี 12 คน คณะกรรมการดำเนินงาน 5 คน จำนวนเงินทุน

ของกลุ่ม 3,000 บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมชาว ผู้ไทยโดยรับงานแสดง ให้ทุกสถานที่

10.11 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อคุณภาพชีวิตจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2525 มีนายวิรัตน์ สุนทรส เป็นประธานกลุ่ม มีสมาชิก 241 คนจำนวนเงินทุนของกลุ่ม 5,901,738 บาท

สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนบ้านภูหลังจากมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนบ้านภูหลังจากมีศูนย์ การเรียนรู้ชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1. สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนบ้านภูหลังจากมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
2. ปัจจัยสู่ความสำเร็จของชาวบ้านภู
3. สิ่งที่เป็นจุดเด่นของชุมชนในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้
4. รายได้หลักที่เกิดจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านภู
5. ประโยชน์ของชุมชนและบุคคลรวมถึงสิ่งที่ได้รับ
6. ปัญหาและอุปสรรคของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
7. แนวทางการแก้ไขปัญหาศูนย์การเรียนรู้

1. สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนบ้านภูหลังจากมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

จากคำนออกเล่าของสมาชิกในกลุ่มและผู้นำชาวบ้านทำให้เห็นว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่สร้างขึ้นมาเน้นกีดือการนำอาชีวกรรมมาทำให้เป็นปัจจุบันให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มพูนทั้งในด้านผลผลิตและรายได้ให้กับชุมชน และศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นศูนย์สาธิตอาชีพที่ชาวบ้านยังขาดความชำนาญ สร้างให้เป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนจำนวน 6 ฐาน ที่จะสามารถนำไปใช้ชุมชนพื้นจากความยากจนและพึงตนเองได้ ชาวบ้านต้องช่วยกันระดมความคิดในการสร้างอาชีพเพื่อชุมชนอยู่ได้ กรรมการศูนย์การเรียนรู้ได้กล่าวเสริมในหนูบ้านอย่างต่อเนื่อง จนถึงปี พ.ศ.2530 จึงจัดตั้งกลุ่มนี้เพื่อพัฒนาและ ต่อเสริมการทดลองผ้าไหมให้มีคุณภาพ ได้มีการพัฒนาคุณภาพเรื่อยมาจนเป็นที่ยอมรับเป็นแหล่งผลิตผ้าไหมที่มีชื่อเสียงของจังหวัดมุกดาหารมาโดยตลอด ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าหนึ่ง ตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ระดับ 5 ดาว คุณภาพของผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมีคุณภาพดีที่สุดในระดับเดียว ภายนอกมีการประดิษฐ์ เนื้อผ้ามีความละเอียด และมีความล้ำยานเป็นเอกลักษณ์ของชาวผู้ไทย

จากการเปลี่ยนแปลงของชุมชนบ้านภูในทุกวันนี้ นำมารสึกความสุข ความพอใจของชาวบ้านภู ในระดับหนึ่ง แต่ยังมีเรื่องที่พวกขาต้องการพัฒนาเพื่อชุมชนต่อไป เช่น การพัฒนาอาชีพใหม่ที่บังคับเป็นสิ่งที่ชุมชนแสวงหาหนทางที่เหมาะสมกับทรัพยากรในชุมชน และ การพัฒนาอาชีพเดิมที่มีแนวโน้มในการสร้างรายได้ เช่น การทอผ้าไหม การทอผ้าฝ้าย การทำปูยชีวภาพ ฯลฯ ให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยที่ชุมชนบ้านภูได้ส่งเสริมฐานการเรียนรู้ ทุกวันนี้ชุมชนบ้านภู มีวิธีชีวิตที่เรียนรู้ การที่ชุมชนผ่านการเปลี่ยนแปลง ต่าง ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนวิธีคิดและการดำเนินชีวิตไปในทางที่สามารถพัฒนา ตามแนวปัจจัยเศรษฐกิจพอเพียง บนพื้นฐานของความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีความรู้คุณธรรมและความช่วยเหลือในการสร้างระบบภูมิคุ้มกันที่ดี และมีการดำเนินชีวิต แบบพอประมาณ ลดค่าใช้จ่าย เพิ่มรายได้มีการออมเงิน และ ไม่พายานก่อหนี้เพิ่มนอกจากนี้ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง เป็นศูนย์กลางรวมข้อมูลข่าวสารความรู้ของชุมชน ที่จะนำไปสู่การต่างกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชน ในชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ทาง โอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของชุมชน อีกทั้งเป็นแหล่งบริการชุมชนด้านต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการเรียนรู้ ของชุมชน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อวิธีชีวิตของคน ในชุมชน ได้แก่ 1) ฐานลดรายจ่าย 2) ฐานเพิ่มรายได้ 3) ฐานประยุทธ์ 4) ฐานการเรียนรู้ 5) ฐานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 6) ฐานเอื้ออาทร และมีกลุ่มองค์กร ในฐานต่าง ๆ จำนวน 11 กลุ่ม ซึ่งทำให้ชาวบ้านภูมีอาชีพเสริม เพิ่มรายได้และสามารถรายจ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็นได้

2. ปัจจัยสู่ความสำเร็จของชาวบ้านภู

“บ้านภูสามัคคี ประเพณีผู้ไทย ผ้าไหมเด่นดี ดนตรีพื้นบ้าน อาหารพื้นเมือง สืบสื้อเลื่องเครื่องรักภู ลายขิดผ้าฝ้าย เรียนรู้อย่างสเตย์”

จากคำขวัญของบ้านภูแสดงให้เห็นความสำคัญของความสามัคคี การอยู่ร่วมกัน ผันที่พื้นเมือง และการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเอกลักษณ์ของชุมชนชาวผู้ไทย ซึ่งถือเป็น แนวคิดของคนในชุมชนแห่งนี้ และเป็นความภาคภูมิใจของทุกคน ล้วนนี้ที่ชาวบ้านภูพูดเป็น เสียงเดียวกันคือ ชุมชนบ้านภูมีความสามัคคีและร่วมมือกันทำกิจกรรมหลายอย่างเพื่อชุมชน จากการที่ชุมชนบ้านภูได้ยึดทางสายกลางในการดำรงชีวิตตามแนวปัจจัยเศรษฐกิจพอเพียงและหมู่บ้าน ท่องเที่ยวชุมชนด้านการจัดศูนย์การเรียนรู้ตามแนวปัจจัยเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งต้องอาศัย

การพัฒนาอย่างเป็นระบบคือทั้งภาครัฐและเอกชนโดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นต้องให้ความร่วมมือในการจะพัฒนาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลักประชาชนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีและประชาชนต้องทราบถึงคุณค่าของชุมชน การอนุรักษ์ภูมิปัญญาของท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีการเปลี่ยนแปลงของบ้านภูทกวันนี้ นำมาซึ่งความสุขและความพอใจของชาวบ้านภูแต่ทว่ายังมีบางเรื่องที่พวกเขายังต้องการพัฒนาเพื่อชุมชนต่อไป การพัฒนาอาชีพสร้างรายได้เป็นกอบเป็นกำทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจในชุมชน ทำให้ชาวบ้านภูยังคงปฏิบัติร่วมกับการพัฒนาอาชีพใหม่ คือการพัฒนาอาชีพเดิมที่มีแนวโน้มในการสร้างรายได้ เช่น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การตั้งกลุ่มอื่น ๆ เพื่อสร้างอาชีพให้หลากหลายให้เหมาะสมกับความสามารถของคนในชุมชน

ชาวบ้านภูกวันนี้มีความสุขใจและภาคภูมิใจในวิถีชีวิตของตน ผู้คนในชุมชนมองโลกในแง่ดี ไม่มีใครเบะเบี้ยหรือทอดทิ้งกัน การพัฒนาด้านเกษตรอินทรีย์ฟื้นเริ่มต้น ต้องทำให้มีคุณภาพและควบคุมกำลังการผลิตได้ ไม่ใช่ทำไปแล้วมีคุณภาพไม่ดีและไม่พอขาย ก็ทำให้เสียซื้อ ถ้ามีเชื้อเสียงเราก็จะพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่เป็นของเราวง ในอนาคตข้างหน้าและกลุ่มต่าง ๆ ในภูกวันนี้ ล้วนเกิดจากการไตร่ตรองของชาวบ้านว่าสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นกิจกรรมในชุมชน ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพชุมชนและเป็นแนวทางแก้ปัญหาชุมชนได้ และต้องนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ ประโยชน์อย่างเต็มที่ เช่น การทำนาหมักชีวภาพเพื่อนำมาใช้ในการเกษตร ลดการพึ่งพาสารเคมี เพื่อลดพื้นความอุดมสมบูรณ์ของพื้นดิน ตั้งเสริมการออมเงินเป็นหลักประกันในชีวิตและชาวบ้านภูยังเป็นชุมชนที่ยึดหลักประชาธิปไตยในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ในชุมชน ซึ่งคณะกรรมการธนาคารบ้านภูได้ ว่าพวกเขามีหน้าที่เป็นตัวแทนของชาวบ้านแต่หากมีเรื่องที่ต้องตัดสินใจต้องผ่านประชาชน ซึ่งการตัดสินใจจะขึ้นอยู่กับส่วนใหญ่ เพราะทุกคนมีสิทธิและบทบาทหน้าที่ในการกำหนดทิศทางของชุมชนเท่าเทียมกัน สถานบันททางการเงินของชุมชนเป็นองค์กรที่ทุกครัวเรือนเป็นสมาชิก แสดงให้เห็นว่าชุมชนแห่งนี้รู้จักถึงการใช้ชีวิตมีสัยสัตต์เพื่อสร้างหลักประกันในอนาคต ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเป็นแบบเครือญาติตามแบบสังคมในชนบท ชุมชนยึดถือจิตใจที่ให้ชุมชนประสบความสำเร็จได้สามารถสรุปเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. ผู้นำชุมชนบ้านภูมีความเข้มแข็ง และความเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ให้ความเคารพเชื่อฟังผู้สูงอายุ บุพการี เป็นพื้นที่เลี้ยงให้คำปรึกษาและสนับสนุนความรู้สัมัยใหม่ ประยุกต์กับภูมิปัญญาของท้องถิ่นผู้นำทำงานเพื่อส่วนรวม ซึ่งสัตต์ ไปร่วมใส เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือ ศรัทธาของชาวบ้าน

2. คนในชุมชนบ้านภูมีความสามัคคี เอื้ออาทร นุழຍสัมพันธ์และเป็นชุมชน

ที่เข้มแข็งมีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ มีการให้อภัยกัน ไม่พูดนินทาว่าร้ายกันลับหลัง แม้บางครั้งจะมีการขัดแย้งเกิดขึ้นในชุมชนหรือในที่ประชุม นายแสงสว่าง สีดี ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 ได้เล่าให้ฟังว่าบางครั้งเหมือนจะมีเหตุการณ์ถูกเดียงกันอย่างหนัก เนื่องจากเหตุผลไม่ตรงกัน แต่เมื่อออจากที่ประชุม ก็สนุกสนานพูดคุยกันเหมือนปกติ ไม่มีอะไรเกิดขึ้น ไม่มีกรณีพิพาทที่ร้ายแรงเกิดขึ้น และไม่มีใครผูกใจเจ็บหรือเก็บนาเป็นอารมณ์จนเกิดความขัดแย้งรุนแรง ทำให้การรวมกลุ่มเป็นไปได้ยากอย่างที่ต้องการ การพูดคุยกันช่วยลดปัญหาในชุมชนได้ ด้วยการปรับความเข้าใจกัน เดินต่อไปได้ ในทางที่ดี ไม่นำปัญหาส่วนตัวมาปนกับเรื่องส่วนรวม ถ้าเป็นเรื่องของชุมชนทุกคนต้องร่วมมือกัน

3. บ้านภูมิต้นทุนทางธรรมชาติที่สวยงาม

4. มิติแบบที่เป็นรูปธรรม เช่น ครัวเรือนศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก ประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

5. ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของบรรพบุรุษ ที่เคยมี ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว

6. ชุมชนบ้านภูมิการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดหลักการดังนี้

6.1. หลักความพอประมาณ

ชุมชนบ้านภูมิดำเนินชีวิตโดยใช้หลักความพอประมาณในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การทำงาน การปลูกผักสวนครัว ใช้หลักความสามัคคี การเอื้ออาทร และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการดำเนินชีวิตภายในชุมชนไม่เบียดเบี้ยนตนเองและผู้อื่น

6.2. ความมีเหตุผล

ชุมชนบ้านภูมิเหตุผลในการเลือกการประกอบอาชีพตามที่คนเองถนัดและมีประสบการณ์มากจากภูมิหลังในการดำเนินชีวิต และเท่าไหร่ในการปฏิบัติอยู่ร่วมกันอย่างดีกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ไม่ขัดแย้งในหมู่คณะ โดยนำเอาปรัชญาชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เช่น การรวมกลุ่มอาชีพ กลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น

6.3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

ชุมชนบ้านภูมิระบบภูมิคุ้มกันในการเตรียมตัวให้พร้อมในการรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น บางครอบครัวที่มีบุตรรับ-จ่ายครัวเรือน การปลูกผักสวนครัวรักษาไว้ได้ การทำปุ๋ยชีวภาพ การสมัครเข้าเป็นกลุ่มออมทรัพย์ ฯการทำอาชีพเสริมเพื่อลดรายจ่ายและการเพิ่มรายได้ เช่น การทอผ้า เป็นต้น

6.4. การใช้เงื่อนไขความรู้

สมาชิกชุมชนบ้านภูใช้เงื่อนไขความรู้ด้านต่าง ๆ เข้ามาร่วมกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสมาชิกเข้าใจในหลักวิชาการและการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องในการดำรงชีวิตเพื่อนำมาเป็นแนวทางการประกอบอาชีพ โดยมุ่งแสวงหาความรู้จากภายในชุมชนและภายนอกชุมชนเข้ามาปรับปรุงและพัฒนาอาชีพของตนเองจนเกิดการเชื่อมโยงระหว่างกันเจ็บภัยในชุมชน มีการวางแผนในการปฏิบัติ เช่น การจัดทำแผนชุมชน การจัดทำแผนการพัฒนาอยู่อาศัยต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบและครอบครัวให้เกิดความระมัดระวังในการปฏิบัติ กิจกรรมต่าง ๆ

6.5. การใช้เงื่อนไขคุณธรรม

สมาชิกชุมชนบ้านภู มีความรู้ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้โดยใช้คุณธรรมเข้ามาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ ฯ ธนาคารบ้านภู ศรีนกร กลุ่มต่าง ๆ เกิดเจ็บภัยได้ความรู้สึกนึงกิดที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความมีคุณธรรม เพราะคณะกรรมการหมู่บ้านหรือผู้นำชุมชนมีความตระหนักถึงความต้องสัตย์สุจริต มีความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ซึ่งส่งผลต่อสภาวะจิตใจของสมาชิกในชุมชน เกิดความเชื่อมั่นในศักยภาพของผู้นำชุมชนและคณะกรรมการ ต่างๆ ของระบบต่อการทำางานของผู้นำและคณะกรรมการ ให้เกิดความเพียรพยายามไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม เกิดศรัทธาในกระบวนการบริหารจัดการอย่างชัดเจนจนทำให้กลุ่ม ฯ และกิจกรรมสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกชุมชนได้เป็นอย่างดี

7. คนในชุมชนบ้านภูร่วมมือ ร่วมใจในการจัดกิจกรรม เช่น ประเพณีทางศาสนาต่าง ๆ ประเพณี วัฒนธรรมของชาวผู้ไทยมีประเพณีหลายอย่าง เช่น การเกิด การนิวัช การแต่งงาน งานศพ บุญลงกรณ์ การสักลาย บุญพระเครื่อง การถ่ายบ้านผู้ไทย (วรรณกรรมผู้ไทย) นิทานผู้ไทย ความเชื่อเรื่องการกิน (การคลำ) ทุกครั้งที่มีพิธีกรรมทางศาสนาชุมชนบ้านภูจะร่วมแรงร่วมใจกัน ทำกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ และทุกครัวเรือนจะยืนยันแจ้งไว้ในการประกอบศาสนกิจ ณ วัดศรีนันทารามบ้านภู ซึ่งเป็นวัดแห่งเดียวในหมู่บ้าน และเป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชน และชุมชนบ้านภูยังถือว่าเป็นชาวพุทธที่ยึดมั่นต่องคบธรรมเนียมประเพณี อย่างหนึ่งหนึ่งแน่น

8. ชุมชนมีความภาคภูมิใจที่ได้ร่วมกิจกรรมที่หลากหลาย ให้ความสำคัญกับทุกสิ่ง แม้มันเป็นสิ่งส่วนน้อย โดยนำสิ่งส่วนน้อยหนุนเสริมเติมสิ่งส่วนใหญ่ การเปลี่ยนแปลงของชุมชนทุกวันนี้ นำมาซึ่งความสุข ความพอใจของชาวบ้านภู นำมาซึ่งความสุข คณะกรรมการชุมชนทุกวันนี้ นำมาร่วมกัน สร้างความเข้มแข็งในบ้านภูให้สามารถพึ่งพาเอง ได้แล้ว ในสูญย์การเรียนรู้ชุมชนจากการสร้างความเข้มแข็งในบ้านภูให้สามารถพึ่งพาเอง ได้แล้ว ใน

อนาคตชุมชนแห่งนี้จะยังคงยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงจากการขับเคลื่อนของชุมชน ที่ผ่านมาทำให้เห็นได้ว่าการยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถที่จะทำให้คนในชุมชนบ้านภูสามาร旱พึงตนเอง ได้มีวิธีการคิดที่เปลี่ยนแปลงไป และวิธีชีวิตของคนในชุมชนบ้านภูได้เปลี่ยนแปลงไปเพ่นกัน และเกิดจิตสำนึกรักความรัก ความสามัคคี ที่นี่แก่ประโยชน์ส่วนรวม นุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาตนของคนในชุมชน และเกิดการสร้างสันพันธุ์ระหว่างคนทุกคนทุกวัย เช่น วิถีชุมชนแห่งกองตุ้ม กิจกรรมบางครึ่งวัปสุ ฯลฯ สามารถบูรณาการของแค่ได้เข้าร่วมกันฟื้นฟูกิจกรรม ผ่านพื้นที่ด้วยดี ชุมชนบ้านภูมีความพิเศษอย่างหนึ่ง ที่สามารถทำให้กิจกรรมทุกกิจกรรม ผ่านพื้นที่ด้วยดี นี่เป็นจากชาวบ้านต่างถือที่ถืออาศัย ทุกคนพร้อมเพรียงในการทำงาน ต่างร่วมแรงร่วมใจกัน ทำ มีความสามัคคีกันสูงมาก และ ไม่มีความอิจฉาริบ หรือว่าร้ายแก่กันจึงทำให้ชุมชนของเรา พัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว คำนอถเด่นของผู้นำในชุมชน แสดงให้เห็นว่า นอกจากจะมีการรวมตัวกันจัดตั้งกองทุนขึ้นเป็นการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ เช่นการออมและมีสวัสดิการเป็นสิ่งฐานะ ซึ่งถือเป็นผลผลอย่างดี มีการเรียนรู้เกิดขึ้น ชาวบ้านเป็นวิทยากร ในแต่ละฐานะ ได้หมุด เข้าร่วมด้วยกระบวนการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ส่วนคณะกรรมการและหัวหน้ากลุ่มทั้งหลายก็ได้รับการอบรมความเป็นผู้นำที่ดี การบริหารจัดการกลุ่ม ได้ไปดูงาน เวลาออกงาน ไม่อาจไร้คนในชุมชนมีจิตสำนึกรักการพึ่งพาตนเอง ยึดหลักความสามัคคีเป็นที่ตั้งส่งผลให้กระบวนการทางสังคมมีศักยภาพเพียงพอที่จะเป็นกลไกในการควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในชุมชน ปัญหาการคุ้มครองสุรา การพนัน และยาเสพติดซึ่งลดลง จึงทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

จากการพัฒนาทำให้ชาวบ้านได้รับการยกถวายตามจังหวัด ความสามัคคีสามารถดำเนินการต่อไปในอนาคต การยกถวายตามจังหวัด ความสามัคคี และการยกถวายเชิดชูเกียรติจากหน่วยงานทั่วภาคราชการ องค์กรประชาชน ชุมชนอื่น ๆ อีกทั้งยังสามารถเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนต้นแบบตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งภาคฤดูร้อน และภาคฤดูหนาว เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป และได้รับการคัดเลือกเป็นชุมชนต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมนี้เองทำให้ชาวบ้านภูมีความรู้และสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต การดำเนินชีวิตแบบทางสายกลางมีความพอเพียง โดยยึดหลักความเป็นการส่งเสริมให้มีการดำเนินชีวิตแบบทางสายกลางมีความพอเพียง โดยยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี จึงนำไปสู่การมีชีวิต เศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมที่สมดุล มั่นคง ยั่งยืนในที่สุด โดยมีการดำเนินกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้าน

การเปรียบเทียบวิธีชีวิตก่อนบ้านภูมุกก่อนสู่สุนย์การเรียนรู้และยุคสู่สุนย์การเรียนรู้

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบวิธีชีวิตก่อนบ้านภูมุกก่อนสู่สุนย์การเรียนรู้และยุคสู่สุนย์การเรียนรู้

อีดีต	ปัจจุบัน
1. ชุมชนขนาดเล็กไม่ค่อยมีหน่วยงาน มาร่วมกิจกรรม	1. ชุมชนขนาดเล็กที่ทุกหน่วยงานให้ความสำคัญ และร่วมขับเคลื่อนให้เป็นหนึ่งเดียวในเศรษฐกิจพอเพียง ต้นแบบ
2. หมู่บ้านดำเนินชีวิตในอาชีพหลักเป็น สำคัญ	2. หลังจากดำเนินการสืบสานประชานุกิริวารือนมา ดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ดำเนินกิจกรรมได้ดี ในระดับหนึ่ง	3. กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ให้ความสำคัญในเรื่องการออมการ ประหยัดและการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกเพิ่มมากขึ้น
4. แกนนำของหมู่บ้านยังไม่ค่อยเข้าใจ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและยังไม่รู้จัก วางแผนการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจ พอเพียง	4. แกนนำเข้าใจถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และปฏิบัติตามหลักปรัชญาอย่างต่อเนื่อง และตั้งใจ เปรียบเสมือนแผนชีวิตที่ต้องดำเนินการ
5. ครัวเรือนส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยทำบัญชี ครัวเรือน	5. ครัวเรือนจัดทำบัญชีครัวเรือนทุกคนเพื่อตรวจสอบ การเงินของครัวเรือน
6. ความร่วมมือกิจกรรมหมู่บ้าน ชุมชน ร่วมมือดีในระดับหนึ่ง	6. ชุมชนเห็นความสำคัญในกิจกรรมส่วนรวมมากขึ้น และร่วมกันพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบ
7. ครัวเรือนที่ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการไม่ครบ ทุกด้าน	7. ครัวเรือนทุกครัวเรือนในหมู่บ้านดำเนินชีวิตตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและดำเนินกิจกรรมครบถ้วน ทุกด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ - ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม - ด้านการเรียนรู้และพัฒนาคนในชุมชน - การพัฒนาคนและพัฒนาหมู่บ้าน ด้านสุขภาพอนามัย - ด้านการบริหารจัดการชุมชน - ด้านขนาด ความมั่นคงภายในและปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน - ด้านศาสนาและวัฒนธรรมประเพลิงจิตใจและสังคม
8. ชุมชนไม่มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนรู้สึกอก สถานที่ทั้งหมู่บ้าน	8. ชุมชนได้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้

จากการดำเนินชีวิตของชุมชนบ้านกฎ ในอดีตจะไม่ค่อยมีหน่วยงานมาร่วมกิจกรรม การดำเนินชีวิตในอาชีพหลักเป็นสำคัญกลุ่มของครัวต่าง ๆ ดำเนินกิจกรรมได้ดีในระดับหนึ่ง แก่นนำของหมู่บ้านยังไม่ค่อยเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและยังไม่รู้จักวางแผนการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนการให้ความร่วมมือกิจกรรมหมู่บ้าน ชุมชนร่วมมือดีในระดับหนึ่งครัวเรือนที่ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังดำเนินการไม่ครอบคลุมด้านชุมชน ไม่มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนรู้สึกอกสตานาที่ทั้งหมู่บ้านแต่ในปัจจุบันมีการทำบัญชีครัวเรือน และมีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีการพัฒนาคนและพัฒนาหมู่บ้าน ด้านสุขภาพอนามัยและการบริหารจัดการชุมชนคนในชุมชนมีโอกาสได้ศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ

3. สิ่งที่เป็นจุดเด่นของชุมชนในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

บ้านกฎหมู่ 1,หมู่ 2 ตำบลล้านเป้า อำเภอหนองสูง จังหวัดนุงคាង มีการดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาโดยตลอด ด้วยวิธีการประชาสัมพันธ์ทางเสียง ตามสายของหมู่บ้าน การสอดแทรกให้ความรู้ ชี้แจงในการประชุมของหมู่บ้านและในการจัดงานที่ประชาคมของหมู่บ้านนั้น ได้รับคัดเลือกเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัด ประจำปี 2549 และยังเป็นหมู่บ้านหลักของนักพัฒนาอีกด้วย ส่งผลให้ได้รับงบประมาณสนับสนุนต่าง ๆ มากมายและในหมู่บ้านยังมีองค์กรต่าง ๆ อีกหลายกลุ่มที่จะปฏิบัติงานแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยปกติแล้วการดำเนินชีวิตของชุมชนบ้านกฎนั้น ถือได้ว่าดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับหนึ่งอยู่แล้ว

คนในชุมชน ได้พูดคุยกับผู้นำในการนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ต้องครอบคลุมทั้งหมู่บ้านหรือชุมชนโดยที่ผู้นำชุมชนนั้นเป็นผู้ที่มีความเสียสละเป็นอย่างยิ่ง ในการที่จะทำให้ชุมชนของตนเอง เดินหน้าต่อไปเพื่อความยั่งยืน และพึงพาตนเองได้ จากการสังเกตจะเห็นได้จากการสามารถใช้ชีวิตอย่างพอประมาณ เช่น การปลูกผักสวนครัวโดยใช้ยางรถยนต์แทนกระถาง ไว้บริเวณหน้าหรือหลังบ้านทุกหลังครัวเรือน ใช้ฟางข้าว หรือเศษใบไม้ ทำปุ๋ยหมัก หรือใช้ถุงสักวัตแทนการใช้ปุ๋ยเคมี ภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชน ไม่เพื่อใช้ในการศึกษาของบุตรหลาน และลงทุนในการเกษตร

ทุกครัวเรือนมีการออมเงิน และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม ในการประกอบอาชีพ นอกจากนี้สามารถใช้ชีวิตอย่างพอประมาณที่จะลด ละ เติบ เหล้า บุหรี่ และอบายมุขเป็นการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงวางแผนก่อนดำเนินกิจกรรมใด เพื่อกำให้

ประทับใจ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ไม่เผาไหม้ และพัฒนาบริเวณที่อยู่อาศัย ให้น่าอยู่เสมอ ถ้ามี หลักประกันในบริเวณใด ผู้นำชุมชนจะเป็นผู้นำในการตัดหญ้า ซึ่งผู้นำในชุมชนบ้านกูหมู่ 1,2 มีคติว่าควรร่วมกันทำ ถ้าสามารถไม่ว่างก็จะดำเนินการเร่งด่วนแล้วเสร็จ โดยไม่เกี่ยวกันว่าจะเป็น บริเวณหน้าบ้าน หรือซึ่งชุมชนบ้านกู นั้นมีการประสานสามัคคี มีน้ำใจต่อ กันในการพัฒนา อาชีพต่าง ๆ ในหมู่บ้าน มีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความรู้อย่างสม่ำเสมอ นอกจากรัฐบาลที่ยังพิทักษ์ไว้ซึ่งสิทธิ และเสรีภาพ สวัสดิภาพของสามัคคี ดำเนินกิจกรรมการ สาธารณประโยชน์ให้กับชุมชน ซึ่งปัจจุบันทุกครัวเรือนล้วนเป็นสามัคคีของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งทุก กลุ่มต่างมุ่งหวังที่จะเห็นความเจริญในหมู่บ้าน อย่างเห็นช้าบ้านเพียงตนองได้ ชุมชนลุคการใช้ สารเคมีและหันมาใช้ปุ๋ยชีวภาพมากขึ้น ซึ่งขณะนี้ชุมชนบ้านกูมีกำลังในการผลิตเพียงแค่ใช้ใน ชุมชนยังไม่สามารถที่จะนำไปขายในชุมชนอื่นได้ เนื่องจากมีจังหวะอย่าง เช่น ทุนในการ ดำเนินการ และบุคลากรที่มีความรู้

การอยู่ร่วมกันล้วนที่พื้น壤 และการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเอกลักษณ์ของ ชุมชนชาวผู้ไทย ซึ่งถูกยกย่องเป็นแนวคิดของคนในชุมชนแห่งนี้ และเป็นความภาคภูมิใจของทุก คน ถึงหนึ่งที่ชาวบ้านกูพูดเป็นเสียงเดียวกันคือ ชุมชนบ้านกูมีความสามัคคีและร่วมมือกันทำ กิจกรรมหลายอย่างเพื่อชุมชนจากการที่ชุมชนบ้านกูได้ยึดทางสายกลางในการดำรงชีวิตตาม แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีความโดยเด่นในเรื่องของหมู่บ้านแห่งการเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียงและหมู่บ้านท่องเที่ยวชุมชนด้านการจัดศูนย์การเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งต้องอาศัยการพัฒนาอย่างเป็นระบบคือทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะ องค์กรนริหารส่วนท้องถิ่นต้องให้ความร่วมมือในการจะพัฒนาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของ ชุมชนเป็นหลักประชาชนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีและประชาชนต้องทราบหนักแน่น คุณค่าของชุมชน การอนุรักษ์ภูมิปัญญาของท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีจึงจะทำให้ชุมชนประสบ ความสำเร็จได้นั้นผู้นำชุมชนบ้านกูมีความเข้มแข็ง และความเตี้ยสละเห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวมให้ความเคารพเชือฟังผู้สูงอายุ บุพการี เป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาพัฒนาน้ำคามรู้ สมัยใหม่ประยุกต์กับภูมิปัญญาของท้องถิ่นผู้นำทำงานเพื่อส่วนรวม ซึ่งสืบทอด ไปร่วม เป็น ที่ยอมรับและเชื่อถือ ศรัทธาของชาวบ้าน

คนในชุมชนบ้านกูมีความสามัคคี เอื้ออาทร นุழຍสัมพันธ์ดีและเป็นชุมชน ที่เข้มแข็งมีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ มีการให้อภัยกัน ไม่พูดนินทาว่าร้ายกันลับหลัง แม้ บางครั้งจะมีการขัดแย้งเกิดขึ้นในชุมชนหรือในที่ประชุม นายแสงสว่าง สีดี ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 1 ได้เล่าให้ฟังว่างครั้งหนึ่งมีเหตุการณ์ถูกเดียงกันอย่างหนัก เนื่องจากเหตุผลไม่ ตรงกัน แต่เมื่อออกจากที่ประชุม ก็สนุกสนานพูดคุยกันเหมือนปกติ ไม่มีอะไรเกิดขึ้น ไม่มีกรณี

พิพากที่ร้ายแรงเกิดขึ้น และไม่มีไครผูกใจเจ็บหรือเก็บมาเป็นอารมณ์จนเกิดความขัดแย้งรุนแรง ทำให้การรวมกลุ่มเป็นไปได้ยากอย่างที่ต้องการ การพูดคุยกันช่วยลดปัญหาในชุมชนได้ ด้วย การปรับความเข้าใจกัน เดินต่อไปได้ ในทางที่ดี ไม่นำปัญหาส่วนตัวมาปนกับเรื่องส่วนรวม ที่เป็นเรื่องของชุมชนทุกคน ต้องร่วมมือกันมีต้นแบบที่เป็นรูปธรรม เช่น ครัวเรือนเศรษฐกิจพอเพียง ต้นแบบปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก ประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาห้องถินของบรรพบุรุษ ที่เคยมี ในนั้นเป็นปลา ในน้ำมีหัว ชุมชนมีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดหลัก

1. หลักความพอประมาณ

ชุมชนบ้านภูมิเดาเนินวิชีวิต โดยใช้หลักความพอประมาณในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การทำงาน การปลูกผักสวนครัว ใช้หลักความสามัคคี การเอื้ออาทร และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการดำเนินชีวิตภายในชุมชน ไม่เบียดเบี้ยนตนเองและผู้อื่น

2. ความมีเหตุผล

ชุมชนบ้านภูมิเดาเนินวิชีวิต ในการเลือกการประกอบอาชีพตามที่ตนของตนด้วยมีประสบการณ์จากภูมิหลังในการดำเนินชีวิต และเข้าใจในการปฏิบัติอยู่ร่วมกันอย่างดีกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ไม่ขัดแย้งในหมู่คณะ โดยนำเอาประเพณีชาวบ้านและภูมิปัญญาห้องถินมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เช่น การรวมกลุ่มอาชีพ กลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

ชุมชนบ้านภูมิระบบภูมิคุ้มกันในการเตรียมตัวให้พร้อมในการรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ในวิชีวิตประจำวัน เช่น บางครอบครัวทำน้ำอุ่นรับ – จ่ายครัวเรือน การปลูกผักสวนครัวร่วมกัน ได้ การทำปุ๋ยชีวภาพ การสมัครเข้าเป็นกลุ่มออมทรัพย์ การทำอาชีพเสริมเพื่อลดรายจ่ายและการเพิ่มรายได้ เช่น การทอผ้า เป็นต้น

4. การใช้เงื่อนไขความรู้

สมาชิกชุมชนบ้านภูมิใช้เงื่อนไขความรู้ด้านต่าง ๆ เช่นมาดำเนินวิชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสมาชิกเข้าใจในหลักวิชาการและการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องในการดำรงชีวิตเพื่อนำมาเป็นแนวทางการประกอบอาชีพโดยมุ่งแสวงหาความรู้จากภายในชุมชนและภายนอกชุมชนเข้ามาปรับปรุงและพัฒนาอาชีพของตนเองจนเกิดการเชื่อมโยงระหว่างกันขึ้นภายในชุมชน มีการวางแผนในการปฏิบัติ เช่น การจัดทำแผนชุมชน การจัดทำแผนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบตนเองและครอบครัวให้เกิดความระมัดระวังในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ

5. การใช้เงื่อนไขคุณธรรม

สมาชิกชุมชนบ้านภู มีความรู้ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้โดยใช้คุณธรรมเข้ามาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ฯ ธนาคารบ้านภู ศรีนกร กลุ่มต่างๆ เกิดขึ้นภายใต้ความรู้สึกนึงกิดที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความมีคุณธรรม เพราะคณะกรรมการหมู่บ้านหรือผู้นำชุมชนมีความตระหนักถึงความซื่อสัตย์สุจริต มีความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ซึ่งส่งผลต่อสภาวะจิตใจของสมาชิกในชุมชน เกิดความเชื่อมั่นในสักยภาพของผู้นำชุมชนและคณะกรรมการ ส่งผลกระ窃นต่อการทำงานของผู้นำและคณะกรรมการ ให้เกิดความพึ่งพาพยานไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม เกิดสติปัญญาในการบริหารจัดการอย่างชัดเจนจนทำให้กลุ่มฯ และกิจกรรมสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกชุมชนได้เป็นอย่างดี

6. คนในชุมชนบ้านภูร่วมมือ ร่วมใจในการจัดกิจกรรม เช่น ประเพณีทางศาสนาต่างๆ ประเพณี วัดเนื้อรัตนของชาวผู้ไทยมีประเพณีหลายอย่าง เช่น การเกิด การนวด การแต่งงาน งานศพ บุญส่งuranต์ การสักลาย บุญอะเหวด การล้างบ้านผญาผู้ไทย (วรรณกรรมผู้ไทย) นิทานผู้ไทย ความเชื่อเรื่องการกิน(การจะด่า)ทุกครั้งที่มีพิธีกรรมทางศาสนาชุมชนบ้านภูจะร่วมแรงร่วมใจกัน ทำกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ และทุกครัวเรือนจะขึ้นเยี่ยมเยี่ยมแล้วใส่ในภาชนะกิจ ณ วัดศรีนันทารามบ้านภู ซึ่งเป็นวัดแห่งเดียวในหมู่บ้าน และเป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชน และชุมชนบ้านภูยังถือว่าเป็นชาวพุทธที่ยึดมั่นต่อขนธรรมเนียมประเพณี อย่างเหนี่ยวแน่น

7. ชุมชนมีความภาคภูมิใจที่ได้ร่วมกิจกรรมที่หลากหลายให้ความสำคัญกับทุกเสียง แม้จะเป็นเสียงต่างน้อย โดยนำเสียงต่างน้อยบหุนเสริมเสียงต่างใหญ่ การเปลี่ยนแปลงของชุมชนทุกวันนี้ นำมาซึ่งความสุข ความพอใจของชาวบ้านภู นำมาซึ่งความสุข คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนนอกจากการสร้างความเข้มแข็งในบ้านภูให้สามารถพึ่งตนเองได้แล้ว ในอนาคตชุมชนแห่งนี้จะยังคงยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงจากการขับเคลื่อนของชุมชน ที่ผ่านมาทำให้เห็นได้ว่าการขัดหลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถที่จะทำให้กันในชุมชนบ้านภูสามารถพึ่งตนเองได้ มีวิธีการคิดที่เปลี่ยนแปลงไป และวิถีชีวิตของคนในชุมชนบ้านภูได้เปลี่ยนแปลงไป เช่นกัน และเกิดจิตสำนึกรักกันในความรัก ความสามัคคี ทึ่นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองของคนในชุมชน และเกิดการสานสัมพันธ์ระหว่างคนทุกชุมชน เช่น วิถีชุมชนแห่งกลองตุ่ม กิจกรรมนายศรีสุขวัฒ

นอกจากนี้ก็ลุ่มต่างที่ได้รวมตัวกันจัดตั้งขึ้น ก็เป็นการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ เช่น การออมและมีสวัสดิการเป็นสิ่งจูงใจ ซึ่งถือเป็นผลผลอยได้มีการเรียนรู้เกิดขึ้น ชาวบ้านเป็นวิทยากร ในแต่ละฐานได้หมด เขารู้หมด มีกระบวนการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติตัวยตนเอง ส่วนคณะกรรมการและหัวหน้ากลุ่มทั้งหลายก็ได้รับการอบรมความเป็นผู้นำที่ดี การบริหาร จัดการกลุ่ม ได้ไปคุยกับ เวลาอุตสาหกรรมไม่สายไครคนในชุมชนมีจิตสำนึกที่พัฒนาไปในทางที่ดีมี การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

จึงส่งผลให้กระบวนการทางสังคมมีศักยภาพเพียงพอที่จะเป็นกลไกในการควบคุม พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในชุมชน ปัญหาการคุ้มครองสุรา การพนัน และยาเสพติดจึงลดลง จึงทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง และผลจากการพัฒนาทำให้ชาวบ้านภูได้รับ การกล่าวขานถึงความสมัครสมานสามัคคีและการยกย่องเชิดชูเกียรติจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ องค์กรประชาชน ชุมชนอื่น ๆ อีกทั้งยังสามารถเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนด้านแบบตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งภาคฤดูภูมิและภาคปีบูร์ตี เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป และได้รับ การคัดเลือกเป็นชุมชนด้านแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมนี้เองทำให้ ชาวบ้านภูมองว่าแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสิ่งที่ชาวบ้านภูยังคงยึดมั่น และถือเป็นเยื่อทิคที่ชี้แนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต

การดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของบ้านภูเป็นการส่งเสริมให้มีการดำเนินชีวิตแบบทางสายกลางมีความพอเพียง โดยยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี จึงนำไปสู่การมีชีวิต เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมที่สมดุล มั่นคง ยั่งยืนในที่สุด โดยมีการดำเนินกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้าน

4. รายได้หลักที่เกิดจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านภู เป็นรายได้ที่เกิดจากการเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่แยกเป็นฐานการเรียนรู้ 6 ฐาน

รายได้จากฐานสาธิตการเรียนรู้ซึ่งส่วนแล้วแต่มาจากการดำเนินชีวิตของชาวบ้านภู ที่เกิดขึ้นวนเวียนอยู่แบบนี้มาช้านาน จาวีชีการดำเนินการนี้จะมีคณะกรรมการเป็นผู้วางแผนร่วมกัน ก็มีการแบ่งภาระหน้าที่มีวิทยากรประจำฐานทั้ง 6 ฐาน การเข้าชมฐานแต่ละฐาน มีค่าใช้จ่ายฐานละ 500 บาท ซึ่งวิทยากรประจำฐานจะมารับคณะกรรมการท่องเที่ยวไปยังฐานแต่ละฐาน ภายในบริเวณวัดศรีนันทารามใช้ต้อนรับแขกอยู่บริเวณโถง ๆ กันกับศูนย์เรียนรู้ชุมชนซึ่งมีคณะกรรมการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั้งหมด 25 คนแบ่งภาระหน้าที่ตาม ความสามารถและความเหมาะสม ทุกคนจะมีหน้าที่ แตกต่างกันยึดอาชุมชนเป็นตัวตั้ง

เพื่อร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมของหมู่บ้านให้คงอยู่ตลอดไป เริ่มจากการบูรณ์แห่งต้นรับที่ชาวบ้านจะมีขบวนฟ้อนรำ พร้อมนำพวงมาลัยมากล้องให้กับคณะนักท่องเที่ยว และนำนักท่องเที่ยวไปยังอาคารศูนย์การเรียนรู้จะใช้เป็นสถานที่รับแขกผู้มาเยือน ให้ความรู้และเล่าประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านกู ว่ามีประวัติความเป็นมาอย่างไรซึ่งกลุ่มบ้านมีผู้นำชุมชนถึง 14 คนและมีรือรองชาวอุรุกวัยการก่อตั้งหมู่บ้านมานานถึงร้อยกว่าปี

เมื่อพนักงานนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้นำหรือวิทยากรในแต่ละกลุ่มอาชีพจะพานักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมฐานแต่ละฐานโดยวิทยากรประจำฐานจะเป็นผู้บรรยายให้ฟัง และให้นักท่องเที่ยวได้ฝึกปฏิบัติโดยได้แบ่งจำนวนนักท่องเที่ยวออกเป็นกลุ่ม ๆ แล้วเวียนกันไปชมฐานต่าง ๆ จนครบ ตกเย็นก็จะมีอาหารเย็น เมนูเด็ด ได้แก่ กุ้งกะบัง แกงไก่ใส่หัววย แกงซื้อมผู้ไทย จิ้นผักปลดสารพิษ อาหารตามฤดูกาล กลางคืนมีรายการแสดงวีดีชุมชน เช่น การลงปูวงเงินฝาย เล่นหมากเก็บ เล่นสะบานและฟ้อนกูไทย รำเชิญวัลย์ zman การแสดงของเด็กอนุบาล จนถึงมีรยม และส่งท้ายรายการด้วยรำวงขอนยุก และมีผู้สูงอายุมาร่วมในการผู้ขึ้นมืออวยพร ให้กับนักท่องเที่ยว หลังจากรำนาขศรีสูตรวัลย์ ซึ่งใช้วัดศรีพื่นบ้านที่มีเสียงโหวตอันไพเราะเป็นเครื่องดนตรีชั้นเอกในการให้ความบันเทิงกับคณะนักท่องเที่ยว หากจำนวนนักท่องเที่ยวไม่มากนักก็อาจจะปรับใช้แผ่นเสียงแทนการแสดงสดของวงดนตรีค้าใช้จ่ายสำหรับนักท่องเที่ยว 120 คนจะมีค่าใช้จ่ายคนละ 450 บาท ต่อคน ต่อคืน คณะ 50 คนขึ้นไป 500 บาทต่อคนต่อคืน คณะ 30-49 คนละ 600 คนต่อคืน ส่วนวัสดุอุปกรณ์จะเป็นของชุมชนมีเงินกองกลางที่จัดสรรเอาไว้เพื่อใช้จ่ายส่วนรวม หลังจากที่หักให้กับสมาชิกແแล้วยังมีเงินกองกลางเป็นจำนวนหนึ่งที่เก็บไว้ใช้บริหารจัดการ

นอกจากนี้เงินดังกล่าวยังนำไปซื้ออุปกรณ์ เช่น อุปกรณ์ทำความสะอาด สิ่งของและวัสดุ และเครื่องดนตรี และยังใช้เงิน SML ซื้ออุปกรณ์อื่น ๆ ที่จำเป็นอีกจัดการที่คณะนักท่องเที่ยวได้เดินทางเข้าเที่ยวบ้านกู ก่อให้เกิดรายได้ขึ้นกับชุมชนอย่างมาก เนื่องในปี พ.ศ. 2554 และต้นปี 2555 มีจำนวนคณะนักท่องเที่ยว จนถึงวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2555 รวมทั้งสิ้น

94 คณะ

จากการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงและหมู่บ้านโภทบูรณะทำให้นายไพบูลย์ วิเศษศรี อดีต ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 พร้อมกับนายทรง กลางประพันธ์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 ได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยวแก่ผ้าอาบน้ำแร่ที่เมืองโอลิตตะ ประเทศญี่ปุ่น นำประสบการณ์ที่ไปพบไปเห็นมาเล่าให้คุณในชุมชนพร้อมกับพัฒนาการประจำตำบลที่ไม่มีโอกาสได้ไปได้รับรู้ทำให้ชุมชนบ้านกูมีความต้องการที่จะสร้างชุมชนของตนเองให้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวแบบนี้บ้างจึงได้ปรึกษาพัฒนาการซึ่งพัฒนาการในขณะนี้คือนายสุตสาคร

แสนสุข ซึ่งได้ช่วยกันตั้งคำถานให้กับชุมชน โดยให้ชุมชนถานตนเองว่าหากเป็นหมู่บ้านแห่งการท่องเที่ยวแล้ว ควรมีจุดเด่นอะไร และเราจะทำการท่องเที่ยวในรูปแบบใดโดยมีกิจกรรมท่องเที่ยว มาหรือไม่ คนในชุมชนพร้อมและรู้เรื่องการท่องเที่ยวดีแค่ไหน ฯลฯ หากตอบถานพากนี้ได้ ก็น่าจะพ่อนมองเห็นถุทางในการทำการท่องเที่ยวของชุมชนได้

หลังจากนั้นผู้นำในชุมชนก็ได้มีการจัดเวทีประชาชนทั้งกลุ่มย่อยกลุ่มใหญ่เพื่อ ระดมความคิดช่วยกันค้นหาแนวทางเดินของชุมชนเองและ ได้ข้อตกลงว่าถ้าจะทำการท่องเที่ยว ควรทำแบบเชิงอนุรักษ์ผัณธรรมให้นักท่องเที่ยวได้พักค้างเรียนรู้ชีวิตของคนภูไทหลังจาก ที่ได้รับรู้ความต้องการของชุมชนแล้ว จะต้องประสานการท่องเที่ยวและกิจการจังหวัดมุกดาหาร มาให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนเชิญผู้นำชุมชนตัวอย่างในด้านการ ท่องเที่ยว เช่น บ้านโ哥โกรังจังหวัดกาฬสินธุ์มาให้ความรู้เพิ่มเติมและสนับสนุนให้ผู้นำชุมชน ไปศึกษาเรียนรู้การบริหารจัดการของบ้านโ哥โกรังเป็นต้นและสนับสนุนให้ชุมชนทดลองดำเนินการ ต้อนรับแขก โดยเริ่มจากต้อนรับคณะเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนในเขตความรับผิดชอบของศูนย์ ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 3 จังหวัดอุบลราชธานีที่จะเข้ามาศึกษาด้านการ พัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบและพักค้าง ซึ่งจัดการอบรมเชิงในบ้านภูมีผู้เข้าร่วม อบรม 900 คน โดยจัดเป็น 9 รุ่น รุ่นละ 1 คืน บ้านภูมีจึงได้จัดการพักแบบหมู่บ้าน โรมสแตย์เชิง เป็นครั้งแรก ตอบรับคณะเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนในเขตความรับผิดชอบของศูนย์ช่วยเหลือทาง วิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 3 จังหวัดอุบลราชธานีที่จะเข้ามาศึกษาด้านการพัฒนาหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบและพักค้าง รุ่นละ 1 คืนซึ่งเป็นบทเรียนแรกของหมู่บ้านในการ ต้อนรับแขกที่เข้ามาพักค้างคืนร่วมกับคนในชุมชนซึ่งทำให้ชุมชนได้มองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น มากมายทั้งที่ชุมชนมีการเตรียมความพร้อมอย่างดีเช่นมีการประชุมคัดเลือกคณะกรรมการ การ ท่องเที่ยวประจำหมู่บ้านคัดเลือกครัวเรือนเป้าหมายที่มีคุณสมบัติสามารถรับแขกเข้าพักใน ครัวเรือนได้จัดลำดับขั้นตอนการต้อนรับ และมอบหมายหน้าที่ให้แต่ละฝ่ายปรับปรุง สิ่งแวดล้อมภายในชุมชนเป็นต้น ทำให้ต้องมองหาทางออกร่วมกัน โดยได้แนะนำให้ คณะกรรมการการท่องเที่ยวประจำหมู่บ้าน

ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านภูมีได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการบริหารงานเชิงธุรกิจ ก่อให้เกิดรายได้ของคนในชุมชน โดยมีรายได้จากการบริหารศูนย์เรียนรู้ชุมชน ได้แก่รายได้ จำกัดค่าบริหารที่พักโรมสแตย์รายได้จำกัดค่าวิทยากรตามฐานการเรียนรู้รายได้จำกัดค่าเดือนเช่าพื้นที่ของชุมชน OTOP รายได้จำกัดค่าบำรุง ค่าทำการใช้จ่ายศูนย์เรียนรู้ชุมชนรายได้จำกัด ค่าจ้างนายพืช พัก ผลไม้ในชุมชนรายได้จากการบริการด้านการท่องเที่ยวอื่น ๆ ในหมู่บ้านและ ชุมชนใกล้เคียง เช่น อาหาร คุณตระพื้นเมือง ค่าพาหนะนำเที่ยว ค่ามัคคุเทศก์นำเที่ยว ฯลฯ ทุกกลุ่ม

อาชีพในชุมชนบ้านภู จะมีเงินหมุนเวียนให้แต่ละครอบครัวที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมซึ่งเงินทุนหมุนเวียนนี้ได้มาจากการระดมทุนจากสมาชิกและเงินทุนที่ทางราชการและองค์กรเอกชนสนับสนุนเงินทุนภูเขียว่ามาจากองค์การบริหารส่วนตำบล และทุนอื่นๆซึ่งจะมีพ่อค้าที่ทางหมู่บ้านติดต่อการค้าขายให้รับซื้อผลผลิตของทางหมู่บ้าน จัดขายภายในหมู่บ้านและหมู่บ้านข้างเคียง

โครงการสร้างการบริหารงานของกลุ่มอาชีพแต่ละกลุ่มประกอบด้วยกระบวนการและสมาชิก คณะกรรมการจากทุกกลุ่มอาชีพ ได้เข้ารับการฝึกอบรมจากทางสหกรณ์และทางเทศบาลประจำตำบล เพื่อพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการและการผลิต ซ่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ได้แก่ จำหน่ายที่ถุง จำหน่ายในงานแสดง และจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ทั่วประเทศจำหน่ายในงานเทศกาลทั่วไป และมีบริษัทมารับไปจำหน่ายให้ แต่ละกลุ่มอาชีพมีซ่องทางการจำหน่ายแตกต่างกันขึ้นอยู่กับศักยภาพของกลุ่ม แผนการดำเนินงานของทุกกลุ่มไม่แตกต่างกันมาก คือ แผนเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย เพิ่มการผลิต แผนพัฒนาสินค้าให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของลูกค้า การพัฒนารายได้ที่ต่อเนื่องและการออมบางส่วน โดยเน้นการประชุมกลุ่ม ร่วมคิด ร่วมทำซ้ายแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น คณะกรรมการได้เข้ารับการฝึกอบรมศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการและการผลิตทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ และได้รับเงินทุนหมุนเวียนที่ได้มาจากการแหล่งต่าง ๆ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร กลุ่มออมทรัพย์ธนาคารหมู่บ้านภูเรืองกร ที่มีนโยบายหลักที่จะส่งเสริมเกษตรกรในชุมชนในด้านการศึกษานุตรเพื่อไม่ให้สมาชิกในชุมชนไปเป็นหนี้ของระบบหรือหนี้ที่ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง

นอกจากนี้ชุมชนบ้านภูเป็นตัวอย่างของชุมชนชนบทที่สามารถพัฒนาเองได้ มีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายตามวิถีทางของชาวชนบท ริมแม่น้ำแม่กลอง ไป ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไม่เป็นปัญหาคือให้เกิดความวุ่นวายกับสมาชิกในชุมชนมากนักเนื่องจากในชุมชนแห่งนี้มีปัญหาในเรื่อง ยาเสพติด และหนี้สิน เพียงเล็กน้อย เมื่อชุมชนมีการพัฒนาและยกระดับขึ้นมาทำให้สมาชิกเกิดความตระหนักมากยิ่งขึ้นความรู้คุณธรรม สนับสนุนพ่อแม่ผู้ปกครองชาวบ้านภูได้ส่งเสริมลูกหลานเรียนหนังสือ ศึกษาค้นคว้า ถึงขั้นสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละคน พ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียนเมื่อพบปะพูดคุยกันจะถามໄ้ใน การศึกษาของลูก ถ้าลูกมีความตั้งใจเรียนก็เป็นที่เชิดหน้าชูตาของพ่อแม่ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านภูใช้เป็นที่ประชุมสถานศึกษาและเปลี่ยนความคิดของชาวบ้าน และเป็นสถานที่ฝึกอบรม สัมมนาโครงการต่าง ๆ ในหน่วยงานของรัฐและเอกชนหลายหน่วยงาน จึงได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ให้เป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนต้นแบบสมบูรณ์แบบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ accolade ของคุณค่าความรู้นำสู่การจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนของสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา และในระดับมัธยมศึกษา เนื่องจากการล่ามเด็ก ประเพณีการแต่งงาน เรื่องพ่อค้าแม่ การทำผ้ามัดหมี่ไหหนายแก้วมุกดาวเป็นต้น ค่านิยมของชาวบ้านภูทึ้งในอดีตและในปัจจุบันนี้คือการที่ไม่ต้องการให้ลูกหลานเป็นเกษตรกร แต่ส่วนใหญ่ต้องการให้มีอาชีพรับราชการ เพื่อให้มีเงินเดือนประจำจะได้ไม่ลำบากเหมือนพ่อแม่ และนิยมส่งบุตรหลานเรียนต่อในจังหวัดทำให้ชาวบ้านบางครอกครัวต้องยึดเงินเพื่อเป็นค่าเล่าเรียนให้กับบุตรหลาน เด็ก ๆ รุ่นใหม่บางคนมีความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาศึกษาที่กรุงเทพฯ หลายคนดื้อรัตน์ที่จะไปอยู่ที่อื่นเนื่องจากเบื้องสถาบันบогоLOGY ที่เป็นอยู่ และบางคนก็มีความคิดที่จะแสวงหาความรู้เพื่อนำมาพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความมั่นคงยั่งยืน จึงก่อให้เกิดเป็นรายจ่ายในเรื่องการศึกษาเล่าเรียนขึ้น ทำให้รายได้ที่ได้รับบางครั้งอาจจะไม่เพียงพอ จึงต้องหยิบยืมจากธนาคารบ้านภูครีนกร และผ่อนจ่ายไปเรื่อยๆ หรือหากครอบครัวใดต้องการเงินเป็นจำนวนมากกว่า 40,000 บาท จะต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน ซึ่งสามารถตั้งกี่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และวัตถุประสงค์หลักที่จะให้ยืมและส่งเสริมคือ เพื่อใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าเล่าเรียนบุตร นอกจากนี้ยังมีการกู้ยืมเพื่อมาก่อสร้างบ้าน หรือซ่อมแซมบ้าน ชาวบ้านบางคนก็ยืมจากธนาคารครีนกร โดยผ่อนจ่ายเป็นปี ๆ ในแล้วแต่ความสามารถในการชำระ โดยไม่กำหนดว่าต้องส่งครึ่งละเท่าไหร่ และบางครั้งอาจจะกู้เพื่อนำเงินไปซื้ออุปกรณ์ทางการเกษตรที่ค่อนข้างมีราคาสูง เช่น รถไถนาเดินตามบ้างเป็นต้น ซึ่งจากการดำเนินกิจกรรมนี้ได้ทำให้ชาวบ้านภูไม่ต้องไปพยิบยืมหนี้นอกระบบ หรือธนาคารอื่น ๆ ชาวบ้านไม่เป็นหนี้สิน โดยไม่จำเป็น ใช้เงินในวงเงินที่จำกัดได้เป็นอย่างดีทำให้สามารถอญญาได้อย่างพอเพียง

จากการเปลี่ยนแปลงจากอดีตจนถึงปัจจุบันจะเห็นว่าชุมชนบ้านภูได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกภัยพิภัติ ที่ส่งผลต่อวิถีชีวิต เศรษฐกิจ ลัทธน การเมือง การปกครองแต่ยังคง มีบางคุณลักษณะของชุมชนที่ยังคงถือปฏิบัติ เช่น ความเชื่อในอัทธิรัตต์ กัน การไม่เบียดเบี้ยนซึ่งกันและกัน และการที่คนในชุมชนมีความสัมพันธ์กันเสมอเมื่อเครือญาติ ความเป็นพี่เป็นน้องของคนในชุมชนและการที่ชุมชนบ้านภูได้น้อมนำอัทธิรัตต์ ความเชื่อในชุมชน ในการดำเนินชีวิต เป็นการสร้างความเข้าใจและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของคน ในชุมชน ในการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน

5. ประโยชน์ของชุมชนและบุคคล รวมถึงสิ่งที่ได้รับ

5.1 ชุมชนบ้านภูถือได้ว่ามีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นแบบอย่างที่ดีที่ชุมชนอื่นสามารถนำไปขยายผลการดำเนินงานได้

5.2 สมาชิกในชุมชนมีความตื่นตัวมีความรักและภักดิจิ้งในเอกสารกัญญาและถิ่นฐานบ้านคือมีความรักความสามัคคี รักและห่วงแห่งประเทศนี้และวัฒนธรรมของชาวผู้ไทย และร่วมกันสืบสาน เช่นวัฒนธรรมการแต่งกาย วัฒนธรรมการแต่งกาย ประเพณีการบวช การแต่งงาน การผูกเสี่ยว ดนตรีพื้นเมือง รวมทั้งมีการถอดองค์ความรู้ต่าง ๆ ในอดีตที่เห็นว่า ควรอนุรักษ์และถ่ายทอดให้เยาวชน รุ่นหลังได้สืบสาน

5.3 ชุมชนเกิดความสนับสนุน สามัคคี มีความเอื้ออาทรต่อ กัน อุปกรณ์ที่เครื่องใช้ พื้นที่ไม่มีการแย่ง攘แข่งขัน นอกจากนี้ยังสามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน สามารถที่จะพึ่งพาตนเองได้ ความรู้ที่ได้รับจากศูนย์เรียนรู้ในชุมชนการเรียนรู้ทั้ง 6 ฐานสามารถนำมาใช้ในครัวเรือน ผลักดันให้คนในชุมชนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาชุมชนบ้านภูให้เรียบง่ายขึ้น

5.4 สามารถถ่ายทอดเรื่องราวและเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนและชุมชนเป็นอย่างดี

5.5 สามารถนำหลักการและแนวทางมาใช้ในการเป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพเสริมของครอบครัวได้

5.6 คนในชุมชนบ้านภูนี้ มีความปลดปล่อยทั้งในชีวิตและทรัพย์สินเนื่องจากไม่มีใจผู้ร้าย ไม่มีการลักขโมย ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดี มีความสุข ทำให้เกิดภาระน้ำหนักในชุมชน

5.7 สมาชิกในชุมชนตระหนักรู้ถึงคุณค่าของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นอย่างดี จากการ

ลงพื้นที่ภาคสนาม จัดสอนท่านากลุ่ม พนว่าป้าจุบันนีคุณเริ่มเข้ามาในพื้นที่มากขึ้นทุกวันตั้งแต่ จังหวัดมนุษยา ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นรากฐาน ในการดำเนินชีวิตของประชาชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในทุกด้านทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ดิจิทัล ความรู้และเทคโนโลยี หมู่บ้านศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่ง ที่จะเป็นแหล่งเรียนรู้ถึงการดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเพียงด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีอยู่ในตัวภัยได้เงื่อนไข ความรู้คุณธรรม เพื่อความผาสุกอย่างยั่งยืนและสามารถขยายไปสู่หมู่บ้านอื่น ได้ศึกษาเรียนรู้ และนำตัวอย่างไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสภาพของแต่ละหมู่บ้าน และชุมชนอื่น

กล่าวโดยสรุปศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพ ในชุมชน จึงเป็นผลสะท้อนให้เห็นถึงพ่ออยู่พอกินของสมาชิกในชุมชน ความอิ่มเอมใจและที่สำคัญที่สุดคือความสุขและความภักดิจิ้งในนั้น เกิดจากการได้ช่วยเหลือ

ซึ่งกันและกันมีความสามัคคี ร่วมแรง ร่วมใจทำงานอย่างขยันขันแข็ง และได้รับการยอมรับจากสังคมทั้งสังคมภายในและภายนอกชุมชน

6. ปัญหา อุปสรรคของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

6.1 ประชาชนในหมู่บ้านยังยึดติดกับแนวความคิดเดิมคือต้องการให้ส่วนราชการเป็นผู้ชี้นำ หรือระดมสรรพกำลังในการพัฒนาชุมชนแบบเดิม ๆ ผู้นำชุมชน และประชาชนบางกลุ่ม บางคน ยังมีความขัดแย้งในทางความคิด มีการแบ่งกลุ่ม แบ่งฝ่าย ทั้งทางการเมือง การปกครองระดับชุมชน/ห้องถิน

6.2 การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามหลักการวิธีการพัฒนาชุมชน ต้องใช้เวลา ต้องมีการลดลงผิดลองถูกเข้าข่ายกับประชาชนในหมู่บ้านเป็นผู้คิด ตัดสินใจ และลงมือดำเนินการ (ระเบิดจากข้างใน) และเป็นผู้รับผลการกระทำนั้นๆ ต้องใช้เวลา ค่อยเป็นค่อยไป ไม่รีบเร่ง ต้องหนักติดตาม ประเมินผล ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุน และอยู่เป็นที่ปรึกษาอย่างต่อเนื่อง การดำเนินงานที่ผ่านมาผู้ปฏิบัติ ผู้บริหารบางหน่วยงาน ขาดความรู้ ความเข้าใจ หวังผลเฉพาะหน้า เฉพาะตน เป็นอุปสรรค ในการดำเนินงาน

6.3 การเมืองภาคประชาชน เช่น การเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน การเลือกตั้งผู้บริหารห้องถิน ทำให้เกิดความปัญหาความขัดแย้ง การแบ่งกลุ่ม แบ่งพวก ทำให้เกิดปัญหา อุปสรรค

ในการดำเนิน เจ้าหน้าที่ต้องใช้ความอดทนเพื่อให้คำปรึกษาโดยที่ไม่กระทบกับผู้ใดผู้หนึ่ง และ ค่อยแนะนำ สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชน โดยใช้กลไกศูนย์เรียนรู้ชุมชน ให้ชุมชน เกิดจิตสำนึกและมีความภาคภูมิใจในถิ่นฐานบ้านเกิดที่ได้รับการยกย่อง เชิดชู จากชุมชน ภายนอก

7. แนวทางการแก้ไขปัญหาศูนย์การเรียนรู้

7.1 การพัฒนาหมู่บ้านให้เข้มแข็ง ประชาชนรู้จักพึงพาตนเอง ด้วยกลไกศูนย์เรียนรู้ชุมชน ต้องมีหลักการพัฒนาชุมชน ด้วยการสร้างพลังชุมชน ใช้พลังชุมชน ในการพัฒนาชุมชน ต้องใช้เวลา ค่อยเป็น ค่อยไป ต้องติดตาม ประเมินผล ให้การช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุน และอยู่เป็นที่ปรึกษาอย่างต่อเนื่องปรับทัศนคติ การกระตุ้นความคิด สร้างจิตสำนึก ให้มีความเชื่อมั่นและกราฟฟิกในพลังความคิด ความสามารถของชุมชน การลดลงรวมความคิด ให้เป็นเอกภาพ สร้างพลังการมีส่วนร่วม พลังการพัฒนาชุมชน ซึ่งต้องอาศัยจิตวิญญาณของ

นักพัฒนาชุมชน ต้องอาศัยหลักปรัชญา หลักการ วิธีการพัฒนาชุมชน แนวคิด องค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้สั่งสมจากประสบการณ์การทำงาน และการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ความอดทน ความทุ่มเท และการสร้างทีมงาน การประสานงาน กับชุมชนซึ่งจะได้รับผลสำเร็จ

7.2 ควรมีการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมด้านการส่งเสริมความรู้ที่มีประโยชน์ต่อชุมชน ในศูนย์เรียนรู้ชุมชนอย่างต่อเนื่องและให้มีการสร้างเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ชุมชนระดับอำเภอ และระดับจังหวัด เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันในการยกระดับการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ชุมชนให้มีคุณภาพมาตรฐาน

7.3 นโยบายการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ชุมชน ควรผลักดันให้มีดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อใช้เป็นเครื่องมือเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

จากการศึกษาปัญหาที่มีต่อการดำเนินศูนย์การเรียนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งโดยสรุปพบว่ามีปัญหาดังนี้

โดยสรุปจะเห็นได้ว่าการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน บ้านถูก จังหวัดมุกดาหารหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น พัฒนาการอำเภอ ปลัดอำเภอ หรือนายอำเภอหรือองค์กรของรัฐบาลหน่วยงานไม่ติดตามผลงานที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงหรือในการจัดสรรงบประมาณแต่ละครั้งยังไม่ชัดเจน จึงทำให้ชาวบ้านเกิดความท้อแท้ ใจในการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง ผู้เข้าร่วมก็น้อยลง เนื่องจากมีความรู้สึกเหมือนถูกทอดทิ้ง จากทางการในบางครั้ง และไม่สามารถสร้างกระบวนการกระแสเปลี่ยนเรียนรู้ในระหว่างชุมชน ได้การดำเนินการของชุมชนที่ประสบผลสำเร็จนั้นจะต้องเกิดจากปัจจัยขับเคลื่อนหลายมิติ เช่น ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นผู้นำชุมชนที่มีศักยภาพ มีความเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง สามารถสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนสร้างกระบวนการพัฒนาตนเอง ได้อย่างยั่งยืน